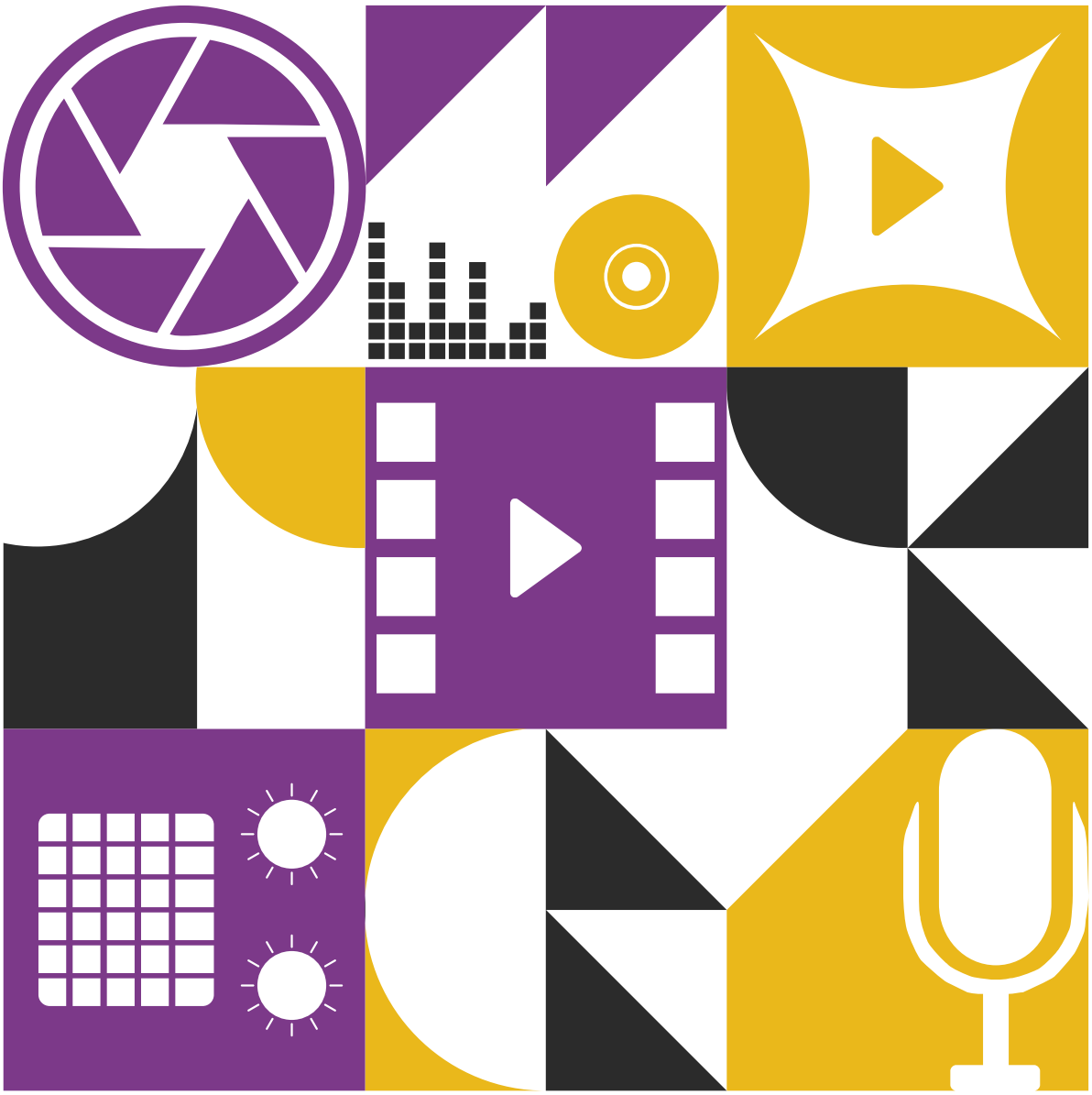
SDU Journal of Media Studies

JMS

Media: Society, History and Politics | Journalism

ISSN: 3105-3475

SDU CENTRAL ASIAN RESEARCH CENTER

SDU Journal of Media Studies

№3 (6)/ 2026

Жылына 4 рет шығады
Published 4 times a year
Выходит 4 раза год

Қаскелең / Kaskelen / Каскелен
2026

Бас редактор
Мадияр Саудбаев, PhD, ассистент профессор, SDU University

Жауапты редактор
Айзада Нуридденова, PhD, ассистент профессор, SDU University

Техникалық редактор
Жұлдызай Кубашева, Ғылым департаментінің маманы, SDU University

Редакциялық алқа:

Есенгүл Кәпқызы	ф.ғ.к., ассистент профессор, SDU University (Қазақстан)
Ғалым Жүсіпбек	PhD, қауымдастырылған профессор, SDU University (Қазақстан)
Мұхтар Сеңгірбай	PhD, қауымдастырылған профессор, SDU University (Қазақстан)
Айкерім Әлімжанова	PhD, ассистент профессор, SDU University (Қазақстан)
Қарлыға Мысаева	PhD, қауымдастырылған профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Қазақстан)
Гүлмира Әшірбекова	ф.ғ.к., доцент, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ (Қазақстан)
Зульфия Имярова	PhD, қауымдастырылған профессор, KIMEP University (Қазақстан)
Сергей Голунов	PhD, профессор, SDU University (Қазақстан)
Елнұр Алимова	MA, аға оқытушы, SDU University (Қазақстан)
Асхат Еркімбай	MA, аға оқытушы, SDU University (Қазақстан)
Бердақ Байымбетов	PhD, зерттеуші, Брюссель еркін университеті (Бельгия)
Асылзат Карабаева	PhD, ассистент профессор, KIMEP University (Қазақстан)
Айнұр Слəмғажы	PhD, ассистент профессор, Astana IT University (Қазақстан)
Беате Джозефи	PhD, профессор, Сидней Университеті (Австралия)
Уэйн Уанта	PhD, профессор, Флорида Университеті (АҚШ)
Айтолқын Ашимова	PhD, ассистент профессор, Turan University (Қазақстан)
Алтын Ақынбекова	PhD, ассистент профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Қазақстан)
Асия Исембердиева	PhD, аға оқытушы, SDU University (Қазақстан)
Бахтияр Нурумов	MA, аға оқытушы, SDU University (Қазақстан)
Ислам Супыалдияров	MA, аға оқытушы, SDU University (Қазақстан)

Редакцияның мекенжайы: Алматы облысы, Қарасай ауданы
040900, Қаскелең қаласы, Абылай хан көшесі 1/1
*e-mail: jms@sdu.edu.kz

SDU Journal of Media Studies
Қазақстан Ресубликасының Мәдениет және ақпарат министрлігінде тіркелген
30.06.2025, № KZ92VPY00123309 есепке қою туралы куәлігі
SDU University
ISSN: 3105-3475
Сайт: https://jms.sdu.edu.kz/index.php/jms

© SDU University

Editor-in-chief
Madiyar Saudbayev, PhD, Assistant Professor, SDU University

Managing Editor
Aizada Nuriddenova, PhD, Assistant Professor, SDU University

Technical editor
Zhuldyzay Kubasheva, Science Department specialist, SDU University

Editorial board:

Yessengul Kap	Candidate of philological sciences, Assistant Professor, SDU University
Galym Zhussipbek	PhD, Associate Professor, SDU University (Kazakhstan)
Mukhtar Senggirbay	PhD, Associate Professor, SDU University (Kazakhstan)
Aikerim Alimzhanova	PhD, Assistant Professor, SDU University (Kazakhstan)
Karlyga Myssayeva	PhD, Associate Professor, Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Gulmira Ashirbekova	PhD, Associate Professor, L.N. Gumilyov Eurasian National University (Kazakhstan)
Zulfiya Imyarova	PhD, Associate Professor, KIMEP University (Kazakhstan)
Sergei Golunov	PhD, Professor, SDU University (Kazakhstan)
Yelnur Alimova	MA, Senior Lecturer, SDU University (Kazakhstan)
Askhat Yerkimbay	MA, Senior Lecturer, SDU University (Kazakhstan)
Berdak Bayimbetov	PhD, Researcher, Vrije Universitet Brussel (Belgium)
Assylzat Karabayeva	PhD, Assistant Professor, KIMEP University (Kazakhstan)
Ainur Slamgazhy	PhD, Assistant Professor, Astana IT University (Kazakhstan)
Beate Josephi	PhD, Professor, Sydney University (Australia)
Wayne Wanta	PhD, Professor, Florida University (USA)
Aitolkyn Ashimova	PhD, Assistant Professor, Turan University (Kazakhstan)
Altyn Akynbekova	PhD, Assistant Professor, Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Assiya Issemberdiyeva	PhD, Senior Lecturer, SDU University (Kazakhstan)
Bakhtiyar Nurumov	MA, Senior Lecturer, SDU University (Kazakhstan)
Islam Supyaldiyarov	MA, Senior Lecturer, SDU University (Kazakhstan)

Address of the editorial office: Almaty region, Karasay district
040900, Kaskelen, 1/1 Abylai Khan street
*e-mail: jms@sdu.edu.kz

SDU Journal of Media Studies
Registered by the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan
Certificate of registration No KZ92VPY00123309 from 30.06.2025
SDU University
ISSN: 3105-3475
Site: https://jms.sdu.edu.kz/index.php/jms

© SDU University

Главный редактор
Мадияр Саудбаев, PhD, ассистент профессор, SDU University

Ответственный редактор
Айзада Нуридденова, PhD, ассистент профессор, SDU University

Технический редактор
Жулдызай Кубашева, специалист департамента науки, SDU University

Редакционная коллегия:

Есенгүл Кәпқызы	к.ф.н., ассистент профессор, SDU University (Казахстан)
Ғалым Жүсіпбек	PhD, ассоциированный профессор, SDU University (Казахстан)
Мұхтар Сеңгірбай	PhD, ассоциированный профессор, SDU University (Казахстан)
Айкерим Алимжанова	PhD, ассистент профессор, SDU University (Казахстан)
Қарлыға Мысаева	PhD, ассоциированный профессор, КазНУ имени аль-Фараби (Казахстан)
Гүлмира Әшірбекова	к.ф.н., доцент, ЕНУ имени Л.Н. Гумилева (Казахстан)
Зульфия Имярова	PhD, ассоциированный профессор, KIMEP University (Казахстан)
Сергей Голунов	PhD, профессор, SDU University (Казахстан)
Елнұр Алимова	магистр, старший преподаватель, SDU University (Казахстан)
Асхат Еркімбай	магистр, старший преподаватель, SDU University (Казахстан)
Бердақ Байымбетов	PhD, исследователь, Свободный университет Брюсселя (Бельгия)
Асылзат Карабаева	PhD, ассистент профессор, KIMEP University (Казахстан)
Айнұр Слэмғажы	PhD, ассистент профессор, Astana IT University (Казахстан)
Беате Джозефи	PhD, профессор, Сиднейский университет (Австралия)
Уэйн Уанта	PhD, профессор, Университет Флориды (США)
Айтолқын Ашимова	PhD, ассистент профессор, Turan University (Казахстан)
Алтын Ақынбекова	PhD, ассистент профессор, КазНУ имени аль-Фараби (Казахстан)
Асия Исембердиева	PhD, старший преподаватель, SDU University (Казахстан)
Бахтияр Нурумов	MA, старший преподаватель, SDU University (Казахстан)
Ислам Супыалдияров	MA, старший преподаватель, SDU University (Казахстан)

Адрес редакции: Алматинская область, Карасайский район
040900, г. Каскелен, ул. Абылай хана 1/1
*e-mail: jms@sdu.edu.kz

SDU Journal of Media Studies
Зарегистрирован Министерством культуры и информации Республики Казахстан
Свидетельство о постановке на учет № KZ92VPY00123309 от 30.06.2025
© SDU University
ISSN: 3105-3475
Сайт: https://jms.sdu.edu.kz/index.php/jms

© SDU University

МАЗМҰНЫ / CONTENTS / СОДЕРЖАНИЕ

Медиа зерттеулер: Қоғам. Тарих. Саясат
Media Studies: Society. History. Politics
Медиа исследования: Общество. История. Политика

Framing Kazakhstan's Critical Minerals: An Emerging Discourse in Local Media
Tumarbike Bekitova.....6

Social Media and Inclusive National Identity in Kazakhstan: A Case Study of *Unknown Kazak*
Dayana Iskakova 27

Масс коммуникация және журналистика ғылымы
The Science of Mass Communication and Journalism
Наука о массовой информации и журналистике

Интерпретациялық өкілет және нарративтік ауысу: қаңтар оқиғасының мемлекеттік және деректі фильмдерде фреймделуі
Есенгүл Кәпқызы, Бағдат Сұлтан 51

IRSTI: 19.45.91
DOI: https://doi.org/10.47344/awq0qx56

Framing Kazakhstan's Critical Minerals: An Emerging Discourse in Local Media

Tumarbike Bekitova
Université Paris Dauphine – PSL, Paris, France
email: tumarbike.bekitova@dauphine.eu

Abstract

As competition over critical minerals intensifies, Kazakhstan has gained visibility in debates on resource security and supply-chain diversification, often being presented internationally as an alternative to China or as a potential frontier for geopolitical rivalry. This paper examines a relatively unexplored dimension of this debate, asking how critical minerals are framed in Kazakhstani media and what these representations reveal about the country's development ambitions. Drawing on framing theory, it identifies two dominant frames: geopolitical diversification and economic development. The first presents critical minerals as an opportunity for Kazakhstan to broaden its partnerships and strengthen its room for manoeuvre through its established multivector foreign policy. The second frames them as a crucial source of investment and economic growth. Across both frames, the emphasis falls primarily on reserves, production potential and investment deals. The analysis highlights a gap between official ambitions and the limited attention given to how they might translate into practice. By comparison, socio-environmental impacts and the distribution of the costs and benefits of extraction receive relatively little attention. Frames linking these commodities to the energy transition and defense are also largely absent. The findings suggest that domestic media discourse mainly reproduces a state-centered vision of critical minerals as a source of geopolitical leverage and economic opportunity, while leaving the terms and consequences of resource-led development underexplored. Finally, Kazakhstan's emergence as a critical-minerals supplier does not in itself mean a departure from extractivism; its implications depend on how resources are governed, where value is captured and whose interests shape development.

Keywords: critical minerals, energy transition, local media, Kazakhstan, framing theory, multivectorism.

Introduction

Kazakhstan is often described as possessing almost all the elements of the Mendeleev periodic table. The country is the world's largest producer of uranium, ranks among the top 20 countries in terms of copper, cadmium and bauxite reserves, and has considerable deposits of rare earth elements (AIFC, 2024; Kalra et al., 2026; Polishchuk et al., 2026). Yet Central Asia received relatively limited attention in the global critical minerals debate until recently. The COVID-19 pandemic, Russia's war against Ukraine and China's dominant position in the processing and refining of many critical minerals have contributed to renewed interest in the region among competing global powers (Qoraboyev, 2024). For Kazakhstan, this shift creates opportunities to attract investment, technology and new international partners. It also raises a broader question: to what extent can critical minerals contribute to economic transformation and greater geopolitical agency, rather than reproduce the resource dependence that has long shaped the country's development?

While market demand and geopolitical considerations are important for understanding critical minerals, it is equally important to examine how they are represented through language. These

representations shape how their significance is understood, which interests they are expected to serve and which forms of resource development are considered desirable. Official statements and media coverage are therefore important sites where the political and economic meaning of mineral wealth is constructed and reinforced (Vivoda et al., 2026). When minerals are framed in terms of national security, sovereignty, resource independence or the green transition, their extraction and processing become linked to broader national objectives. Such narratives can legitimise particular development priorities while leaving other questions, including the distribution of benefits and the consequences of extraction, less visible.

Recent research suggests that critical mineral narratives vary according to countries' positions in the global economic hierarchy. Analysing media coverage across 16 countries, Liu and Downey (2026) find that "core" countries increasingly frame critical minerals through geopolitical competition and resource security, while "semi-peripheral" countries place greater emphasis on sovereignty, industrial development and economic modernisation. In "peripheral" countries, coverage more often addresses state control, domestic governance and conflicts surrounding extraction. These differences reflect the distinct political and economic concerns associated with countries' positions in the global economy. At the same time, the growing prominence of protectionism and "securitization" of resources among all these contexts challenges once dominant assumption that access to strategic materials can be left primarily to markets and private supply chains. These insights provide a starting point for examining how Kazakhstan's critical minerals discourse connects international positioning with domestic development ambitions.

These debates are particularly relevant to Kazakhstan, where the pursuit of economic modernisation intersects with a longstanding effort to maintain room for manoeuvre among competing external powers. Critical minerals are increasingly presented as an opportunity to advance both objectives: attracting foreign investment and expertise to support industrial development, while strengthening the country's international position through cooperation with multiple partners. However, diversification does not necessarily amount to strategic autonomy, nor does greater state involvement in strategically important resources necessarily imply resource nationalism directed against foreign states or multinational corporations. Kazakhstan's approach can instead be understood as an attempt to expand its options while continuing to rely on foreign capital, technology and access to international markets. Whether this approach will translate into greater domestic control over value chains and tangible economic benefits remains an open question.

This uncertainty is central to debates on extractivism. A resource-based development strategy can incorporate new technologies, additional international partners and expanded domestic processing without fundamentally changing the economic relationships through which resources are extracted and their value distributed. Greater international visibility and new investment may create opportunities, but they do not in themselves establish who ultimately benefits from resource development or who bears its environmental and social costs. Resource politics scholarship emphasises that natural resources are not merely material assets but are also embedded in political struggles over sovereignty, power and justice (Laurens, 2025; Liu & Downey, 2026).

Despite the growing policy relevance of critical minerals in Kazakhstan, limited attention has been paid to how they are framed in domestic media and official discourse. Drawing on framing theory, this paper tries to fill the gap and asks **h**ow critical minerals are framed in Kazakhstan, and what these frames reveal about the relationship between geopolitical diversification, economic development and the prospects for transforming the country's resource-based development model. The analysis identifies two dominant frames: geopolitical diversification and economic development. The

first presents critical minerals as an opportunity to strengthen Kazakhstan's position among competing international partners and diversify its external relations. The second emphasises their potential to attract investment and technology, expand domestic processing and move towards higher-value production. The paper argues that these frames are mutually reinforcing. Yet the prominence of these ambitions does not establish that they will be realised, or that they will fundamentally alter Kazakhstan's resource-based development model.

The findings also point to an asymmetry between the prominence of critical minerals in government discourse and their more limited presence in broader domestic media debate. Coverage foregrounds international partnerships, investment and industrial development, while giving comparatively less attention to implementation, environmental impacts and the distribution of the benefits and costs of extraction. This does not demonstrate that the promised benefits have failed to materialise. Rather, it highlights the limited attention paid to the conditions under which these promises might be fulfilled and to the wider consequences of the development pathways being promoted.

The paper argues that Kazakhstan's emerging critical minerals agenda illustrates the limits of treating geopolitical diversification as synonymous with economic transformation. New partnerships may expand the country's room for manoeuvre, but they do not automatically reduce structural dependence, secure a more advantageous position within global value chains or ensure a more equitable distribution of resource wealth. By examining both the dominant frames and the issues that receive less attention, this study contributes to debates on resource governance, geopolitical competition and extractivism. It also raises a broader question: under what conditions can the growing strategic value of natural resources support durable domestic development and a more just transition, rather than renew the promises associated with resource wealth?

The paper is structured as follows: the first part of the literature review provides an overview of critical minerals, outlining the key complexities and debates around the topic, as well as the current state of their development globally. The second section reviews the literature on knowledge and narrative production in the critical minerals debate, with particular attention to the role of media in shaping them. The paper then presents the research methodology and theoretical framework, followed by research results, discussion, and a conclusion.

Literature review

Geopolitics of Critical Minerals

Representing around three-quarters of greenhouse gas emissions, the energy sector is also often presented as one of the solutions to averting the climate change consequences. The quest for such a transition has been concretized in national policy packages and proposals of multiple "New Green Deals" (Almeida et al., 2023). The technological pathways for decarbonization however require more minerals than conventional fossil fuel-based systems. Such transformations, along with military technologies and artificial intelligence (AI), depend and rely on a number of selected minerals. These commodities include but are not limited to cobalt, lithium, copper, graphite, nickel, and rare earth elements (commonly referred to as the "big six") (Victor et al., 2024).

The vocabulary used to describe these minerals is often quite vague and varies from source to source. Transition, green, critical, strategic, conflict. Nonetheless, to date, the term most widely used is "critical", referring to minerals that are significant for modern economies and susceptible to supply

risks (Heffron, 2020; Reich & Simon, 2025). It is important to note however that mineral criticality is a subjective concept that evolves over time depending on perceptions of risk and changing national and industrial policies (Hayes & McCullough, 2018; Middleton et al., 2026). Each criticality paradigm is hence context-and-country specific, with multiple methodologies, periodic assessments and updates (Zhang, 2026). For example, the European Union's (EU) list of critical raw materials (CRM) comprises 34 elements that are defined as materials of high economic importance to the EU economy and of high risk associated with their supply (European Commission, 2023). In the United States (U.S.), critical minerals are those that are essential for U.S. national or economic security (Vivoda et al., 2025). To be considered "critical," there must also be a risk that the country will not be able to obtain a mineral in the necessary quantities (Vivoda et al., 2025). Various lists have been created in different countries and despite slight differences in formulations, the underlying challenges and objectives remain similar. Generally, publicly available criticality lists are those of a small part of the global population (Hayes & McCullough, 2018).

With the global transition to renewable energy gathering pace, overall demand for minerals is expected to almost triple by the end of the decade (International Energy Agency [IEA], 2024). According to other estimations from the International Energy Agency (IEA) and the World Bank, there will be a need to boost the production of lithium and graphite fivefold by 2050 compared to current production levels to reach the Paris Agreement's temperature objectives (assuming unrevised manufacturing technology) (Zhang, 2026). To complicate matters further, given the dual-use nature of many critical minerals (essential for defense and civilian purposes) and the confidential nature of many military technologies, the accurate demand seems rather ambiguous (Vivoda et al., 2025). Projections differ from one source to another, yet all indicate the growing gap between rising demand and minimally diversified supply. Equally crucial is recognizing that the energy transition depends as much on the economic conditions for mobilizing resources as on their physical existence.

Overall, the value chains and the life cycle of the critical minerals (from extraction and refining to the point of disposal of electronic waste) required to drive the energy transition are complex, with high degree of market concentration (Okolo, 2026; Zhang, 2026). To illustrate the matter, the Democratic Republic of Congo (DRC) accounts for more than 60 per cent of global cobalt production, while China dominates natural graphite and rare earth element supply, accounting for around 70 and 85 per cent, respectively (Zhang, 2026). Chile and Indonesia are also major producers of nickel and copper, while Australia, Argentina, Bolivia and Chile hold a large share of global lithium reserves (Zhang, 2026).

Amid the escalating global tensions, the previous dynamics of competition for resources have accelerated. In the short to medium term, such concentration with the increasing demand for selected materials could lead to supply shortages and related risks. From the broader U.S. and Western perspective, China's upper hand in the mining, processing, and supply chains generates major dependencies on a geopolitical rival. So, on one hand, there are countries that have found themselves increasingly dependent on foreign sources for essential minerals after decades of outsourcing, now seeking to diversify and secure access to mineral deposits and supply chains (Okolo, 2026). At the same time, there is the proliferation of export restrictions and controls with new mineral tariff codes. This way, major players in global competition to secure access to critical minerals – the U.S., Europe and China – are all trying to increase domestic mining, invest in countries where resources are concentrated, and diversify origins of imports (Baldassarre & Carrara, 2025; Heggelund et al., 2026).

Offering a solution to sustainability and security considerations, energy transition with critical minerals at its core encompass profound challenges and paradoxes. Under the premise of tackling the

effects of climate change, there are serious environmental, social, health, and economic impacts of mining, which might aggravate or even create new adverse outcomes for communities and biodiversity. Moreover, a significant share of these resources and extraction projects are found within indigenous land and in developing economies (Adam et al., 2026; Malin et al., 2019). Often bearing the cost of the policies and solutions seeking "green and just" transition, such places are sometimes referred to as "green sacrifice zones" - places exploited in the name of sustainability (Middleton et al., 2026; Walter et al., 2025; Zografos & Robbins, 2020). For example, the area called the Lithium Triangle, lying among Argentina, Bolivia, and Chile, holds more than half of the world's lithium reserves (Zografos & Robbins, 2020). This is also one of the driest places in the world, which currently experiences serious water stress as a result of mining (Zografos & Robbins, 2020). Similarly, in the DRC the cobalt mining region is considered one of the ten most polluted places on the planet and entire communities are exposed to dangerous working conditions, human rights abuses, toxic pollution, and violence (Heffron, 2020; Zografos & Robbins, 2020). Contributing to extensive child labour and financing of armed groups, cobalt extraction has cost millions of lives (Zografos & Robbins, 2020). Hence, striking a delicate balance between competing priorities of security, cost, and sustainability – a dynamic known as the "minerals trilemma" – is crucial (Laurens, 2025; Vivoda, 2025).

When it comes to resource-rich countries, many works draw on the literature on the resource curse, particularly work on Dutch disease, rent-seeking, economic volatility, and weak institutions, examining how the energy transition could reproduce forms of extractive dependence (Kim & al., 2026; Malin et al., 2019). However, the issue goes beyond the environmental and social impacts of mining described above with implications for resource-rich countries to develop processing capacities and retain more of the economic benefits associated with learning, employment, and technological development. From this perspective, Kim & al. (2026) suggest that "criticality" should be considered not only in terms of supply risks for importing countries, but also in terms of the development opportunities and challenges faced by exporting states. The key question is therefore whether mineral wealth can contribute to economic diversification, decent employment, and lower inequality (Kim & al., 2026; Meirkhanova, 2025).

In addition, the "race" between the industrial countries is reconfiguring power relations and development finance models. For instance, the recent U.S.-Ukraine "mineral deal" in exchange for military aid and investment in the country's reconstruction underscores weaponization of aid and resource access in the strategic considerations of a few powerful nations and corporations (Shaffer & Puig, 2025). Thus, the exporting countries may be forced into often unfavorable deals balancing between leverages and liabilities (Baskaran, 2025; Okolo, 2026; Zhang, 2026; Zografos & Robbins, 2020). In the similar vein, China's overseas development assistance projects linked to access to raw materials and the EU's "Global Gateway" with packaged mineral deals might contribute to and reproduce these dynamics (Hunduza, 2026; Mbate, 2025). Finally, what is important to note is that devising national strategies in this regard are often not multilateral in scope, reinforcing fragmentation and feeding into a zero-sum dynamic.

Media

The critical minerals debate is marked by a wide array of information asymmetries and conflicting frames. In part, this might be related to the complexity of the field, which brings together geology, environmental issues, finance, the energy transition, national security, and technological development (Vivoda et al., 2026). The technical nature of these questions can make them difficult for

the wider public, and sometimes even policymakers, to assess, leaving room for distortion and misinterpretation (Vivoda et al., 2026). The frequent confusion of using "rare earths" as a general term for different types of critical minerals is one example (Vivoda et al., 2026).

However, not all differences in how critical minerals are discussed can be explained by a lack of knowledge or simple mistakes. By emphasizing certain aspects of an issue and downplaying others, as well as through the language and the position of the actor presenting it, these narratives can shape how problems and possible solutions are understood and interpreted (Vivoda et al., 2026). For instance, different ways of presenting the same mining project can attach very different meanings to it: a mine can be described as a sign of national development or as an example of foreign exploitation (Vivoda et al., 2026). Similar dynamics can be seen in debates around mining projects and related environmental/social conflicts. Scientific assessments, claims to expertise, certification standards, and public participation can all be used to support particular positions, meaning that the production and contestation of environmental knowledge is also shaped by power relations (Middleton et al., 2026). This also extends to geopolitical disinformation deployed to advance one's geopolitical objectives. This makes control over how minerals are discussed important alongside control over the resources themselves (Middleton et al., 2026; Vivoda et al., 2026). Governments, companies and local communities all take part in constructing and shaping these narratives, although from different positions and at different levels.

The energy transition and critical minerals debate is often closely linked to the EU's "Green Deal", providing a useful case for examining media framing and the directive effects of political language on audiences. The European Commission largely presents the weaponization of energy, existing dependencies and competition with China as major threats and reasons to accelerate the transition (Almeida et al., 2023; Dubský & Zemanová, 2026). This framing also supports the EU's self-defined role as a moral "intervener" and standard-setter, strengthening its influence over markets and the direction of the transition itself (Almeida et al., 2023). By defining what constitutes a common good, a threat, and an appropriate solution, the EU, as the "world's most ecologically distinguished", presents its approach as a model for others, while giving little attention to the historical, colonial and capitalist structures behind current environmental crises (Almeida et al., 2023). The urgency of the transition can consequently become accepted as common sense, while complex ecological problems are framed as technical problems with identifiable solutions (Dubský & Zemanová, 2026). Such framing can make environmental challenges more compatible with existing economic structures rather than requiring deeper changes. The extent to which these narratives correspond with material changes is therefore important for understanding how the transition advances.

Moreover, attaching a constructed political term of "critical" to these minerals turns them into a matter of a collective concern and supports a shift towards "securitization", urgency, and perceived existential threat (Middleton et al., 2026; Vivoda et al., 2026). This framing can, in turn, reinforce the interests of extractive actors by legitimizing greater extraction, weakening trade and environmental constraints, and maintaining existing power imbalances within the green transition (Middleton et al., 2026; Vivoda et al., 2026).

This logic is often expressed through terms such as "race", "rush", and "scramble", presenting mineral extraction as an urgent and essential response in the name of saving the planet (Middleton et al., 2026; Vivoda et al., 2026). Such language might create and amplify narratives of scarcity and competition. These dynamics are particularly visible in media coverage of the Arctic, where resource extraction is often discussed alongside broader geopolitical interests of other countries (Middleton et al., 2026). The region is also often portrayed as an empty and distant resource frontier, an "expanse of

ice and rock", which can create a perception that it exists outside any rules and scrutiny, distancing extraction from the people and ecosystems affected by it (Almeida et al., 2023). At the same time, the Arctic is largely represented through its economic and strategic value, with "sovereignty" and "resource independence" forming recurring themes (Almeida et al., 2023; Middleton et al., 2026). Indigenous and decolonial perspectives however receive considerably less attention in these portrayals (Almeida et al., 2023; Middleton et al., 2026). Finally, all these framings link mineral security to the preservation of the geopolitical position of the U.S. and its allies, rather than to international institutions and trade norms (Vivoda et al., 2026).

Besides, the terms "critical minerals" and "energy transition minerals" are often used interchangeably, which can give the impression that demand for these minerals is primarily driven by climate and energy transition policies (Almeida et al., 2023). However, for many of these commodities, energy technologies account for less than half of demand (Almeida et al., 2023). Defense, digital technologies, AI, and other industrial sectors also account for substantial demand, but their role is often less visible in public and media discussions (Almeida et al., 2023; Middleton et al., 2026).

Finally, the media often highlights projections of rapidly rising demand and potential supply shortages, which can create the collective impression that mineral supplies are running out or that much greater extraction is needed to sustain and achieve the transition. When presented without sufficient explanations of their assumptions and uncertainties, both intentional or not, such projections can reinforce narratives of rarity and scarcity and, in turn, strengthen the perceived need for a "rush" to increase production. With climate change becoming more urgent and governments facing competing budget priorities, it is crucial to ask who produces this knowledge and for what purpose.

Methodology and theoretical framework

News media help shape how political and economic issues are understood by selecting which aspects of an issue to highlight and which to leave less visible (Happer & Philo, 2013; Bennett, 2005). This is particularly relevant to resource-producing countries, where media coverage can contribute to how mining policies and their objectives are presented and legitimised (Vuković et al., 2026). Examining domestic media therefore offers a way to explore how critical minerals are discussed in Kazakhstan and how these discussions relate to the country's foreign policy and economic ambitions.

This study uses qualitative framing analysis informed by discourse analysis. Framing analysis is suited to this question because it examines how an issue is presented, which actors and objectives are foregrounded, and what receives comparatively little attention. The study asks the following questions:

- What frames of critical minerals recur in Kazakhstani news coverage, and which aspects of their development are foregrounded?
- How do these frames relate to Kazakhstan's wider foreign policy and economic development ambitions?

The empirical material consists of 25 articles published in 2025-2026, a period of active critical-minerals diplomacy. The issue had become more visible in Kazakhstan's public discourse from around 2023, following the Kazakhstan-EU Strategic Partnership on Sustainable Raw Materials and the intensification of the C5+1 framework and other international initiatives (Akromov, 2024; Couneau, 2026). Earlier material identified during the research was predominantly academic or policy-oriented rather than news coverage.

Articles were identified through Google searches conducted in summer of 2026 in Kazakh, Russian and English. The search strategy combined terms on critical minerals and related resources

with terms associated with Kazakhstan, mining, processing, international cooperation and supply chains. The search included variations of terms such as “critical minerals”, “critical raw materials”, “strategic minerals”, “rare earth elements”, mining, processing and supply chains, alongside references to Kazakhstan. The searches were conducted in all three languages to capture coverage published for different linguistic audiences.

The sample was selected purposively. Articles were included if they discussed critical minerals or related resources in connection with Kazakhstan’s economic development, international partnerships, industrial policy or geopolitical position. The material includes news reports, interviews and analytical articles, as well as coverage featuring the views of government officials, industry representatives and other stakeholders. Brief announcements and repetitive reports were excluded when they offered little additional context or interpretation. Where several outlets covered the same visit, agreement or investment announcement, priority was given to articles that provided further insight into its significance.

The selected articles came from *The Astana Times, Eurasianet, Orda, Qazinform, Kapital.kz, Informburo, Forbes Kazakhstan, Kursiv, UlysMedia, Kazakhstanskaya Pravda, Tengrinews, BES.media, Vlast* and *DKNews.kz*. The outlets were not systematically classified as state-controlled or independent, as the aim was to identify recurring patterns across the selected material rather than compare editorial categories. The sample is therefore illustrative, not representative of all media coverage of critical minerals in Kazakhstan.

The analysis combined close reading with manual note-taking to identify recurring themes, actors, arguments and patterns of emphasis. Framing theory provided the analytical starting point and the attention was paid to how articles presented the significance of critical minerals and ultimately connected them to particular policy objectives (Chong & Druckman, 2007; Vuković et al., 2026).

The specific frames were identified inductively, rather than defined in advance. The articles were first examined for their main arguments, the actors represented, and the meanings attached to mineral development. Headlines, word choice, evaluative language and references to government policy, businesses and international partners were considered alongside themes such as geopolitical competition, investment, modernisation, domestic processing and higher-value production. Comparing the notes across articles led to the identification of two recurring frames: geopolitical diversification and economic development. The analysis then examined how these frames related to one another and which issues received less attention. This was a qualitative interpretive process, not a formal coding exercise or quantitative measurement of frame frequency.

The primary material consists of media articles, not a separate corpus of government documents. Official discourse is examined as it appears within the coverage, including quotations from officials and reports on policy initiatives, bilateral agreements and investment announcements. The findings therefore concern media representations of these issues, rather than official discourse in its entirety.

Several limitations should be acknowledged. The sample of 25 articles is small and purposively selected; it cannot establish how prevalent the identified frames are across Kazakhstani media. Google searches may have favoured accessible and readily indexed material, and relevant articles may have been missed. The analysis also relies on manual notes rather than a formal coding scheme, so the two frames represent an interpretation of recurring patterns in the selected texts. Finally, the study does not systematically compare media coverage with official policy documents, assess the implementation or economic outcomes of the initiatives discussed, or examine audience reception. It cannot determine whether the benefits presented in the coverage have materialised or how widely these representations

are accepted. Its contribution is narrower: to show how the selected articles connect critical minerals to geopolitical diversification and economic development, and to identify aspects of resource development that receive comparatively less attention.

Results and discussion

The analysis identifies two dominant frames in the selected coverage of critical minerals in Kazakhstan: geopolitical diversification and economic development. The first concerns Kazakhstan's efforts to strengthen its position among international partners and within emerging supply chains. The second addresses whether growing international interest can support domestic processing, technological development and greater retention of economic value. The state's role in managing foreign investment cuts across both frames, while a smaller group of articles raises questions about environmental harm and social accountability. Together, these frames show how critical minerals are presented as an opportunity to strengthen Kazakhstan's international position and move beyond raw-material exports, while leaving open whether these ambitions will lead to a broader transformation of the country's resource-based development model.

Geopolitical diversification

One of the dominant frames concerns the geopolitical significance of critical minerals. It is shaped by Western efforts to diversify supply chains and reduce dependence on China, particularly in the processing and refining of these resources (Gusseinov & Sultonazarov, 2024; Qoraboyev, 2024). Within this context, the selected articles present growing international demand as an opportunity for Kazakhstan to assume a more prominent role in international affairs and the global economy. The focus is not only on the country's mineral wealth, but also on what these resources might allow it to achieve.

In *Kazakhstanskaya Pravda*, Prokhorov (2025) describes the development of Kazakhstan's critical-minerals sector as a "historical chance" to become a "key, indispensable link" in global supply chains. This language presents resource wealth as a basis for a more prominent international role. However, the article frames this position as an opportunity rather than an established reality. Mineral endowment may create potential leverage, but turning it into geopolitical influence depends on Kazakhstan's ability to develop production, processing and commercial relationships that sustain its role in these supply chains. Similarly, in *BES.media*, Tynysh (2026) presents rare earths as a "new window of opportunity" for Kazakhstan, linking them to future economic growth and the energy transition. The window metaphor might suggest a certain timing and that the country's prospects are tied to a period in which demand for critical minerals is rising and external partners are seeking to diversify their supplies. This framing lends urgency to the issue, yet the opportunity is not guaranteed to last.

Coverage of relations with the EU similarly presents Kazakhstan's international relevance in terms of its potential contribution to supply-chain diversification. *Tengrinews.kz* reports President Tokayev's statement that Kazakhstan is ready to supply 21 of the 34 critical raw materials on the EU's list. Brynyuk's (2026) article in *Astana TV* reports a similar claim, while *Kursiv* (2026) presents Kazakhstan as ready to replace China in supplying critical minerals to the U.S. These headlines position Kazakhstan as a potential partner for economies seeking alternative sources of supply. The articles therefore connect resource availability with international importance, while the production and commercial conditions needed to sustain this role remain less clear.

Nevertheless, these narratives do not imply exclusive alignment with one side of the geopolitical competition. China remains an important economic partner and is already embedded in the region's critical-minerals economy (Qoraboyev, 2024). Rather than replacing Chinese involvement, Kazakhstan's approach is consistent with its established multivector foreign policy, which seeks to maintain relations with multiple external actors while broadening cooperation with other partners (Kassenova, 2026; Meirkhanova, 2025; Qoraboyev, 2024). This includes countries such as Türkiye, the United Arab Emirates and Singapore (Kassenova, 2026). The critical-minerals agenda thus offers another area in which Astana can broaden its partnerships while retaining room for manoeuvre in an increasingly difficult international environment.

This way, the geopolitical frame presents critical minerals as a means of strengthening Kazakhstan's position among external partners. Yet diversification does not necessarily translate into greater strategic autonomy. Additional partnerships may widen the country's diplomatic options without reducing its dependence on foreign technology, processing capacity or access to external markets. The selected articles establish the importance of this ambition in public discourse, but do not demonstrate that the anticipated shift in Kazakhstan's international position has already taken place.

Economic development

The second framing connects minerals to economic development and upgrading. Critical minerals have become part of the government's broader agenda of attracting investment, expanding geological exploration, developing processing capacity and retaining a larger share of production within Kazakhstan (AIFC, 2024; Brynyuk, 2026; Kalra et al., 2026; Kapital.kz, 2026). Shifting the focus from solely increasing exports, the government officials increasingly present the sector as an opportunity to develop local production and processing capacity, attract new technologies, train specialized workers and strengthen domestic scientific and industrial capacity (Kazakhstan Today, 2026). Overall, the mining sector is being increasingly linked to Kazakhstan's international position and competitiveness, with critical minerals being attached to a broader effort to move beyond a model centered on the extraction and export of raw materials. (Drobny, 2026; Mamyshev, 2025; Svirid, 2026; Tengrinews.kz, 2026).

This ambition is reflected in Kazakhstan's efforts to build partnerships with a range of external actors, including the EU, the U.S., the United Kingdom, South Korea and Japan. As it was mentioned above, media coverage frequently refers to Kazakhstan's readiness and capacity to supply 21 of the 34 critical raw materials on the EU's list and 20 of the 60 minerals identified by the U.S. Geological Survey (Aubakirov & Meirkhanova, 2026; Brynyuk, 2026; Kalra et al., 2026; Kapital.kz, 2026; Polishchuk et al., 2026). These figures are often used to demonstrate the scale of Kazakhstan's resource base and its potential role in today's critical mineral supply chains. Tokayev's description of critical minerals as the "new oil" captures the developmental logic behind this agenda, where mineral resources are presented as a means of attracting capital and technology and strengthening Kazakhstan's position in global value chains (Qoraboyev, 2024).

The result is a pragmatic "investment and technology in exchange for access to strategic resources" approach outlined by the President (Tengrinews.kz, 2026). Much of the official and media discussion consequently focuses on Kazakhstan's reserves, production potential and position compared to other mineral-producing countries. The underlying question, however, is how these advantages can bring longer-term economic gains rather than remain largely comparative advantages on paper. Government statements often refer to leadership in critical mineral supply chains, but the extent to which these ambitions are translated into new processing capacity, technology transfer and higher-

value production remains less clear (Kapital.kz, 2026; Mamyshev, 2025; Prokhorov, 2025; Toleuova, 2025).

The investment narrative is also reflected in how Kazakhstan is presented as a mining jurisdiction. Foreign industry professionals highlight its "very underexplored" geological potential, sparsely populated territory, public acceptance of mining and investor protections as advantages (Nussupova, 2025). At the same time, frequent changes to legislation and taxation, alongside concerns about corruption, are seen as constraints (Nussupova, 2025). What is interesting is that some of the same characteristics of the country – be it its geographical position, political and economy (in)stability, and regulatory environment legislation – can be presented either as advantages or as potential risks, depending on the source and the perspective from which they are discussed (Prokhorov, 2025). Looking at the domestic discourse alongside these external representations allows for a more nuanced picture of how Kazakhstan's mineral potential is understood and what different actors expect from its development.

Finally, the economic agenda has been accompanied by measures aimed at attracting private investment, improving the investment climate and reducing administrative barriers in the mining sector (Eurasianet, 2026; Meirkhanova, 2025; Nosko, 2026; Nussupova, 2025; Zhiyenbayev, 2025). Foreign companies are seen as useful partners because they can take on some of the risks associated with exploration, while Kazakhstan can benefit from investment, employment and the development of new deposits (Drobny, 2026). At the same time, some authors point out that foreign investors are primarily interested in access to raw materials rather than deeper processing or local value creation (Svirid, 2026). Foreign investment could thus support the development of the sector without necessarily changing its extraction-oriented structure.

The role of the state in resource management

Attracting foreign companies does not, however, mean that the state is withdrawing from the sector. Critical minerals are increasingly treated as strategic resources, while the government retains substantial control over licensing and access to subsoil resources (Kurmanov, 2026; Thompson, 2026). Kazakhstan is therefore seeking to attract foreign capital while retaining the ability to determine who can access strategic deposits and under what conditions (Kurmanov, 2026; OECD, 2018; Thompson, 2026; World Bank, 2023). Recent changes to the rules governing subsoil use, which remove the competitive first-come, first-served model and restore the state's role in granting priority rights to strategic investors, further strengthen this role.

As demand for minerals grows, states are nowadays seeking not only to attract investment but also to retain greater control over strategically important resources and strengthen their position in global supply chains (Liu & Downey, 2026). Kazakhstan's critical minerals policy reflects this combination and can be understood as part of a broader resurgence of resource nationalism. The state seeks foreign capital, technology and expertise, but at the same time maintains control over access to resources that it considers strategically important.

This approach also fits a broader pattern in Kazakhstan's environmental policy. Earlier studies of the country's climate and energy discourse show that economic modernization and environmental issues have often been presented as compatible rather than competing priorities (Poberezhskaya & Bychkova, 2022). Fossil fuels have remained central to economic development and national pride and power, while environmental measures have tended to receive greater political support when they could also produce economic benefits (Kudaibergenova, 2015; Poberezhskaya & Bychkova, 2022). A similar logic can be seen in the emerging critical minerals discourse. Consequently, critical minerals are

presented as an opportunity to attract investment, strengthen Kazakhstan's position in international markets and connect the country to the global energy transition, while continued reliance on fossil fuels and extractive industries remains largely unquestioned. The critical minerals agenda may thus introduce new technologies, partners and markets without necessarily changing the underlying model of development, where new economic opportunities take priority over the environmental goals.

Another common thread in the media coverage and official discourse is the presentation of Kazakhstan as a "stable" and "reliable" partner in the critical mineral economy (Tengrinews.kz, 2026; Zhanibekov, 2026). This positioning extends beyond mining. The same study of Kazakhstan's climate and sustainable-development discourse demonstrates how the state presents itself domestically as capable and internationally as a responsible and cooperative partner (Poberezhskaya & Bychkova, 2022). At the same time, the image of a "strong state" coexists with continued reliance on foreign investment, expertise and external support (Poberezhskaya & Bychkova, 2022). Kazakhstan is thus positioned both as the owner of strategically important resources and as a state capable of managing their development, while also presenting international cooperation as necessary for achieving its economic and environmental goals. In this sense, the critical minerals discourse reinforces this dual positioning by allowing Kazakhstan to present its resources as strategically valuable while using growing international demand to attract foreign capital, technology and expertise.

Environmental and social concerns

What is less prominent is discussion of the conditions under which this expansion would occur. Environmental impacts, water use, labour conditions and the distribution of mining-related benefits and costs receive considerably less attention than reserves, investment and processing. Water scarcity, for example, is more often discussed as an agricultural problem than as a constraint of mining (Thompson, 2026). Labour and safety concerns likewise remain peripheral to the dominant investment narrative. Recent reporting on mining-related accidents and limited judicial follow-up raises questions about corporate accountability that are not easily reconciled with the simultaneous promotion of Kazakhstan as a reliable mining partner (Yerkassynov, 2026). The lack of discussion of environmental and labour costs can also suggest that a substantial part of the visible discourse is directed toward international partners, investors and governments.

Environmental concerns are not entirely absent, however. Drobny's (2026) article in *Ulysmedia* explicitly considers the environmental factor in rare-earth processing and discusses the trade-offs involved in developing domestic capacity. The article highlights that expanding processing in Kazakhstan is not simply a question of attracting investment, but also involves technological and environmental challenges. This suggests that environmental concerns appear more clearly in some analytical coverage than in reports focused on official announcements and international agreements. They remain less central, however, to the dominant narratives about Kazakhstan's strategic position and economic potential.

Labour conditions and corporate accountability receive more direct attention only in Yerkassynov's (2026) article in *Vlast*, *Extractive Industry Tied to "Serious" Abuses in Kazakhstan - Report*. Drawing on a report on business and human rights, the article discusses allegations of labour and human-rights abuses in the extractive sector, including concerns about mining projects described as "strategic" but "lacking transparency and human-rights safeguards". The article also raises questions about accountability in a sector where the promotion of further extraction ("push for more extraction") may not be accompanied by sufficient protections for workers (with a system of "repressive legislation"). This perspective contrasts with the portrayal of Kazakhstan as a reliable mining partner

and highlights concerns that are less visible in investment-focused coverage. This "imbalance" may partly reflect who the discourse is aimed at. Critical minerals are discussed mainly by government officials, industry actors and at international-policy levels, where the immediate concerns are investment, technology, market access and supply security.

There is also a gap between the prominence of the critical minerals at the state level and their place in domestic policy discourse. The issue now features in high-level discussions of economic development and international cooperation, with foreign partners invited to participate in "developing Kazakhstan's mineral potential" (Tynysh, 2026). Yet Maria Lobachyova, program director of the NGO Echo, notes that their work encountered limited understanding in Kazakhstan of what critical minerals are (Tynysh, 2026). This might suggest that the debate has developed more rapidly within international and governmental agendas than in broader domestic discourse. This may also help explain the limited media discussion beyond announcements of new deals, investments and mineral discoveries.

Conclusion

This study's findings show that critical minerals are framed in Kazakhstan through the interaction of external geopolitical demand and domestic development priorities. The geopolitical frame presents them as an opportunity to diversify international partnerships and strengthen Kazakhstan's position in global supply chains. The economic-development frame links the same resources to investment, processing, technology transfer and the possibility of retaining more value domestically. The state's role connects these ambitions, as Kazakhstan seeks foreign capital and expertise while maintaining control over access to strategic resources.

However, the selected coverage leaves open whether these ambitions will change the country's resource-based development model. Greater international interest does not necessarily translate into greater strategic autonomy, just as foreign investment does not automatically lead to domestic technological upgrading. Meanwhile, environmental and social concerns remain less prominent than investment, production and international positioning. Although some articles address environmental risks and labour accountability, these issues do not occupy the same place in the dominant narratives. The findings thus point to a broader question: what kind of development is being pursued through Kazakhstan's critical-minerals agenda? If critical minerals are to support economic transformation rather than reproduce an extractive model, attention needs to extend beyond investment, production and access to international markets.

First, economic gains cannot be separated from the costs of extraction. Mining projects should account for remediation and closure from the outset, rather than treating environmental restoration as a problem to be addressed once extraction ends. The costs of closure, land rehabilitation and end-of-life management should therefore be incorporated into project planning and financing (Zhang, 2026). Second, justice also needs to be considered beyond the distribution of economic benefits. The effects of extraction are unevenly experienced and will vary across regions and communities, making a case-by-case approach necessary. Where projects affect land and livelihoods, this may require meaningful consultation, access to information and stronger mechanisms for community consent. Elsewhere, the priority may be ensuring that local benefits extend beyond the short-term employment generated during a mine development. Such measures need to be built into critical mineral projects from the outset, rather than introduced after social conflict or environmental damage has occurred. Finally, the expansion of critical mineral extraction and production should not be treated as the only response to growing demand. Reducing material consumption, increasing recycling and developing a circular

economy can lower pressure for new extraction, although they will not eliminate the need for mining altogether (Ferreira & Odell, 2026). The remaining extraction therefore needs to be governed by stronger environmental and social standards (Ferreira & Odell, 2026; Zhang, 2026).

For Kazakhstan, this means that the question is not simply how to become a larger supplier of critical minerals. It is whether the current international attention can be used to build a less dependent and more diversified economy without reproducing the environmental and social costs associated with earlier forms of extractive development in the oil and gas sector. The transition to a critical-minerals economy will not, by itself, constitute a transition away from extractivism. That outcome depends on how resources are governed, where value is captured, and whose interests shape the terms of development.

Critical minerals are being discussed within a wider economic system shaped by pressures for accumulation, continued consumption and competition over access to resources. These dynamics can produce uneven forms of development, in which the environmental and social costs of extraction are concentrated in particular places while the higher-value stages of production and consumption occur elsewhere. From this perspective, the question for Kazakhstan is not only how to capture more value from mineral extraction, but also what level of extraction is necessary, for which forms of development, and who ultimately benefits from it. This opens space for a broader debate around resource efficiency, reduced material demand, recycling and, more fundamentally, the limits of an economic model that treats nature primarily as a source of commodities.

Such a perspective also complicates the idea of a global “race” for critical minerals. If states respond to supply insecurity by competing for access to deposits and investment, the result may be greater fragmentation rather than more resilient supply chains. An alternative would be to treat critical minerals as an area for cooperation, through greater transparency in supply chains, technology sharing, recycling, coordinated environmental standards and forms of value creation that do not simply shift the costs of extraction onto resource-producing countries. For Kazakhstan, this could mean using its position in emerging critical mineral supply chains not only to attract investment, but also to question the terms on which that investment takes place and the kind of development it is intended to support.

This way, future research may focus on analyzing informal and alternative methods of public participation and scrutiny of important projects related to resource extraction and development in order to complement the existing mechanisms and identify how and when society can be involved to ensure and enhance collaboration, transparency and actual mutual benefits.

References

Akromov, O. (2024). *The US approach towards Central Asia revisited*. The Hague Research Institute for Eastern Europe, the South Caucasus & Central Asia. https://hagueresearch.org/the-us-approach-towards-central-asia-revisited/

Adam, C., Arezki, R., & van der Ploeg, F. (2026). The scramble for critical minerals. *Oxford Review of Economic Policy*, *42*(1), 1-13.https://doi.org/10.1093/oxrep/grag010

Almeida, D. V., Kolinjivadi, V., Ferrando, T., Roy, B., Herrera, H., Gonçalves, M. V., & Van Hecken, G. (2023). The "greening" of empire: The European Green Deal as the EU first agenda. *Political Geography*, *105*, 102925.

Astana International Financial Centre. (2024). *Mining Industry of Kazakhstan: Export-oriented Metals*. https://aifc.kz/wp-content/uploads/2024/07/mining-industry-of-kazakhstan-export-oriented-metals-eng_compressed-1.pdf

Aubakirov, K., & Meirkhanova, A. (2026). *What Kazakhstan should include in its list of critical minerals.* Forbes Kazakhstan. https://forbes.kz/articles/chto-kazahstan-dolzhen-vklyuchit-v-perechen-kriticheskih-mineralov-3c961c

Baldassarre, B., & Carrara, S. (2025). Critical raw materials, circular economy, sustainable development: EU policy reflections for future research and innovation. *Resources, Conservation and Recycling*, *215*, 108060.

Bennett, T. (2005). Media, 'reality', signification. In M. Gurevitch, T. Bennett, J. Curran, & J. Woollacott (Eds.), *Culture, society and the media* (pp. 287–308). Routledge.

Brynyuk, K. (2026). *Kazakhstan zaiavil o gotovnosti postavliat' v ES 21 iz 34 kriticheski vazhnykh mineralov* [Kazakhstan announced readiness to supply the EU with 21 of 34 critical minerals]. *Astana TV*. https://astanatv.kz/ru/news/171382/

Chong, D., & Druckman, J. N. (2007). Framing theory. *Annual Review of Political Science*, *10*(1), 103-126.

Committee of Geology of the Ministry of Industry and Construction of the Republic of Kazakhstan. (2025). *Kazakhstan usilivaet pozitsii na global'nom rynke redkikh i redkozemel'nykh metallov* [Kazakhstan strengthens its position in the global market for rare and rare-earth metals]. https://www.gov.kz/memleket/entities/geology/press/news/details/995463?lang=ru

Couneau, L. (2026). *Could Kazakhstan become Europe's strategic partner for critical raw materials?* The Hague Research Institute.

Drobny, N. (2026). *Bogatstvo XXI veka: Smozhet li Kazakhstan zarabotat' na redkozemel'nykh metallakh* [The wealth of the 21st century: Can Kazakhstan profit from rare earth metals?]. Ulysmedia. https://ulysmedia.kz/analitika/76543-bogatstvo-xxi-veka-smozhet-li-kazakhstan-zarabotat-na-redkozemelnykh-metallakh/

Dubský, Z., & Zemanová, Š. (2026). Narrating power: the European Commission and the geopolitics of the energy transition. *European Security*, 1–23. https://doi.org/10.1080/09662839.2025.2599239

Eurasianet. (2026). *Astana meeting aims to spark deals for critical minerals*. https://eurasianet.org/astana-meeting-aims-to-spark-deals-for-critical-minerals

Grinshteyn, E. (2026). *Kazakhstan i ES podpisali soglasheniya pochti na $1 mlrd* [Kazakhstan and the EU signed agreements worth almost $1 billion]. Kursiv. https://kz.kursiv.media/2026-06-23/lngr-tokayev-round-table-kazakhstan-eu/

Gusseinov, E., & Sultonazarov, A. (2024). Central Asia's Critical Raw Materials: The Next Frontier in

Global Power Rivalry. *Central Asian Bureau for Analytical Reporting (CABAR. asia)*, *3*.

Happer, C., & Philo, G. (2013). The role of the media in the construction of public belief and social change. *Journal of social and political psychology*, *1*(1), 321-336.

Hayes, S. M., & McCullough, E. A. (2018). Critical minerals: A review of elemental trends in comprehensive criticality studies. *Resources Policy*, *59*, 192-199.

Heffron, R. J. (2020). The role of justice in developing critical minerals. *The extractive industries and society*, *7*(3), 855-863.https://doi.org/10.1016/j.exis.2020.06.018.

Heggelund, G. M., Stensdal, I., & Lamazhapov, E. (2026). *Dig, baby, dig? China's mineral dominance and ripple effects into the Arctic.* The Arctic Institute. https://www.thearcticinstitute.org/dig-baby-dig-chinas-mineral-dominance-ripple-effects-arctic/

Hunduza, W. (2026). Strategic Minerals: Redefining Global Power, Energy Security and Financial Markets. *Critical Letters in Economics & Finance*, *3*(1), 4.

International Energy Agency. (2026), Global Critical Minerals Outlook 2026, IEA, Paris https://www.iea.org/reports/global-critical-minerals-outlook-2026

International Energy Agency. (2024), Global Critical Minerals Outlook 2024, IEA, Paris https://www.iea.org/reports/global-critical-minerals-outlook-2024

Kalra, P., Shin, B., & Saxena, S. S. (2026). Critical minerals and the shaping of Central Asian economies through the ages. *Energy Research & Social Science*, *131*, 104507. https://doi.org/10.1016/j.erss.2025.104507.

Kapital.kz. (2026). *Kazakhstan gotov postavlyat' 20 kriticheskikh mineralov iz perechnya USGS* [Kazakhstan is ready to supply 20 critical minerals from the USGS list]. Retrieved August 3, 2026 from https://kapital.kz/economic/144734/kazahstan-gotov-postavlyat-20-kriticheskih-mineralov-iz-perechnya-usgs.html

Kassenova, N. (2026). *Kazakhstan: An Aspiring Middle Power in the Heart of Eurasia*. Belfer Center. https://www.belfercenter.org/research-analysis/kazakhstan-aspiring-middle-power-heart-eurasia

Kazakhstan Today. (2026). *Kazakhstan seeks to strengthen position in critical minerals market, PM Bektenov says*. Retrieved August 7, 2026 from https://www.kt.kz/eng/government/kazakhstan_seeks_to_strengthen_position_in_critical_1377992594.html

Kim, Y., Ivatova, L., Kang, S., & Ordabek, Y. (2026). Central Asia as New Battle Grounds: Critical Mineral Strategies of Kazakhstan and Uzbekistan. *Journal of Eurasian Studies*, *17*(2), 379-394. https://doi.org/10.1177/18793665261442863

Kovalchuk, E. (2026). *Tokayev gives German investments special protection pledge*. DKNews.kz. https://dknews.kz/en/articles-in-english/406392-tokayev-gives-german-investments-special-protection

Kurmanov, B. (2026). *Kazakhstan raskryl zapasy strategicheskikh metallov i plany po ikh pererabotke* [Kazakhstan reveals strategic metal reserves and plans for their processing]. Ulysmedia. Retrieved August 27, 2026 from https://ulysmedia.kz/news/77416-kazakhstan-raskryl-zapasy-strategicheskikh-metallov-i-plany-po-ikh-pererabotke/

Laurens, N. (2025). *Critical minerals in EU trade discourse: Navigating a trilemma in times of geopolitical competition* (No. 32/2025). IDOS Policy Brief.

Liu, S., & Downey, J. (2026). The return of resource nationalism? A multilingual topic analysis of news coverage on critical minerals across 16 countries (2015–2025). *The Extractive Industries and Society*, *27*, 101959.

Malin, S. A., Ryder, S., & Lyra, M. G. (2019). Environmental justice and natural resource extraction: intersections of power, equity and access. *Environmental Sociology*, *5*(2), 109–116. https://doi.org/10.1080/23251042.2019.1608420

Mamyshev, Z. (2026). *Kazakhstan gotov zamenit' Kitai v postavkakh kriticheskikh mineralov v SShA* [Kazakhstan ready to replace China in supplying critical minerals to the United States].*Kursiv*. https://kz.kursiv.media/2026-02-05/zhnb-kazahstan-zayavil-o-gotovnosti-zamenit-kitai-v-postavkah-kriticheskih-mineralov-v-ssha/

Mamyshev, Z. (2025). *Kazakhstan mozhet stat' mirovym liderom po postavkam kriticheskikh mineralov – MFTsA* [Kazakhstan could become a global leader in critical mineral supplies – AIFC]. Kursiv. https://kz.kursiv.media/2025-10-23/zhnb-kazahstan-mozhet-narastit-eksport-metallov-povysiv-investiczii-v-ih-razrabotku/

Mbate, M. (2025). Financing Africa's transition minerals: Chinese capital, control structures, and developmental constraints. *Resources Policy*, *111*, 105789.

Meirkhanova, A. (2025). *Critical Minerals in Central Asia: Curse or blessing?* Davis Center for Russian and Eurasian Studies, Harvard University. https://daviscenter.fas.harvard.edu/insights/critical-minerals-central-asia-curse-or-blessing

Middleton, A., Østergaard, R., Karlsdóttir, A., & Johnstone, R. L. (2026). How the media frames Arctic mining as a rush. *The Extractive Industries and Society*, *28*, 10201

Nussupova, A. (2025). *Critical Matters: Reflections on Mining in Kazakhstan*. Caspian Policy Center. https://caspianpolicy.org/research/commentary/critical-matters-reflections-on-mining-in-kazakhstan

OECD (2018), *Reform of the Mining Sector in Kazakhstan: Investment, Sustainability, Competitiveness*, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/2a7555f0-en.

Okolo, C. T. (2026). Global majority countries must embed critical minerals into AI governance. *Science*, *391*(6789), eaef6678.

Poberezhskaya, M., & Bychkova, A. (2022). Kazakhstan's climate change policy: reflecting national strength, green economy aspirations and international agenda. *Post-Communist Economies*, *34*(7), 894–915. https://doi.org/10.1080/14631377.2021.1943916

Prokhorov, I. (2025). *Kazakhstan mozhet stat' liderom na rynke kriticheski vazhnykh mineralov*[Kazakhstan could become a leader in the critical minerals market]. Kazakhstanskaya Pravda. https://kazpravda.kz/n/kazahstan-mozhet-stat-liderom-na-rynke-kriticheski-vazhnyh-mineralov/

Qoraboyev, I. (2024). *Critical Raw Materials as an Emerging Pillar of Central Asia's Geoeconomic Centrality*. The Hague Research Institute for Eastern Europe, the South Caucasus & Central Asia. https://hagueresearch.org/critical-raw-materials-as-an-emerging-pillar-of-central-asias-geoeconomic-centrality/

Reich, M., & Simon, A. C. (2025). Critical minerals. *Annual Review of Earth and Planetary Sciences*, *53*(1), 141-168.

Shaffer, G., & Puig, S. (2025). The US-Ukraine Strategic Minerals Partnership in the Wake of Russia's War of Aggression. *American Journal of International Law*, *119*(4), 700-711.

Storr, C. (2026). The third wave of critical minerals. *Leiden Journal of International Law*, *39*(3), 593–612. doi:10.1017/S092215652610082X

Svirid, D. (2026). *Pochemu kriticheskie mineraly stanovjatsia strategicheskim resursom dlia Tsentral'noi Azii* [Why critical minerals are becoming a strategic resource for Central Asia]. Informburo.kz. https://informburo.kz/mneniya/dmitrii-svirid/pocemu-kriticeskie-mineraly-

stanoviatsia-strategiceskim-resursom-dlia-centralnoi-azii

Tengrinews.kz. (2026). *Kazakhstan gotov postavlyat' v Evropu kriticheski vazhnye mineraly-Tokayev* [Kazakhstan is ready to supply Europe with critical minerals-Tokayev]. https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/kazahstan-gotov-postavlyat-evropu-kriticheski-vajnyie-602299/

Tengrinews.kz. (2026). *More than just raw material supplies: Tokayev proposes new partnership with Germany*. https://en.tengrinews.kz/kazakhstan_news/more-than-just-raw-material-supplies-tokayev-proposes-new-273892/

Thompson, A. (2026). *As world clamors for its critical minerals, Kazakhstan ups control and seeks bigger cut*. Eurasianet. https://eurasianet.org/as-world-clamors-for-its-critical-minerals-kazakhstan-ups-control-and-seeks-bigger-cut

Thompson, A. (2026). *Kazakhstan's Mining Dreams Run Up Against Water Realities*. Eurasianet. https://eurasianet.org/kazakhstans-mining-dreams-run-up-against-water-realities

Toleuova, K. (2025). *Kak Kazakhstanu sokhranit' liderstvo v global'nykh tsepochkakh postavok kriticheskikh mineralov* [How can Kazakhstan maintain its leadership in global critical mineral supply chains]. Finance.kz. https://finance.kz/news/kak-kazahstanu-sohranit-liderstvo-v-globalnyh-tsepochkah-postavok-kriticheskih-mineralov

Tynysh, B. (2026). *Tokayev nazval redkozemel'nye metally novym oknom vozmozhnostey dlya Kazakhstana* [Tokayev called rare earth metals a new window of opportunity for Kazakhstan]. BES.media. https://bes.media/news/tokaev-nazval-redkozemelnie-metalli-novim-oknom-vozmozhnostey-dlya-kazahstana/

Victor, D. G., Roche, J., & Saraiva, J. (2024). *Energy Transition and Geopolitics: Are Critical Minerals the New Oil?*. World Economic Forum. https://www.weforum.org/publications/energy-transition-and-geopolitics-are-critical-minerals-the-new-oil/

Vivoda, V., Nieboer, L., & Bisshop, R. (2026). Narrative warfare in critical minerals: Information manipulation and governance challenges. *The Extractive Industries and Society*, *25*, 101798.

Vivoda, V., Matthews, R., & Andresen, J. (2025). Securing defense critical minerals: Challenges and U.S. strategic responses in an evolving geopolitical landscape. *Comparative Strategy*, *44*(2), 281–315. https://doi.org/10.1080/01495933.2025.2456427

Vuković, M., Maričić, T., & Pantić, M. (2026). Discourses on Mining in Print Media, Public Participation and Decision-making: The Case of the Jadar Project (Serbia). *Environmental Communication*, 1-30.

Walter, M., Deniau, Y., & Herrera Vargas, V. (2025). The Politics of 'Green' Extraction Frontiers: Mapping Metals and Mineral Mining Conflicts Related to the Energy Transition in the Americas. *Critical Sociology*, *51*(4-5), 907-934. https://doi.org/10.1177/08969205241305963

World Bank. (2023). *Mining sector diagnostic report: Kazakhstan*. https://documents1.worldbank.org/curated/en/099081823001539573/pdf/P176745010637760b08b290a4ae6547845d.pdf

Yerkassynov, Y. (2026). *Extractive industry tied to "serious" abuses in Kazakhstan-Report*. Vlast.https://vlast.kz/english/70373-extractive-industry-tied-to-serious-abuses-in-kazakhstan-report.html

Zhang, H. (2026). Resilience of critical transition minerals supply chain in the context of strategic rivalry: implications for the national policy and regulatory frameworks. *Journal of Energy & Natural Resources Law*, *44*(1), 67–93. https://doi.org/10.1080/02646811.2025.2495920

Zhanibekov, Y. (2026). *We offer Germany a partnership in strategically important materials, Tokayev says*. Qazinform. https://qazinform.com/news/we-offer-germany-a-partnership-in-strategically-important-materials-tokayev-says-726200

Zhdanov, A. (2026). *Ugol', servery i milliardy: Kak Kazakhstan khochet voiti v mirovuiu gonku iskusstvennogo intellekta* [Coal, servers and billions: How Kazakhstan wants to enter the global artificial intelligence race]. Orda.kz. https://orda.kz/ugol-servery-i-milliardy-kak-kazahstan-hochet-vojti-v-mirovuju-gonku-iskusstvennogo-intellekta-416985/

Zhiyenbayev, M. (2025). *How Kazakhstan can anchor a resilient rare-earth supply chain for the West*. Atlantic Council. https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/how-kazakhstan-can-anchor-a-resilient-rare%E2%80%91earth-supply-chain-for-the-west/

Zografos, C., & Robbins, P. (2020). Green sacrifice zones, or why a green new deal cannot ignore the cost shifts of just transitions. *One Earth*, *3*(5), 543-546.

ҒТАМР: 19.45.91

Қазақстанның стратегиялық маңызы бар минералдарын фреймдеу: жергілікті БАҚ-тағы дискурс

Тумарбике Бекитова
Париж-Дофин университеті – PSL, Париж, Франция
email: tumarbike.bekitova@dauphine.eu

Аңдатпа

Стратегиялық маңызы бар минералдар үшін бәсекелестік күшейген сайын, Қазақстан ресурстық қауіпсіздік және жеткізу тізбектерін әртараптандыру жөніндегі пікірталастарда көбірек назарға ілінуде. Халықаралық дискурста Қазақстан көп жағдайда Қытайға балама немесе геосаяси бәсекелестіктің ықтимал жаңа алаңы ретінде қарастырылады. Бұл мақала аталған пікірталастың салыстырмалы түрде аз зерттелген қырын қарастырып, қазақстандық медиада стратегиялық маңызы бар минералдар тақырыбының қалай талқыланатынын және бұл пайымдаулар елдің даму жөніндегі ұмтылыстары туралы нені аңғартатынын зерттейді. Фрейминг теориясына сүйене отырып, зерттеу екі негізгі фреймді анықтайды: геосаяси әртараптандыру және экономикалық даму. Бірінші фрейм стратегиялық маңызы бар минералдарды Қазақстан үшін халықаралық әріптестікті кеңейтуге және қалыптасқан көпвекторлы сыртқы саясаты арқылы халықаралық қатынастардағы тиімді әрекет ету жолдарын арттыруға жол ашатын мүмкіндік ретінде көрсетеді. Екінші фрейм оларды инвестициялар тарту мен экономикалық өсудің маңызды көзі ретінде қарастырады. Екі фреймде де негізгі назар пайдалы қазбалар қорына, өндіру әлеуетіне және инвестициялық мәмілелерге аударылады. Аталған зерттеу ресми мақсаттар мен олардың іс жүзінде жүзеге асу ықтималдықтарына бөлінетін шектеулі назар арасындағы алшақтықты көрсетеді. Қазақстандық БАҚ әлеуметтік және экологиялық салдарларға, сондай-ақ өндіруден туындайтын шығындар мен пайданың бөлінуіне аз көңіл бөледі. Зерттеу барысында стратегиялық маңызы бар минералдарды энергетикалық транзит және қорғаныс салаларымен байланыстыратын фреймдер анықталмады. Зерттеу нәтижелері отандық медиа дискурстың стратегиялық маңызы бар минералдарды геосаяси ықпал ету тетігі мен экономикалық мүмкіндіктер көзі ретінде қарастыратын мемлекеттік көзқарасты қайталайтынын көрсетеді. Бұл ретте ресурстарға негізделген дамудың шарттары мен салдары жеткілікті деңгейде толық зерттелмейді. Қазақстанның стратегиялық маңызы бар пайдалы қазбаларды жеткізуші ел ретінде қалыптасуы өздігінен экстрактивизмнен бас тартуды білдірмейді. Оның салдары ресурстардың қалай басқарылатынына, қосылған құнның қай жерде қалыптасатынына және даму үдерісінің бағытын кімдердің мүдделері айқындайтынына байланысты.

Кілт сөздер: стратегиялық маңызы бар минералдар, энергетикалық транзит, өндіруші сектор, Қазақстан, фрейминг теориясы, көпвекторлы саясат.

МРНТИ: 19.45.91

Фрейминг критически важных минералов Казахстана: формирующийся дискурс в местных СМИ

Бекитова Тумарбике
Университет Париж-Дофин – PSL, Париж, Франция
email: tumarbike.bekitova@dauphine.eu

Аннотация

На фоне обострения конкуренции за критически важные минеральные ресурсы Казахстан привлекает всё больше внимания в дискуссиях о ресурсной безопасности и диверсификации цепочек поставок. В международном дискурсе страну часто представляют как альтернативу Китаю или как потенциальную арену геополитического соперничества. Данная статья рассматривает относительно малоизученный аспект этой дискуссии: как критически важные минеральные ресурсы представлены в казахстанских СМИ и что эти репрезентации говорят об амбициях страны в сфере развития. Опираясь на теорию фрейминга, исследование выделяет два доминирующих фрейма: геополитическую диверсификацию и экономическое развитие. Первый представляет критически важные минеральные ресурсы как возможность для Казахстана расширить круг международных партнёров и укрепить свободу манёвра в рамках сложившейся многовекторной внешней политики. Второй рассматривает их как важный источник инвестиций и экономического роста. В обоих фреймах основное внимание уделяется запасам полезных ископаемых, производственному потенциалу и инвестиционным сделкам. Анализ выявляет разрыв между официальными амбициями и ограниченным вниманием к тому, как они могут быть реализованы на практике. При этом социально-экологические последствия, а также распределение издержек и выгод, связанных с добычей, освещаются значительно реже. Фреймы, связывающие эти ресурсы с энергетическим переходом и оборонной сферой, также отсутствуют. Результаты показывают, что отечественный медиадискурс преимущественно воспроизводит ориентированное на государство представление о критически важных минеральных ресурсах как источнике геополитического влияния и экономических возможностей, оставляя условия и последствия развития, основанного на эксплуатации природных ресурсов, недостаточно изученными. Наконец, превращение Казахстана в поставщика критически важных минеральных ресурсов само по себе не означает отхода от экстрактивизма: последствия этого процесса зависят от принципов управления ресурсами, от того, где формируется добавленная стоимость и чьи интересы определяют направление развития.

Ключевые слова: критически важные минералы, энергетический переход, добывающий сектор, Казахстан, теория фрейминга, многовекторность.

Received: September 2, 2026
Accepted: September 28, 2026

IRSTI: 19.31
DOI: https://doi.org/10.47344/v0wdy375

Social Media and Inclusive National Identity in Kazakhstan: A Case Study of *Unknown Kazak*

Dayana Iskakova
Nazarbayev University, Astana, Kazakhstan
email: iskakova25122003@gmail.com

Abstract

Social media's influence on the construction of national identity in Kazakhstan remains underexamined. Therefore, this study explores how social media users construct and contest the boundaries of inclusive national identity in Kazakhstan. Its main goal is to examine how social media users in Kazakhstan construct, negotiate, and contest the boundaries of national belonging, with particular attention to how inclusive and exclusive understandings of Kazakhstani national identity are articulated in online discussions. In doing so, it examines *Unknown Kazak* Instagram page with 177,000 followers that regularly posts content on the topics of Kazakh history, national identity, traditions, historical figures, and the language. In particular, the publications related to Kazakh national identity are analyzed using thematic analysis. The study also conducts a discourse analysis of the most-liked comments on four most-liked, widely discussed, and frequently shared posts. It was found that some users of digital media often advocate for an exclusive Kazakh identity, rooted in the conviction that being Kazakh is synonymous with being ethnically Kazakh. At the same time, another group of users tend to promote an inclusive Kazakh identity. Specifically, they seek to shape and contest the boundaries of national identity by emphasizing not ethnic origin, but a love for the culture and language, as well as unity among all citizens of Kazakhstan. It was also found that how people contest national identity in the comments appears to depend on the post's content.

Keywords: inclusive national identity, Kazakh identity, Instagram, Unknown Kazak, social media users

Introduction

There is a growing need to study how national identity in Kazakhstan is constructed and contested in recent years. It is important to explore whether the discussion of national identity in Kazakhstan follows the lines of inclusive national identity or whether they reinforce exclusive forms of national belonging based on ethnicity, language, or cultural background. Moran (2011) understands the inclusive national identity as dynamic, changing, post-ethnic, which has open dialogue among co-nationals. In this way inclusive national identity positively affects multiculturalism. According to Zhussipbek (2024), the inclusive national identity is one that embodies various identities in terms of culture, religion, gender and so on. In contrast, exclusive national identity stems from primordialism. Coakley (2018, p. 327) emphasizes that "primordialism, … stresses the deep historical and cultural roots of nations and nationalism and assumes their quasi-objective character". It means that it focuses on history and culture, while inclusive identity focuses on unity and friendship among people as Moran (2011) and Zhussipbek (2024) mentioned, respectively. Moreover, Bačová (1998) asserts that national identity through primordialist view is based on ethnicity, and it is defined through the common language and history. Also, Milošević-Đorđević (2007, p. 385) says that exclusive national identity is "unchangeable, unyielding and basic human category, given by birth and colored with irrational feelings". Hence, inclusive and exclusive national identities are opposites by definition.

Themes related to national identity can be discussed in public spheres such as social media, as the latter can serve as a platform to share, construct and contest the topics of national identity and belonging. It is argued that identity can be facilitated by social media (Diakiv et al., 2025). Moreover, social media may "recover knowledge systems and ways of being that colonial modernity sought to erase entirely" (Gallien, 2020, p. 34). According to Mihelj and Jimenez-Martinez (2020) digital media affect national identity construction in different ways such as fragmentation, commodification and commercialization. Also, Zhang (2020) has found that social media has an impact on shaping Chinese identity, while Heang (2024) believes that digital media facilitates nationalism.

This research focuses on exploring the extent to which social media contributes to the discussion of national identity and belonging in Kazakhstan. In particular, it explores the Instagram page named *Unknown Kazak* (Unknown Kazak, n.d.), since it regularly publishes posts on topics about history of Kazakhstan including genocide, colonization, independence, national identity, traditions, historical figures, and Kazakh language. These topics seem to facilitate discussions on de-Sovietization among users. This paper focuses on the following research question: How do social media users construct and contest the boundaries of national identity in Kazakhstan? The main goal of this research is to examine how social media users in Kazakhstan construct, negotiate, and contest the boundaries of national belonging, with particular attention to how inclusive and exclusive understandings of Kazakhstani national identity are articulated in online discussions.

This paper argues that there is no established understanding of national identity among social media users. Based on the example of the Instagram page *Unknown Kazak*, it can be observed that some digital media users seem to support an exclusive Kazakh identity. Along the lines of primordial nationalism, they argue that being Kazakh means being ethnically Kazakh. In contrast, some social media users tend to promote an inclusive Kazakh identity, as seen in their comments. In particular, they construct and contest its boundaries by focusing on love for culture and language, not ethnicity, and on unity among people in Kazakhstan.

This study employs a qualitative research design to examine how social media users in Kazakhstan construct, negotiate, and contest the boundaries of national belonging. Drawing on qualitative thematic analysis and discourse analysis, it investigates how inclusive and exclusive understandings of Kazakhstani national identity are articulated in social media content and discussions among users. The empirical analysis focuses on publicly accessible posts and associated comment threads from selected social media accounts. The cases are selected purposively to capture different approaches to national identity, including those emphasizing Kazakh language and culture, civic belonging, and public debate on social and political issues. The analysis explores how national belonging is framed in relation to citizenship, ethnicity, language, cultural practices, and shared experiences, as well as how users reinforce or challenge boundaries of inclusion and exclusion through online interactions. The data are analyzed thematically and comparatively to identify recurring narratives of national belonging, points of contestation, and differences across the selected cases. By examining both the content of posts and audience responses, the study explores how understandings of Kazakhstani national identity are articulated and negotiated in digital spaces. The research does not seek to measure the causal effects of social media on individual attitudes; rather, it investigates the discursive processes through which national belonging is defined and contested online.

The article consists of introduction, literature review, theoretical framework, methodology, results and discussion sections. The conclusion presents the overview of the study and future avenues for research.

Literature review

The term national identity has no single, commonly accepted meaning; therefore, it can be interpreted differently. Since identity is not naturally created, it is constructed (Olivier, 2019). This term can also be viewed through a constructivist approach, meaning each person interprets national identity through their perceptions and knowledge. For example, according to Fukuyama, "national identity begins with a shared belief in the legitimacy of the country's political system… Identity can be embodied in formal laws and institutions that dictate, for example, which language or languages will be considered official ones or what schools will teach children about their country's past. But national identity also extends into the realm of culture and values. It consists of the stories that people tell about themselves: where they came from, what they celebrate, their shared historical memories, and their expectations about what it takes to become a genuine member of the community" (Fukuyama, 2018, p. 22). In turn, Isaacs (2026) challenges the traditional civic-ethnic dichotomy in nationalism. Instead, he proposes viewing it through Homi K. Bhabha's idea of vernacular cosmopolitanism, which allows a more fluid, hybrid understanding of identity. This view accepts cultural differences in everyday life. Moreover, Kudaibergen believes that "all identities are connected to lived experiences and, as such, are flexible, contextual, and constantly changing" (Putz, 2025).

When discussing national identity in Kazakhstan, it is important to distinguish between "Kazakh" and "Kazakhstani" nation concepts. The Kazakhstani nation is propagated by non indigenous people of Kazakhstan, especially Russians, who are the large minority, because "Kazakhstani" includes all ethnicities. The term Kazakh nation suggests that Kazakhstan belongs to Kazakhs (Aitymbetov et al., 2015). But Kudaibergen argues that "ethnicity is not rigid, Russianness is not rigid, at least not when it is lived and experienced in Kazakhstan, and I believe in Central Asia" (Putz, 2025). Another perspective by Insebayeva and Insebayeva (2022) affirms that national symbols and currency not only indicate the state's independence but also shape national identity, arguing that changes in the national anthem and banknote design reflect shifts in national narratives over the years of independence. Thus, symbols through visual representation have a great impact on the formation of Kazakh identity, and "symbols furthermore possess certain malleability and can be made to fit different goals and objectives to serve various purposes and interest groups. All these factors make symbols a particularly attractive and relatively inexpensive tool, available to political actors to pursue their political agendas" (Insebayeva & Insebayeva, 2022, p. 4).

Another study argues that the term "Kazakh nation" "has not become a unifying factor for a large part of the country's citizens" (Assyltayeva et al., 2024, p. 100), given the diversity of identities. Sharipova (2019) refers to Kazakhstan as a nationalizing state. The author cites the Soviet past as the reason for Kazakhstan being a nationalizing state, rather than current national symbols and regional, religious, and language factors. The concept of a "nationalizing state," coined by Brubaker, means that the state is trying to find its own path to nation-building, and the best option is to build an inclusive political nation that does not discriminate on the grounds of origin, language, or religion (Sharipova, 2019, pp. 17-18). Kaliyev (2023) argues that Kazakhstan is still searching for national identity, as history shapes the identity-formation process.

During Soviet rule, Kazakhs were part of a broader Soviet identity, during which Russification was carried out. Isaacs (2026) claims that to legitimize the regime and include all identities across the country, former Kazakh president Nazarbayev promoted ethnic and civic nationalism. Particularly, through the adoption of laws, historical reconstruction, and reinterpretation, Kazakhification was promoted. At the same time, the government sought to ensure peace and harmony among the country's 130 nationalities. Moreover, Isaacs (2026) highlights that several factors influence inclusive

national identity construction in Kazakhstan. Specifically, Soviet nationality policy facilitated differentiation among ethnic identities. In addition, the Russian language was considered a main language that everyone should know alongside their native language. Furthermore, individuals in urban areas, compared to rural areas, are more engaged in heterogeneous societies and interactions. At the same time, Kazakhstan is an urban country. The next factor is mobility and migration, which, because of Soviet sedentarization, Slavic migration, and the return of Kazakhs to their homeland, creates hybrid, translocal identities. The last factor is timing and location: Kazakhstan is located in Eurasia, where different groups interact. Besides, Kudaibergen mentions that the Soviet government imposed strict ethnic divisions on the population, which did not exist before against the notion of the fluidity of identities (Putz, 2025).

People adopted a Soviet identity, and "cultural sovereignty in Central Asia … constrained and enabled by Soviet legacies" (Rees, 2024, p. 90). The Soviet version imposed national costumes, dances, and literature to create a single identity (Tlostanova, 2020). It is important to note that recreating pre-Soviet identity was prohibited, as it led to repression against the local intelligentsia (Abashin, 2016). However, Soviet authority did not aim to destroy national identities but to transform them into Soviet ones. Thus, nationality became an important marker for categorizing the population, encouraging people to identify with the USSR and with their own state as part of it (Nezihoglu, 2017). Zhussipbek (2014) argues that, as a result, language and ethnicity became the main factors in classifying individuals. During the pre-Soviet period, these factors did not play a crucial role because former Khanates and tribes were defined less by ethnicity and more by mode of living and social order. Additionally, victory in the Second World War contributed to the development of Soviet identity, because it is natural to identify with the winning country; therefore, after the war, the brotherhood of the USSR was demonstrated (Koplatadze, 2019). According to Rees (2024, p. 88), "Soviet victory in the Second World War was a major element of the post-war Soviet identity-building mythmaking project".

Zhussipbek (2024) argues that an inclusive Kazakh identity is currently underway, with the Russian invasion of Ukraine in 2022 as a turning point. This is because this large-scale conflict brought Russian-speaking and Kazakh-speaking Kazakhs together. The inclusive Kazakh identity "is open to accepting different perceptions of cultural, social, religious and gender identities and by extension inclusive models of nation-building. In other words, it is about constructing a human rights-friendly individual and group identity" (Zhussipbek, 2024, p. 164).

However, research conducted by Zhunisbay in the summer of 2024 found that people's views of the USSR differ depending on the language in which they receive news and communicate (Pannier, 2025). Thus, people were divided into four groups: elderly and young Kazakh speakers, and elderly and young Russian speakers, with all Kazakh speakers believing that the USSR conducted colonization. Meanwhile, young Russian-speaking people were also critical of the Soviet Union but highlighted famine, repressions, and loss of language during that time. Elderly Russian-speaking Kazakhs were the most vulnerable to contemporary Russian narratives and ideas about "beneficial" colonization. The researcher argues these results are linked to media consumption (Pannier, 2025). Young people, by not watching TV, do not receive a stream of propaganda from Russian channels. Older people, however, watch; if it is Kazakh language TV, Russian narratives do not reach them (Pannier, 2025). This highlights how people's views may be shaped by their exposure to media content from different sources.

Moreover, contemporary society relies on electronic media, which influences "cultural, social, economic and political life" (Olivier, 2019, p. 5). Consequently, social media is an effective tool to

affect people, including their culture, ethnicity, and traditions (Grishina et al., 2021). Even private social media is important in shaping group identity (Collins, 2016), because people of all ages use social media every day to express their opinions, whether positive or negative, on different issues (Sharipova et al., 2024). Particularly, social media can affect national identity construction (Mihelj & Jimenez-Martinez, 2020). Mihelj and Jimenez-Martinez (2020) argue that digital media has made it difficult for states to maintain dominant national identity narratives. Powerful actors can disseminate publications and make them popular quickly. Also, Mihelj and Jimenez-Martinez (2020) claim digital media can fragment nationalism as some promote inclusive national identity, while others emphasize an exclusive one. These authors argue that digital media influences the commodification and commercialization of nationalism. In particular, online companies see users as national communities and offer them suitable commodities. Heang (2024, p. 2) also argues that "digital media play a key role in promoting nationalism". For instance, people use online platforms to share information about their culture and history, while politicians can spread national narratives online, which in turn shape people's perceptions.

Meanwhile, Zhang (2020) explores social media's influence on Chinese identity. After analyzing more than 1000 publications, it was found that criticism of Western liberal elites because of Muslims and non-white immigrants facilitates the strengthening of Chinese ethnoracial identity. Hostility toward Western democracies, characterized as weak, also contributes to the development of Chinese political identity. In addition, Lu and Yu (2019, p. 705), through an analysis of World Values Survey responses, examine the Internet's influence on national identity. According to them, national identity consists of cognition, affection, and action. It was revealed that "national identity is eroded by information distribution but is strengthened by power distribution. Power distribution and freedom distribution work together to neutralize and regulate the effects of information distribution". In other words, they argue that Internet penetration may hinder national identity formation because various forms of information split national narratives. In contrast, online political participation positively affects national identity. Freedom of expression, however, has a mixed effect: it negatively affects the action component of national identity while positively influencing the other two components.

Previous research has examined the relationship between the Internet, social media, and national identity more broadly (Heang, 2024; Lu & Yu, 2019; Mihelj & Jimenez-Martinez, 2020; Zhang, 2020). However, it appears that these studies have generally not focused on the influence of specific social media tools and accounts on the discussion of national identity. Moreover, while existing research explores the relationship between social media and national identity, it pays insufficient attention to the distinction between exclusive and inclusive forms of national identity. This gap leaves the role of individual social media accounts in shaping inclusive national identity underexplored. To address this gap, this study examines how social media contributes to constructing and contesting inclusive Kazakh national identity. Kazakh identity is chosen as the focus of this study because limited research appears to have examined the influence of social media on the formation of an inclusive Kazakh identity.

Theoretical framework

The concept of boundary-making is suitable in discussing inclusive national identity. According to Lamont and Molnar (2002), boundaries help to differentiate between groups. They distinguish two types: symbolic and social boundaries. Concretely, Lamont and Molnar claim that "symbolic boundaries are conceptual distinctions made by social actors to categorize objects, people,

practices, and even time and space" (Lamont & Molnar, 2002, p. 168). Social boundaries reflect differences in material and nonmaterial resources and opportunities. The point is that once symbolic boundaries are widely accepted, they translate into social ones. In this way, the authors argue that a nation, its territory, and its culture do not always coincide, and that national identity is a living, constantly evolving process rather than something rigid (Lamont & Molnar, 2002). It results from interactions between forces at the local and national levels.

Meanwhile, Wimmer also disagrees with "distinctions between 'civic' and 'ethnic' nationalisms and a range of similar typologies prominent in the field of nationalism studies because they are based on differences in cultural content rather than structural form" (Wimmer, 2008, p. 1030). Instead, he proposes five strategies of ethnic boundary-making. The first one is expansion, which makes boundaries more inclusive. For example, different groups of people are called Frenchmen. Meanwhile, boundary contraction makes identity more exclusive. This is because boundaries shrink as identity becomes more divided. For instance, Pakistani people in the United Kingdom do not want to be associated with Indian identity, but rather want to be differentiated. Besides, a transvaluation strategy can be divided into normative inversion and equalization. The first term means reversing the hierarchy in the ethnic system; the second aims for equality among all groups. Also, positional moves are one strategy implemented when all are satisfied with a hierarchy expected for one group. The last is blurring, which facilitates non ethnic principles and undermines ethnic categorization. In addition, Wimmer (2009, p. 254) asserts that "ethnic groups are seen as the result of a potentially reversible social process of boundary-making rather than as self-evident units of observation and analysis", meaning that ethnic groups are not fixed, but flexible. He also points out that ethnic groups emerge through interaction and distancing from other groups. Furthermore, Wimmer (2009) argues that three factors affect boundary-making. The first is institutional rules (laws, regime, structure), which determine which strategy is pursued. The next is power distribution, which refers to the distribution of political, economic, and cultural resources among various groups which affects who of them can gain recognition. In addition, networks matter since they impact whether social solidarity forms within ethnic boundaries or extends beyond them.

Methodology

Social media platforms are studied specifically because they are public spheres that provide space for discussion and debate (Roberts, 2014), which can be thought-provoking and drive social change through activism (Cammaerts, 2007). This study investigates the influence of an Instagram page called *Unknown Kazak* on the formation of an inclusive Kazakh identity. This is because the page regularly posts about Kazakhs, Kazakh culture, traditions, prominent figures, and historical events. The authors, Kameridanov Dias and Kameridanova Aygerim, claim they aim "to help people fall in love with the Kazakh Universe" (Unknown Kazak, n.d.). Under the pinned post on their page they assert that they also hope to serve as a bridge between Russian-speaking and Kazakh-speaking citizens of Kazakhstan. This Instagram account has existed since September 2018 and currently has 177, 000 followers (Unknown Kazak, n.d.). Specifically, Instagram is selected as a social media platform because it is used by 68% of the Kazakhstani population (NapoleonCat, n.d.), reflecting its widespread reach and potential to shape public discussions about national identity.

This research uses qualitative analysis, particularly thematic analysis of four posts from an *Unknown Kazak* Instagram account to understand how social media users construct and contest the boundaries of national identity, which is evidenced in the comment section. The four posts were selected on the basis of such parameters as most-liked, widely discussed, and frequently shared posts.

These selected posts were analyzed because they relate to Kazakh identity topic, which is relevant to address the research question. The comments on the selected posts (Table 1) provide data for understanding how users contest national identity, while other posts do not seem to provide meaningful data on people's opinions.

Table 1. *Information on the selected posts*

Post and publication date	**Topic**	**Number of likes**	**Number of comments**
Post 1 April 22, 2026	The evolution of *mankurt*: from enslaved person to in the desert to an official in a tie	15,500	932
Post 2 January 12, 2022	Discussion of a reaction from major Russian media outlets to the appointment of a Minister of Communications	13,200	712
Post 3 November 18, 2021	Bauyrzhan Momyshuly about the laziness of the Kazakhs	15,200	588
Post 4 November 28, 2024	Nadezhda Lushnikova is a Russian muse of the Kazakhs	44,400	1040

Note: Compiled by the author

Because of the large number of comments, only the most popular comments on these posts were analyzed using discourse analysis. In total, due to the limited size of this research, four posts and ten comments were analyzed.

Table 2. *Information on the selected comments*

Posts	**Comments**	**Number of likes**
Post 1	Comment 1	991
	Comment 2	846
	Comment 3	395
	Comment 4	232
Post 2	Comment 1	612
Post 3	Comment 1	364
	Comment 2	360
Post 4	Comment 1	908
	Comment 2	207
	Comment 3	286

Note: Compiled by the author

However, there are some limitations of this study. First, comments from four posts do not produce generalizable conclusions that reflect the perspectives of the Kazakhstani population. Secondly, only people interested in national identity topics may have written the comments. Third, the analysis involved the author's interpretation of social media posts and comments, which may be

subject to researcher subjectivity, as another researcher might interpret the same data differently.

Results

The first post published on 22 April 2026 on Kazakh identity traces the evolution of the *mankurt*[1]: from an enslaved person in the desert to an official in a tie (Appendix A). It has 15,500 likes and more than 900 comments. The authors write about reflections on *mankurt* by Chingiz Aitmatov and Mukhtar Shakhanov. Chingiz Aitmatov recounts the term *mankurt*, a captive upon whose head a piece of fresh camel hide was placed. As the hide dried under the scorching sun, it would constrict the skull, stripping the individual of their memory. Forgetting their mother and their homeland, the person would be transformed into an ideal, submissive slave. But Shakhanov extended this term to "spiritual *mankurt*", produced by the USSR without any camel hides. Shakhanov provides a precise political definition of this process: *"tamyrsyzdyk indeti"*[2]. As an antidote to this epidemic, Shakhanov claims that, in addition to one's biological mother, a person is shaped by their native land, language, traditions, and history. Abandoning even one of these inevitably leads to becoming a *mankurt*.

The most popular comment under this post has 991 likes (Appendix B. Picture 1), which may mean that many people support the opinion of the person who wrote that comment. Here, a woman suggested adding to the post religious *mankurts.* This term refers to people who identify with religion rather than the nation. As mentioned before, inclusive national identity encompasses various identities in terms of culture and religion. Thus, these people view national identity as exclusive rather than inclusive, since they think only Kazakhs can represent Kazakh identity. The next popular comment got 846 likes (Appendix B. Picture 2), where the woman wonders why someone who does not know the language is a traitor to their homeland, or not Kazakh. She asks: does a term exist for Kazakhs who speak Russian? Why is there no term for Kazakhs who speak Kazakh but are corrupted? She argues that national identity is not just about the language. In other words, this commentator does not agree that Kazakh identity is performed only by Kazakh-speaking Kazakhs, because, given Kazakhstan's history, not everyone knows Kazakh perfectly. Also, one view, which gained 395 likes (Appendix B. Picture 3), was written by a woman who shared her experience of seeing Chingiz Aitmatov and Mukhtar Shakhanov at the book launch ceremony. She said that after this meeting, she felt happy and spiritually strengthened. Thus, social media users who liked this comment probably shared her happiness. The next person's comment has 232 likes (Appendix B. Picture 4). The comment reads that Kazakh "affiliation is bestowed at birth and cannot be altered, unlike one's command of a language". The comment suggested that division of Kazakhs into *mankurts* and real Kazakhs was wrong. Still, it assumed that only ethnic Kazakhs could possess Kazakh identity, which can be referred to an exclusive national identity.

The second post dated January 12, 2022 discusses a strong and negative reaction from major Russian media outlets to the appointment of Askar Umarov as Minister of Communications (Appendix A. The post 2). It has around 13,200 likes and 712 comments. The authors say this reaction stems from the term nationalism, defined as an ideology and political orientation that places the nation as the highest value. Nationalism seeks to establish a state that encompasses the nation's territory and upholds its interests. By nation, the authors refer to the Kazakhs, including all diasporas living in

1 *Mankurt* (мәңгүрт) is a character from Chingiz Aitmatov's novel "The day lasts more than a hundred years", transformed into a the-will-less slave who has forgotten his past, his name, his kin, and his language.

2 *Tamyrsyzdyk indeti* (тамырсыздық індеті) means an epidemic of rootlessness.

Kazakhstan, that is, the citizens of Kazakhstan. Thus, as the authors argue, a person with nationalist views will work for the good of our country. He will raise the standard of Kazakh national media, finally making them competitive. He will fight to protect Kazakh citizens' minds from foreign propaganda. Naturally, such a person is not in neighbors' interests. Also, the authors claim that national ideology is needed, which would make Kazakhstan strong.

Here is one comment that gained a large number of likes - 612, to be exact (Appendix B. Picture 5). The user says that the definition of nationalism differs in Western and Soviet sources. The user goes on to say that Western sources emphasize unity of people, whereas Soviet ones highlight national superiority, which can actually mean nazism. From the comment, it can be concluded that people appear to condemn the Soviet definition of nationalism and support the Western one.

The third post is about Bauyrzhan Momyshuly's opinion on the laziness of Kazakhs, which was published on November 18, 2021. It has 15,200 likes and 588 comments (Appendix A. The post 3). Specifically, the authors quote the answers of Bauyrzhan Momyshuly. It was written that he believed Kazakhs were unfairly branded with two terms: "nomad" and "sloth." Both are archaic labels. Kazakhs were never nomads; they led a settled way of life. Instead, they moved within their own territory, grazing their livestock on *zhailau*[3] in summer and on *kystau*[4] in winter. So, Kazakhs needed to approach the animals and select summer, autumn, and winter pastures and the routes to follow; this is a science not accessible to everyone. Studying it requires intelligence, experience, and constant creative searching by very hardworking people. Thus, the post highlights the idea that Kazakhs were nomads and sloth was rejected by Bauyrzhan Momyshuly.

This post generated two comments with the most likes - 364 and 360. The authors of the Instagram page also pinned them. In the first comment, the user does not understand why we should justify the nomadic culture, which helped Kazakh ancestors conquer vast territories (Appendix B. Picture 6). The comment asserts that being nomadic does not mean being foolish and lazy. The user suggests not to reject Kazakh's nomadic culture, as it is part of Kazakh identity. The second comment adds that such negative slogans discourage people from constructing a national identity and from taking an interest in learning about their own origins (Appendix B. Picture 7). Subsequently, it is necessary to reject such slogans and explain the truth. To put it differently, people agree that Kazakh identity should be developed to bring people together.

Meanwhile, the fourth and one of the most popular posts is about Nadezhda Lushnikova published on November 28, 2024 This post under study has 840,000 views, 44,400 likes, 13,700 shares, and thousands of comments (Appendix A. The post 4). The post provides a background on Lushnikova, stating that she is a Russian muse of the Kazakhs, an *aitys*[5] performer, poet, and educator who helped revive *aitys* in the 1960s and 1970s. It goes on to say that she attended a Kazakh school, where her love for the language began. Then, she taught Kazakh language and literature at schools and colleges. It is argued that Mukhtar Auezov also called her a "Russian swallow" who had built a little nest in the bosom of Kazakh poetry. In response, Nadezhda replied, "I am a daughter of the Kazakh people, too." She also performed the Hajj, visiting the cities of Mecca and Medina, sacred sites for Muslims, in 2012. In addition, the authors say that Nadezhda *Apai*[6] remains a shining symbol and example of friendship and unity, proving that a love for culture and language knows no boundaries. By saying these words, the authors seek to promote an inclusive Kazakh identity that includes not only

3 *Zhailau* (жайлау) means summer pastures.

4 *Kystau* (қыстау) means winter pastures.

5 *Aitys* (айтыс) is a contest between two individuals in the poetic art of improvisation in Kazakh culture.

6 *Apai* (апай) is a respectful form of address to a woman in Kazakh language.

ethnic Kazakhs but also other groups of people.

Three comments that are supported by 908, 207 and 286 people are worth highlighting. In the first comment, people wonder whether a street is named after her, because she is a worthy daughter of the Kazakh land (Appendix B. Picture 8). Therefore, people seem to respect her achievements and consider her a national treasure. Meanwhile, the second comment also confirms that Lushnikova is a treasure and kindred spirit (Appendix B. Picture 9). Another comment emphasizes that there is no need to divide people by nationality since love for the world and culture does not have nationality (Appendix B. Picture 10). In this way, she is considered as a daughter of the Kazakh people and Kazakh land.

Discussion

It can be argued that the publications which promoted inclusive identity were supported by a large number of users. The most popular post among those analyzed is about Nadezhda Lushnikova. The authors of the page write that she symbolizes unity and friendship, showing that love for culture, world and language is boundless. Furthermore, people in the comments praise her, calling her a national treasure and a daughter of the Kazakh people and land. Moreover, users say that love for people and the world does not know nationality, and respecting the culture of one's native land should be in the spirit of every Kazakhstani.

It means that Instagram users in this case also stand for inclusive Kazakh identity, since they welcome knowledge of the Kazakh language and culture by other ethnicities that live in Kazakhstan. The similar pattern is observed in another post about Russian criticism of the appointment of the new minister. The authors postulate that a national ideology needs to be developed to inspire all citizens of Kazakhstan to build a strong state. Thus, they do not assume that national ideology equals Kazakh ideology; rather, it applies to all citizens. Furthermore, the most popular comment explains the distinction between Western and Soviet definitions of nationalism. From this comment, it can be concluded that the person argues the Western definition is inclusive because it focuses on social unity. The Soviet definition is exclusive because it emphasizes national superiority. The large number of likes may suggest that many people share this view and see the Soviet definition as wrong. In this way, these two posts demonstrate that inclusive Kazakh identity is supported through criticism of Soviet definition and the adoption of Kazakh culture by Lushnikova which makes her represent Kazakh identity.

However, the other two posts and comments still assume that national identity is based on ethnicity along the lines of primordialism. Based on comments under the third post, users agree that Kazakhs should live in unity together and Kazakh identity should be developed, and that its construction depends on people themselves. These comments assume that people support an exclusive Kazakh identity, because being a representative of Kazakhs is seen by people as being of Kazakh ethnicity. In addition, some users support the *mankurt* term. This is because one user asserts that even religious *mankurts* should be differentiated too, which also assumes an exclusive national identity. For these people, Kazakh identity can be possessed only by those who speak Kazakh, know Kazakh history and traditions, and are not religious. Another comment, which has received many likes, expresses the opposite view, but still in the framework of exclusive Kazakh identity. Hence, this person expands the Kazakh identity understanding by arguing that Russian and Kazakh-speaking Kazakhs represent Kazakh identity. But from these words, it is clear that when the user talks about Kazakh identity, they mean only Kazakhs. This comment, which received 846 likes, represents an exclusive understanding of Kazakh national identity. This view is supported by another comment,

where a person argues that being Kazakh is a matter of bloodline, not language. Subsequently, users speaking about Kazakh identity refer to an exclusive one.

An analysis of posts and comments on the *Unknown Kazak* Instagram page suggests that different opinions exist in Kazakhstani society. Moreover, depending on the content of the publication some views become more prominent. Particularly, if the publication proposes inclusive identity, in the comments section individuals tend to stand for inclusive identity too. Some of the most-liked comments reject the division between Russian-speaking and Kazakh speaking Kazakhs, while others endorse the *mankurt* label. This again indicates the existence of an exclusive Kazakh identity promotion efforts. But it still shows that Kazakh identity is not divided into Russian-speaking and Kazakh-speaking groups, which presents an expansion of boundaries of Kazakh identity among people. At the same time, two publications with the most liked comments show Instagram users' commitment to an inclusive national identity. Particularly, these publications include the post about Nadezhda Lushnikova and the new minister. People under these posts highlight a national unity that respects language and culture and has no boundaries, rejecting the Soviet definition of nationalism in favor of Western one. Therefore, based on an analysis of four posts, it can be concluded that social media users' understanding of Kazakh identity differs, as some view it as inclusive while others as an exclusive one.

These results are confirmed by Karatay and Tyulebekova, who claim that "... digital nationalism in Kazakhstan is not uniform and includes both exclusionary and inclusive tendencies" (Karatay & Tyulbekova, 2026, pp. 13-14). Overall, users unite around the idea that they want to facilitate Kazakh identity formation, but in what way specifically inclusive or exclusive differs. In this way, users construct and contest the boundaries of inclusive national identity by extending the language boundary but keeping the ethnic boundary intact.

Kazakh identity has already expanded by incorporating Russian-speaking Kazakhs, which may be a step toward a more inclusive identity, considering that some online users of *Unknown Kazak* support this direction. Moreover, Isaacs (2026, p. 696) believes that Kazakhstan has all requirements to move from ethnic-civic categorization toward "the fluid, plural and multivocal nature of nationhood". Additionally, Lamont and Molnar (2002) argue that national identity formation is a flexible process that can change over time, while Wimmer (2008) says boundaries can be expanded.

Hence, this research offers the analysis of how users of the Instagram account *Unknown Kazak* discuss Kazakh identity, contest it, and construct the boundaries of national belonging. In addition, authors of digital media accounts could use these findings to understand how their content influences discussions about national identity and how to facilitate contributions to an inclusive national identity.

Conclusion

This research examined how social media users of *Unknown Kazak* Instagram page constructed boundaries of national identity in Kazakhstan, particularly inclusive and exclusive understandings. The study used qualitative analysis of four posts related to Kazakh identity and their most popular comments, measured by the number of likes. According to thematic and discourse analysis of posts and comments, it was revealed that most online users expanded boundaries of understanding of Kazakh national identity. However, some posts still refer to the ideas of exclusive Kazakh identity. At the same time, the fourth post on the Russian muse of the Kazakhs and the second post about the appointment of a minister with allegedly nationalist views in Kazakhstan prompted users to express views that align with an inclusive Kazakh identity. Thus, people noted that the superiority of one nation, promoted by the Soviet government, was not nationalism. Rather, it is harmony and unity

among individuals who respect culture and language. It means that there is no one established view of Kazakh identity, some people see it as inclusive, while others as exclusive. But as it was noted previously, national identity is not rigid; it can be modified, as the boundary-making concept proposes.

Also, limitations of this study should be taken into consideration. First, the limited number of comments on the selected four publications do not allow broad conclusions about the situation among the general population of Kazakhstan. Second, the comments may have been left only by individuals interested in the topic of national identity. Third, since it is the discourse analysis that involved the author's subjective interpretation, the findings might have differed if the same data had been analyzed by another researcher.

Future research on this topic could focus on a comparative study. Specifically, users' comments on other social media accounts can be analyzed to see how users negotiate the boundaries of national identity in that digital media. Afterward, results can be compared with the existing relevant studies. In particular, users' comments can be analyzed over time to see whether the posts affect people's understanding of identity in the long run.

References

Abashin, S. (2016). Sovetskoe = kolonial'noe? (Za i protiv) [Soviet = colonial? (For and against)]. In G. Mamedov & O. Shatalova (Eds.), *Ponyatiya o Sovetskom v Tsentralnoy Azii* (pp. 28–48). Shtab-Press.

Aitymbetov, N., Toktarov, E., & Ormakhanova, Y. (2015). Nation-building in Kazakhstan: Kazakh and Kazakhstani identities controversy. *Bilig*, (74), 1–20.

Assyltayeva, E., Tarman, B., Ishmukhamedov, S., Mukhambedyarova, A., Tolen, Z., & Yussupova, S. (2024). Civil Identity of Young Kazakhstanis in the Context of the Russian-Ukrainian Conflict. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, *11*(2), 81-104. https://ejecs.org/index.php/JECS/article/view/2052

Bačová, V. (1998). The Construction of National Identity - On Primordialism and Instrumentalism. *Human Affairs*, (1), 29-43.

Cammaerts, B. (2007). Activism and media. In B. Cammaerts & N. Carpentier (Eds.), *Reclaiming the media: Communication rights and democratic media roles* (pp. 217– 224). Intellect.

Coakley, J. (2018). 'Primordialism' in nationalism studies: theory or ideology? *Nations and Nationalism*, *24*(2), 327-347. https://doi.org/10.1111/nana.12349

Collins, M. (2016). Decolonization. In *The encyclopedia of empire* (pp. 1–15). Wiley Blackwell. https://doi.org/10.1002/9781118455074.wbeoe360

Diakiv, V., Koval, O., Kdyrova, I., & Voitenko, I. (2025). The role of cultural and ethnic identity in contemporary media dynamics: Market potential and influence. *Salud Ciencia Y Tecnología - Serie De Conferencias*, *4*, 1459. https://doi.org/10.56294/sctconf20251459

Fukuyama, F. (2018). Why national identity matters. *Journal of Democracy*, *29*(4), 5–15. 10.1353/jod.2018.0058

Gallien, C. (2020). A decolonial turn in the humanities. *Alif: Journal of Comparative Poetics*, (40), 28–58. https://doi.org/10.1163/3050760X-04001004

Grishina, A., Dyakova, E., & Morozova, Y. (2021). The role of mass media in the formation of the ethnic identity of students in the context of the infodemia. *E3S Web of Conferences*, *273*, 11013. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202127311013

Heang, R. (2024). Digital nationalism: Understanding the power of digital technology in the rise of nationalism, national identity, and national narratives. *Open Access Library Journal*, *11*(9), 1-26

Isaacs, R. (2026). Whose Nation Is It Anyway? Towards Methodological Cosmopolitanism in Studies of Nationalism and Nation-Building in Kazakhstan. *Nations and Nationalism, 32(3),* 696-706. https://doi.org/10.1111/nana.70082

Insebayeva, S., & Insebayeva, N. (2022). The Power of Ambiguity: National Symbols, Nation-Building and Political Legitimacy in Kazakhstan. *Europe Asia Studies*, *74*(4), 660-682. https://doi.org/10.1080/09668136.2021.1912296

Kaliyev, D. (2023). Interpretation of History and Nation Building in Kazakhstan: Official Historiography and Ethnic Narratives. *LOGOS-A Journal of Religion, Philosophy, Comparative Cultural Studies and Art*, (116), 199-211. https://doi.org/10.24101/logos.2023.64

Karatay N., & Tyulebekova, D. (2026). Performing the Nation Online: Instagram and Networked Ethnopolitical Governance in Kazakhstan. Frontiers in Political Science, 8, 1-17. https://doi.org/10.3389/fpos.2026.1944471

Koplatadze, T. (2019). Theorising Russian postcolonial studies. *Postcolonial Studies*, *22*(4), 469–489.

https://doi.org/10.1080/13688790.2019.1690762

Lamont, M., & Molnár, V. (2002). The study of boundaries in the social sciences. *Annual review of sociology*, *28*(1), 167-195.

Lu, J., & Yu, X. (2019). The Internet as a context: Exploring its impacts on national identity in 36 countries. *Social Science Computer Review*, *37*(6), 705-722.

Mihelj, S., & Jiménez-Martínez, C. (2021). Digital nationalism: Understanding the role of digital media in the rise of 'new'nationalism. *Nations and nationalism*, *27*(2), 331-346. https://doi.org/10.1111/nana.12685

Milošević-Đorđević, J. (2007). Primordialistic concept of national identity in Serbia. *Psihologija*, 40(3), 385-397.

Moran, A. (2011). Multiculturalism as nation-building in Australia: Inclusive national identity and the embrace of diversity. *Ethnic and racial studies*, *34*(12), 2153-2172.

NapoleonCat. (n.d.). Instagram users in Kazakhstan. Retrieved August 2, 2026 from https://napoleoncat.com/stats/ instagram-users-in-kazakhstan/

Nezihoglu, H. (2017). Nation building and national identity in post-Soviet Central Asia. In B.K. Sharma (Ed.), *Developments in Central Asia: India-Kyrgyzstan relations* (pp. 1-22). Pentagon Press.

Olivier, B. (2019). Decolonisation, identity, Neo-Colonialism and power. *Phronimon*, *20, 1-18*. https://doi.org/10.25159/2413-3086/3065

Pannier, B. (2025, April 16). *"Obshchestvo pereosmyslyaet Rossiyu i yeye nasledie, a korrumpirovannye avtokraty — net". O dekolonizatsii v Tsentral'noy Azii* ["Society rethinks Russia and its legacy, but corrupt autocrats do not": On decolonization in Central Asia]. Radio Azattyq. Retrieved July 29, 2026 from https://www.azattyqasia.org/a/o-tsentralnoy-azii-i-dekolonialnosti-/33385830.html

Putz, C. (2025, July 3). What does it mean to be Kazakhstani? [Interview with Diana T. Kudaibergen]. *The Diplomat*. https://thediplomat.com/2025/07/what-does-it-mean-to be-kazakhstani/

Rees, K. M. (2024). Public commemoration and nationalizing the cult of World War II in Kazakhstan. In D. Sharipova, A. Bissenova, & A. Burkhanov (Eds.), *Post-colonial approaches in Kazakhstan and beyond* (pp. 83-110). Palgrave Macmillan. https:// doi.org/10.1007/978-981-99-8262-2_4

Roberts, J. M. (2014). *New media and public activism: neoliberalism, the state and radical protest in the public sphere*. The Policy Press.

Sharipova, D. (2019). Perceptions of national identity in Kazakhstan: pride, language, and religion. *The Muslim World*, *110*(1), 89–106. https://doi.org/10.1111/muwo.12320

Sharipova, D., Bissenova, A., & Burkhanov, A. (2024). Postcolonial Theory and Its Applications in Kazakhstan and Beyond. In D. Sharipova, A. Bissenova & A. Burkhanov (Eds.), *Post-Colonial Approaches in Kazakhstan and Beyond: Politics, Culture and Literature* (pp. 1-26). Singapore: Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-99-8262-2_1

Tlostanova, M. (2020, October 19). *Dekolonial'nost' bytiya, znaniya i oshchushcheniya* [Decoloniality of being, knowledge, and perception]. Vlast.kz. Retrieved July 26, 2026 from https://vlast.kz/persona/42074-dekolonialnost-bytia-znania-i-osusenia.html

Unknown Kazak. (n.d.). *[Instagram profile]*. Instagram. https://www.instagram.com/unknownkazak/?hl=en

Wimmer, A. (2008). Elementary strategies of ethnic boundary making. *Ethnic and racial studies*,

31(6), 1025-1055.

Wimmer, A. (2009). Herder's heritage and the boundary-making approach: Studying ethnicity in immigrant societies. *Sociological theory*, *27*(3), 244-270.

Zhang, C. (2020). Right-wing populism with Chinese characteristics? Identity, otherness and global imaginaries in debating world politics online. *European Journal of International Relations*, *26*(1), 88-115. https://doi.org/10.1177/1354066119850253

Zhussipbek, G. (2014). Exclusivist Identities in Central Asia: Implications for Regional Stability and Cooperation. In M.Y. Omelicheva (Ed.) *Nationalism and Identity Construction in Central Asia: Dimensions, Dynamics, and Directions*, (pp. 129-145). Lexington Books.

Zhussipbek, G. (2024). The War in Ukraine as a Catalysator for the Decolonial Turn in Qazaqstan. In Mörner, N. (Ed.), *A World Order in Transformation? A Comparative Study of Consequences of the War and Reactions to these Changes in the Region* (pp. 156-169). Centre for Baltic and East European Studies (CBEES), Södertörn University.

**All the translations from Kazakh and Russian were conducted by the author.*

Appendices

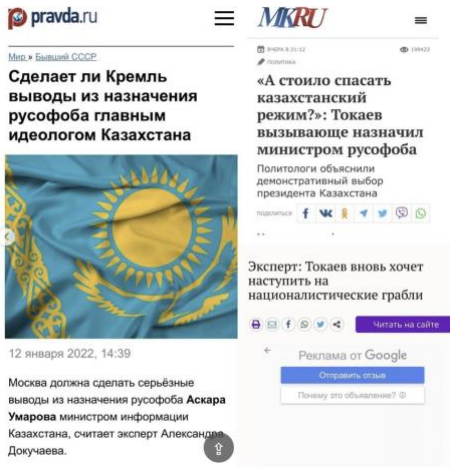
Appendix A. The selected posts by Unknown Kazak

Post 1 (22 April 2026)

The publication consists of a carousel containing seven posters and the cover image. The title of the post reads: "The evolution of *mankurt*: from enslaved person to in the desert to an official in a tie".

Post 2 (12 January 2022)

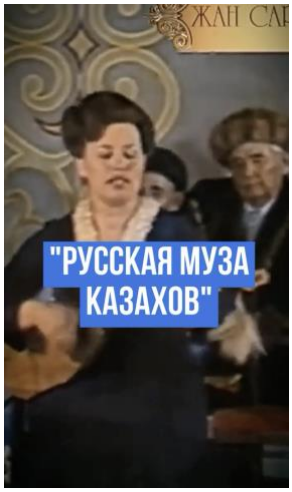
This is the third photo in the post. It shows two Russian news outlets, which claim that an allegedly Russophobe official was appointed as a minister.

Post 3 (18 November 2021)

Translation of the title of the post: “Bauyrzhan Momyshuly about the laziness of the Kazakhs”. The text under publication claims that Bauyrzhan Momyshuly rejects the idea that Kazakhs were lazy and nomadic and provides reasons for this.

Post 4 (28 November 2024)

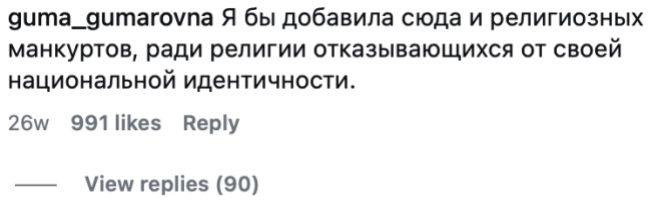

Translation of the caption: Russian muse of the Kazakhs

This is a video post where a biography of Nadezhda Lushnikova is written

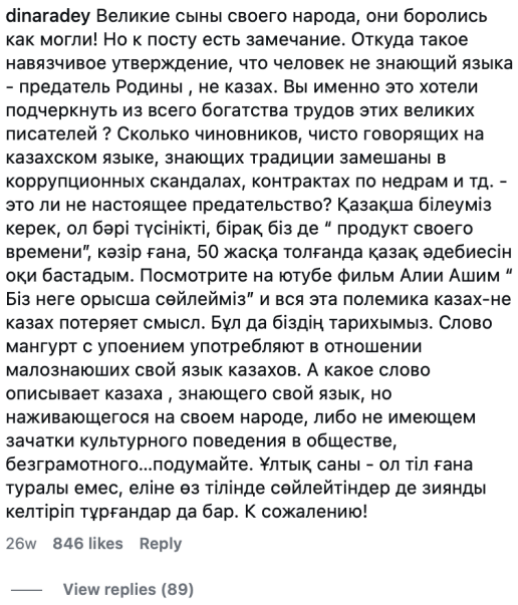
Appendix B. Most-liked comments on the posts shown above

Picture 1. The comment on Post 1

Translation: I would also include here those religious *mankurts* - people who, for the sake of religion, renounce their own national identity.

Picture 2. The comment on Post 1

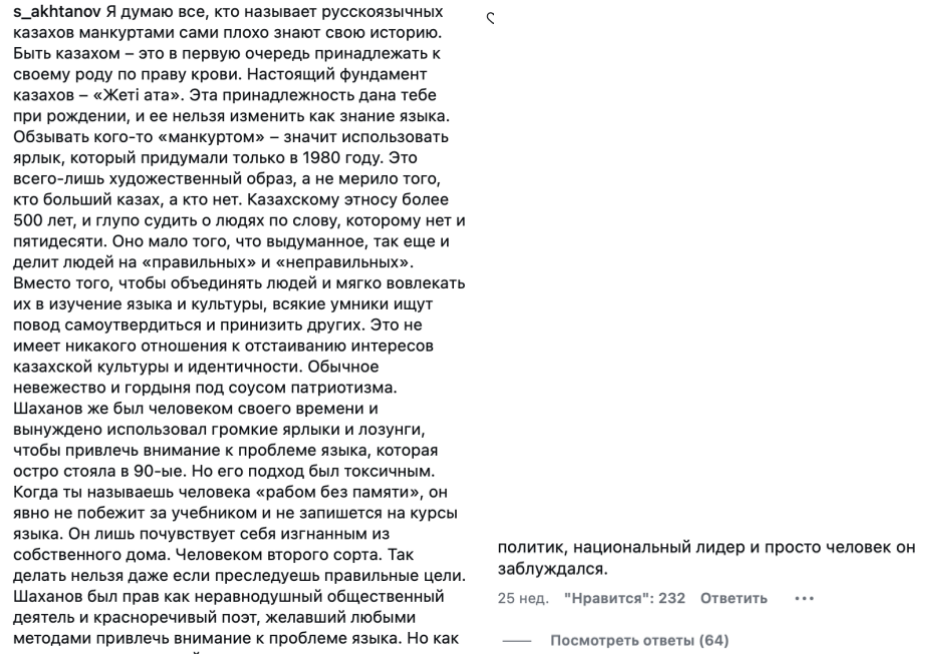
Translation: They were great sons of their people, and they fought in whatever ways they could! However, I have a concern about this post. Where does this persistent insistence come from that a person who does not know the language is a traitor to their homeland and is not Kazakh? Is this really what you wanted to emphasize from the rich legacy of these great writers? How many officials who speak Kazakh fluently and know our traditions have been involved in corruption scandals, shady contracts involving natural resources, and so on? Is that not true betrayal? We need to know the Kazakh language, of course; that much is clear. But we are also products of our time. I have only recently, at the age of 50, begun reading Kazakh literature. Watch Aliya Ashim's film on YouTube, "Why Do We Speak Russian?", and this whole debate about who is Kazakh and who is not will lose its meaning. This, too, is part of our history. People enthusiastically use the word *mankurt* to describe Kazakhs who know little of their own language. But what word describes a Kazakh who knows their language yet exploits their own people for personal gain, or who lacks even the most basic cultural manners in public, or is simply uneducated? Think about that. National identity is not just about language. There are people who speak their native language yet still do harm to their own country and people. Unfortunately, that is the reality!

Picture 3. The comment on Post 1

Translation: I was present at the book lauch ceremony at the Palace of the Republic in 1996. Seeing the two great figures with my own eyes and listening attentively to their speeches filled me with spiritual strength, and I was absolutely overjoyed. This, too, is a form of happiness. Thanks be to God! The book I bought at that time is still kept at my home…

Picture 4. The comment on Post 1

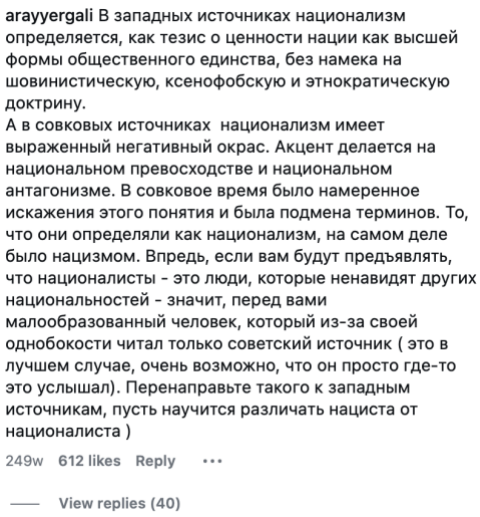

Translation: I believe that anyone who labels Russian-speaking Kazakhs as *mankurts* is, in fact, poorly versed in their own history. Being Kazakh is, first and foremost, a matter of belonging to one's clan by right of blood, the true foundation of the Kazakh people, known as the *jeti ata*[7]. This affiliation is bestowed at birth and cannot be altered, unlike one's command of a language. To call someone a *mankurt* is to use a label that was only coined in 1980; it is merely a literary device, not a yardstick for determining who is "more" or "less" of a Kazakh. The Kazakh ethnos has existed for over 500 years; it is foolish to judge people based on a term that is not even fifty years old. Not only is the term a fabrication, but it also serves to divide people into the "right" kind and the "wrong" kind. Instead of bringing people together and gently encouraging them to engage with their language and culture, certain self-proclaimed "experts" use it as an excuse to assert their own superiority and belittle others. This has nothing to do with defending the interests of Kazakh culture or identity, it is simply ignorance and arrogance masquerading as patriotism. Shakhanov, a man of his time, felt compelled to use provocative labels and slogans to draw attention to the language issue, which was a critical

[7] *Jeti ata* (жеті ата) is a traditional custom and genealogical system in Kazakh cultures that requires every Kazakh to know their direct male-line ancestors back seven generations.

concern in the 1990s. Yet, his approach was toxic. If you call someone a “slave without a memory”, they are hardly going to rush out to buy a textbook or sign up for language classes; instead, they will feel like an outcast in their own home, a second-class citizen. Such tactics are unacceptable, even when the underlying goals are noble. While Shakhanov was right to act as a concerned public figure and an eloquent poet, striving by any means necessary to highlight the language issue, he was misguided in his role as a politician, a national leader, and, quite simply, as an individual.

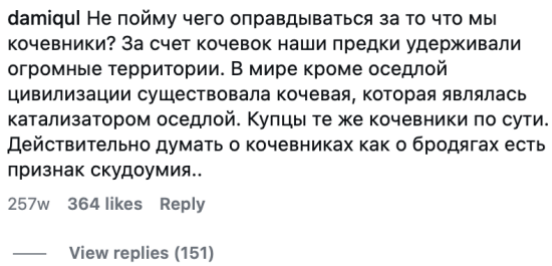
Picture 5. The comment on Post 2

Translation: In Western sources, nationalism is defined as the proposition that the nation is the highest form of social unity, a definition that carries no implication of a chauvinistic, xenophobic, or ethnocratic doctrine.

In Soviet-era sources, however, nationalism carries a distinctly negative connotation. The emphasis is placed on national superiority and inter-ethnic antagonism. During the Soviet period, there was a deliberate distortion of the concept and a substitution of terms; what they labeled as “nationalism” was, in reality, Nazism. Consequently, if someone claims that nationalists are people who hate other nationalities, you are dealing with an ill-informed individual – someone whose narrow perspective has led them to rely solely on Soviet-era sources (or, more likely, they have simply picked up this idea from hearsay). Direct such a person to Western sources so that they might learn to distinguish a Nazi from a nationalist.

Picture 6. The comment on Post 3

Translation: Why should we feel the need to justify the fact that we are nomads? Through their nomadic way of life, our ancestors held onto vast territories. Alongside sedentary civilization, there existed a nomadic one, a force that served as a catalyst for the sedentary world. In essence, even

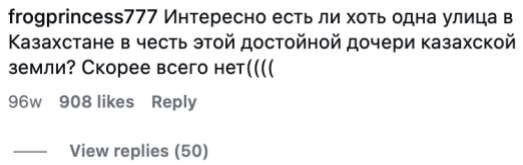
merchants are nomads. To think of nomads as mere vagrants is, quite frankly, a sign of a narrow mind…

Picture 7. The comment Post 3

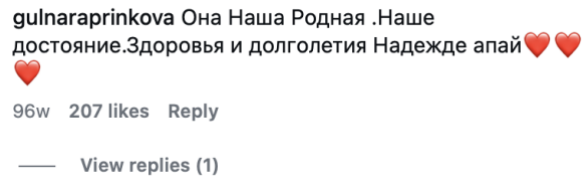
Translation: For some reason, slogans are often promoted among us that discourage people from seeking a national identity or taking an interest in their own roots. Claims, for instance, that we are an envious and lazy nation. In my view, the worst such slogan is "a Kazakh's enemy is another Kazakh," which undermines any effort to unite the people around a single national ideology. Regrettably, Kazakhs themselves often endorse this notion. This needs to be countered; we must clarify things by citing examples, much as Bauyrzhan Momyshuly did. But who is it that spreads such ideas among the public? That is something worth reflecting on.

Picture 8. The comment on Post 4

Translation: I wonder if there is even a single street in Kazakhstan named after this worthy daughter of the Kazakh land? Most likely not

Picture 9. The comment on Post 4

Translation: She is one of our own. A true treasure to us. Wishing health and a long life to Nadezhda *apai*

Picture 10. The comment on Post 4

Art, love for people and the world have no nationality! Enough with dividing people into Russians, Kazakhs, and so on. Respecting the culture of the land we call home should not be an act of heroism; it should be something deeply rooted in every citizen of Kazakhstan. Since school, we have been familiar with Kazakh songs and love singing them, just as we love Ukrainian and Russian folk songs. All of this is a part of our shared cultural wealth.

ҒТАМР: 19.31

Әлеуметтік желілер және инклюзивті ұлттық бірегейлік: *Unknown Kazak* парақшасы мысалында

Даяна Искакова
Назарбаев Университеті, Астана, Қазақстан
Email: iskakova25122003@gmail.com

Аңдатпа

Әлеуметтік желілердің Қазақстандағы ұлттық бірегейліктің қалыптасуына әсері әлі де толық зерттелмеген. Сондықтан, бұл зерттеу әлеуметтік медиа пайдаланушыларының Қазақстандағы инклюзивті ұлттық бірегейліктің шекараларын қалай құратынын және оларды қалай талқылайтынын зерттеуге бағытталған. Зерттеудің негізгі мақсаты – Қазақстандағы әлеуметтік желі пайдаланушыларының ұлттық бірегейлік шекараларын қалай қалыптастыратынын, талқылайтынын және оған қатысты пікірталастарға қалай қатысатынын талдау. Бұл ретте онлайн-пікірталастарда қазақстандық ұлттық бірегейлікті инклюзивті және эксклюзивті тұрғыдан түсінудің қалай көрініс табатынына ерекше назар аударылады. Зерттеу аясында 177 мың жазылушысы бар *Unknown Kazak* Instagram парақшасы қарастырылады. Бұл парақшада Қазақстан тарихына, ұлттық бірегейлікке, дәстүрлерге, тарихи тұлғаларға және тілге қатысты материалдар тұрақты түрде жарияланады. Атап айтқанда, қазақтың ұлттық бірегейлігі мәселелерін қозғайтын жарияланымдар тақырыптық талдау әдісі арқылы зерттелді. Сонымен қатар ең көп “ұнату” белгісін жинаған, кеңінен талқыланған және пайдаланушылар арасында жиі таратылған төрт жарияланымға жазылған танымал пікірлерге дискурс-талдау жүргізілді. Зерттеу нәтижелері әлеуметтік желі пайдаланушыларының бір бөлігі қазақ бірегейлігін эксклюзивті тұрғыдан түсінуді қолдайтынын көрсетті. Олардың пікірінше, қазақ ұлтына тиесілілік этникалық текке тікелей байланысты. Ал пайдаланушылардың екінші тобы инклюзивті ұлттық бірегейлік идеясын қолдайды. Атап айтқанда, олар ұлттық бірегейліктің шекараларын қалыптастыру және қайта қарау барысында этникалық тегіне емес, мәдениет пен тілге деген сүйіспеншілікке, сондай-ақ Қазақстанның барлық азаматтарының бірлігіне басымдық береді. Сонымен қатар, ұлттық бірегейлікке қатысты пікірталастардың сипаты көбіне жарияланымның мазмұнына байланысты екені анықталды.

Кілт сөздер: инклюзивті ұлттық бірегейлік, қазақ бірегейлігі, Instagram, Unknown Kazak, әлеуметтік желі пайдаланушылары

МРНТИ: 19.31

Социальные сети и инклюзивная национальная идентичность в Казахстане: на примере аккаунта *Unknown Kazak*

Искакова Даяна
Назарбаев Университет, Астана, Казахстан
Email: iskakova25122003@gmail.com

Аннотация

Влияние социальных сетей на формирование национальной идентичности в Казахстане остается недостаточно изученным. В связи с этим настоящее исследование направлено на изучение того, как пользователи социальных сетей конструируют и оспаривают границы инклюзивной национальной идентичности в Казахстане. Основная цель исследования заключается в анализе того, как пользователи социальных сетей в Казахстане формируют, обсуждают и оспаривают границы национальной принадлежности, уделяя особое внимание тому, как в онлайн-дискуссиях выражаются инклюзивные и эксклюзивные подходы к пониманию казахстанской национальной идентичности. В работе рассматривается Instagram-страница *Unknown Kazak*, насчитывающая 177 тысяч подписчиков, где регулярно публикуются материалы, посвященные истории Казахстана, национальной идентичности, традициям, историческим личностям и языку. В частности, публикации, затрагивающие вопросы казахской национальной идентичности, анализируются с помощью тематического анализа. Кроме того, проведен дискурс-анализ наиболее популярных комментариев к четырем публикациям, которые набрали наибольшее количество отметок “нравится”, вызвали широкое обсуждение и часто распространялись пользователями. Результаты исследования показали, что некоторые пользователи социальных сетей выступают за эксклюзивное понимание казахской идентичности, основанное на убеждении, что принадлежность к казахской нации неразрывно связана с казахским этническим происхождением. В то же время другая группа пользователей продвигает инклюзивную национальную идентичность. В частности, эти пользователи стремятся формировать и оспаривать границы национальной идентичности, подчёркивая не этническое происхождение, а любовь к культуре и языку, а также единство всех граждан Казахстана. Также было установлено, что характер дискуссий вокруг национальной идентичности в комментариях во многом зависит от содержания самой публикации.

Ключевые слова: инклюзивная национальная идентичность, казахская идентичность, Instagram, Unknown Kazak, пользователи социальных сетей

Received: August 7, 2026
Accepted: September 25, 2026

ҒТАМР: 19.41.41
DOI: https://doi.org/10.47344/sdubss.v60i.001

Интерпретациялық өкілет және нарративтік ауысу: қаңтар оқиғасының мемлекеттік және тәуелсіз деректі фильмдерде фреймделуі

Есенгүл Кәпқызы
SDU University, Қаскелең, Қазақстан
email: yessengul.kap@sdu.edu.kz

Бағдат Сұлтан
SDU University, Қаскелең, Қазақстан
email: 241308002@sdu.edu.kz

Аңдатпа

Мақала 2022 жылғы қаңтар оқиғасын мемлекеттік және тәуелсіз деректі фильмдердің қалай түсіндіретінін салыстырады. Талдаудың негізгі өлшемдеріне интерпретациялық өкілет, әрекет иесін атау және нарративтік ауысу (баяндау бағытының өзгеруі) жатады. Корпусқа «Qazaqstan» ұлттық телеарнасының «Қаралы қаңтар» фильмінің екі бөлімі және «Просто журналистика» YouTube арнасының «Көтеріліс» пен «Қасірет» бөлімдері енгізілді. Төрт фильмнің жалпы ұзақтығы 4 сағат 53 минут 9 секунд. Толық транскрипттер сөйлем, мағыналық сегмент және аудиовизуалды эпизод деңгейінде талданды. Кодтау нәтижелері MAXQDA 2022 бағдарламасында иерархиялық код жүйесі мен құжат-код матрицасы бойынша жүйеленіп, Code Matrix Browser арқылы салыстырылды. Барлығы 171 кодтық белгілеу тіркелді: 162 белгі Human Rights және State Security фреймдеріне, ал тоғыз белгі көрнекі материалды сапалық талдауға жатты. Корпустардың ұзақтығы әркелкі болғандықтан, әр фильм ішіндегі фрейм үлесі және он минутқа шаққандағы жиілік қатар есептелді. Нәтиже тәуелсіз жобада куәгерлерге, жәбірленушілерге, белсенділер мен адвокаттарға оқиғаның себептері мен жауапкершілік мәселесін түсіндіруге көбірек орын берілгенін көрсетті. Мемлекеттік фильмде жеке қайғыдан кейін баяндау қауіп, қылмыстық сипат, мемлекеттік көмек және тұрақтандыру тақырыптарына ойысады. Сандық нәтиже сөйлеуші тараптардың құрамы, әрекет иесінің аталу тәсілі және монтаж реті арқылы түсіндірілді. Зерттеудің тұжырымдамалық үлесі ұқсас жәбірленушіге қатысты эпизодтардың монтаждағы орны мен кейінгі баяндау бағытына қарай әртүрлі қорытындыға қызмет ететінін көрсетуге негізделеді. Кодтауды бір зерттеуші жүргізгендіктен, тұжырымдар таңдалған төрт фильм аясында қарастырылады.

Кілт сөздер: Қаңтар-2022, деректі фильм, фреймдеу, интерпретациялық өкілет, қауіпсіздік дискурсы, мультимодальды талдау

Кіріспе

Саяси дағдарысты журналистикада түсіндіру фактілерді ретімен берумен шектелмейді. Редакция кімге сөз беретінін, қай дереккөзді алға шығаратынын және себеп пен салдарды қалай байланыстыратынын таңдайды. Мұндай таңдау ақпаратқа қолжетімділікке, редакциялық дербестікке және медиа ұйымының жұмыс жағдайына тәуелді. Kurambayev, Myssayeva және Freedman (2025) шектеулі саяси ортада журналистер кәсіби талаптарды сақтай отырып, институционалдық қысым жағдайында жұмыс істейтінін көрсетеді. Mussa, Myssayeva және Brown (2025) бір саяси дағдарыстың ұлттық және редакциялық ортаға қарай әртүрлі мәселе,

себеп және әрекет иесі арқылы түсіндірілетінін анықтады. Осыған байланысты медианы талдауда «не көрсетілді?» деген сұрақпен қатар «оқиғаны кім түсіндіреді, себеп пен жауапкершілікті кім атайды?» деген сұрақтың да маңызы бар.

Қаңтар оқиғасы – осы мәселені талдауға мүмкіндік беретін нақты жағдай. Karibayeva мен Lemon (2023) президенттік дискурста оқиға терроризм, тұрақтылық және мемлекетті қорғау ұғымдары арқылы түсіндірілгенін көрсетті. Kap және Slamgazhy (2026) мемлекеттік және тәуелсіз қазақстандық медианың қаңтар оқиғасын әртүрлі фреймдегенін анықтады. Олардың зерттеу нәтижелеріне сәйкес, мемлекеттік медиада қоғамдық тәртіп пен қауіп тақырыбы басым болса, тәуелсіз медиада күш қолдану, азаматтық шығын және балама дереккөздерге көбірек орын берілген. Аталған еңбектер оқиға мағынасының дереккөз таңдау, атау беру және жауапкершілікті көрсету арқылы қалыптасатынын көрсетеді. Осы мақала қаңтар оқиғасының саяси себептерін қайта бағалауды мақсат етпейді. Негізгі назар деректі фильмдердің оқиға мағынасын кімнің сөзімен және қандай аудиовизуалды тәсілдер арқылы құратынына аударылады.

Алдыңғы зерттеулер негізінен жаңалық мәтіндерін, президенттік сөздерді, әлеуметтік желідегі пікірлерді немесе әр елдің жаңалық медиасын салыстырды (Karibayeva & Lemon, 2023; Mussa et al., 2025; Troitskiy et al., 2024; Kap & Slamgazhy, 2026). Деректі фильм кейін жиналған куәліктерді, мұрағат кадрларын, диктор мәтінін, музыканы және монтажды бір баяндауға біріктіреді (Nichols, 2017; Renov, 2004). Сол себепті жәбірленуші тәжірибесі бір фильмде оқиғаның себебін ашатын дәлелге, екінші фильмде қауіпсіздік пен тұрақтандыруды негіздейтін эмоциялық тірекке айналуы мүмкін. Мұндай айырманы сөз немесе код жиілігімен ғана анықтау жеткіліксіз. Сөйлеуші тараптардың құрамы, әрекет иесінің аталуы, бейне мен дыбыстың қызметі және монтаждың фильм соңындағы қорытындыға қалай жетелейтіні өзара байланыста талдануы тиіс.

Зерттеу корпусына «Qazaqstan» ұлттық телеарнасының 2022 жылы жарияланған «Қаралы қаңтар» фильмінің екі бөлімі және «Просто журналистика» YouTube арнасының 2024 жылы шыққан «Қаңтар» жобасындағы «Көтеріліс» пен «Қасірет» бөлімдері енгізілді. Мемлекеттік фильм қысқа телевизиялық форматта жасалған, ал тәуелсіз жоба ұзақ цифрлық зерттеу форматын қолданады. Жариялану уақытының екі жыл айырмасы да ескерілді: тәуелсіз жоба кейінгі сот, тергеу және куәлік материалдарына көбірек қол жеткізе алған. Сондықтан зерттеу фильмдердің фактілік толықтығын тең жағдайда бағаламайды. Негізгі салыстыру олардың оқиғаны түсіндіру тәсілдеріне жасалады. Корпустардың ұзақтығы да әртүрлі: тәуелсіз жобаның жалпы көлемі 4 сағат 12 минут 47 секунд, мемлекеттік фильмдікі 40 минут 22 секунд. Сол себепті шикі жиілік тікелей салыстырылмай, әр корпус ішіндегі үлес пен он минутқа шаққандағы көрсеткіш қатар берілді.

Мақаланың мақсаты – Қаңтар-2022 туралы мемлекеттік және тәуелсіз деректі фильмдерде оқиғаны түсіндіру өкілетінің қалай бөлінетінін анықтау. Талдау үш өлшемге сүйенеді. Олар Human Rights және State Security фреймдерінің таралуы, әрекет иесінің аталу тәсілі және нарративтік ауысу. «Интерпретациялық өкілет» құқықтық мағынадағы өкілетті білдірмейді. Ұғым медиабаяндауда мәселені анықтау, себепті түсіндіру, моральдық баға беру, жауапкершілікті атау және шешім ұсыну мүмкіндігінің кімге берілгенін сипаттайды.

Алдыңғы зерттеулер Қаңтар-2022 оқиғасын жаңалық медиасы, президенттік дискурс және әлеуметтік желіде берілуі арқылы талдады (Karibayeva & Lemon, 2023; Mussa et al., 2025; Troitskiy et al., 2024; Kap & Slamgazhy, 2026). Зерттеудің жаңалығы – мемлекеттік және тәуелсіз деректі фильмдерді ортақ кодтау жүйесімен салыстырып, фрейм жиілігін сөйлеуші тараптарға

берілген интерпретациялық өкілетпен, әрекет иесінің аталуымен және монтаждағы баяндау бағытымен бірге қарастыруында. Жәбірленушіге қатысты эпизод Human Rights фрейміне автоматты түрде жатқызылмайды. Оның фильмдегі орны, кейінгі монтажы және қандай қорытындыға қызмет ететіні есепке алынады. Осы тәсіл фрейм жиілігін, дереккөзге берілген интерпретациялық өкілетті және нарративтік ауысуды бір талдау үлгісінде біріктіреді.

Мақсатқа сәйкес екі зерттеу сұрағы қойылды:

1. Мемлекеттік және тәуелсіз деректі фильмдерде интерпретациялық өкілет қай сөйлеуші тараптарға және дереккөздерге беріледі және ол Human Rights пен State Security фреймдерінің таралуымен қалай байланысады?
2. Жәбірленуші дауысы, әрекет иесінің аталу тәсілі және аудиовизуалды монтаж оқиға себебі мен жауапкершілікке қатысты қорытындыны қалай бағыттайды?

Негізгі тұжырым код санынан кеңірек. Тәуелсіз жобада жәбірленушілер, куәгерлер, белсенділер мен адвокаттар оқиғаның себептері мен жауапкершілік мәселесін түсіндіретін негізгі дауыстар ретінде көрінеді. Мемлекеттік фильмде жеке қайғы айқын берілгенімен, кейінгі баяндау қауіп, қылмыстық сипат, мемлекеттік көмек және тұрақтандыру тақырыптарына ойысады. Мақалада осындай мағыналық бағыт өзгерісі «нарративтік ауысу» деп аталады. Ұғым ұқсас жәбірленушіге қатысты эпизодтардың екі медиада әртүрлі қорытындыға қалай қызмет ететінін түсіндіруге мүмкіндік береді.

Төрт фильмнің толық транскрипттері сөйлем, мағыналық сегмент және аудиовизуалды эпизод деңгейінде талданды. Кодтар MAXQDA 2022 бағдарламасында иерархиялық жүйеге біріктіріліп, құжат-код матрицасы арқылы салыстырылды. Бір үзіндіге бірнеше код берілуі мүмкін. Сондықтан пайыздар бірегей эпизодтардың емес, HR және SS кодтық белгілеулерінің арақатынасын көрсетеді. Корпустардың ұзақтығы әртүрлі болғандықтан, әр фильм ішіндегі үлес пен он минутқа шаққандағы жиілік бірге есептелді. Сапалық талдау сөйлеуші тараптардың құрамын, әрекет иесінің аталуын, сөз-бейне-дыбыс байланысын және монтаж реттілігін қарастырды.

Мақала әдебиетке шолу, аналитикалық модельдер және негізгі ұғымдар, зерттеу әдіснамасы, зерттеу нәтижелері және талқылау бөлімдерінен тұрады. Қорытынды бөлімінде аталған зерттеу туралы қысқаша сипаттама беріліп, болашақта жасалуы қажет зерттеу бағыттары ұсынылады.

Әдебиетке шолу

Фреймдеу, наразылықты медиада көрсету және қауіпсіздендіру

Гоффман фреймді адамның әлеуметтік тәжірибені түсіндіруіне көмектесетін мағыналық үлгі ретінде қарастырды (Goffman, 1974). Энтман медиадағы фреймдеуді шындықтың белгілі бір қырын таңдап, оны алдыңғы қатарға шығару үдерісі деп түсіндіреді. Оның моделінде фрейм төрт қызмет атқарады: мәселені анықтау, себепті түсіндіру, моральдық баға беру және ықтимал шешімді ұсыну (Entman, 1993). Осы себепті фреймдік талдау код санын есептеумен шектелмей, медианың оқиғаға қандай мағына бергенін қарастырады. Scheufele (1999) фреймдеуді медиа өндірісі, мәтін және аудитория өзара байланысатын үдеріс ретінде сипаттайды. Демек, фрейм атау беру, дереккөз таңдау, кадр реті және фильм соңында ұсынылған шешім арқылы құралады. Фреймдік талдауда жауапкершіліктің кімге жүктелетіні ерекше мәнге ие. Iyengar (1991) эпизодтық баяндау жеке оқиға мен адам тағдырына назар аударып, кең әлеуметтік себептерді көмескі қалдыруы мүмкін екенін көрсетеді. Тақырыптық баяндау, керісінше, жеке оқиғаны

әлеуметтік жағдаймен, мемлекеттік институттармен және саяси шешімдермен байланыстырады. Деректі фильмдегі қайғы эпизоды да әртүрлі қызмет атқара алады. Егер жәбірленушінің сөзі тергеу, себеп және жауапкершілікпен байланыстырылса, ол кең қоғамдық мәселенің дәлеліне айналады. Егер қайғыдан кейін баяндау қауіп, көмек және тұрақтандыруға ауысса, сол эпизод қауіпсіздік шараларын негіздеуге қызмет етуі мүмкін. Сондықтан жәбірленуші бейнесінің қанша рет кездескенін ғана емес, оның фильмдегі қызметін де анықтау қажет.

Наразылықты медиада көрсетуге арналған еңбектерде «наразылық парадигмасы» (protest paradigm) деп аталатын тұрақты үлгі сипатталады. Gitlin (1980) негізгі медианың наразылықтың мақсаты мен талабынан гөрі тәртіп бұзу, қақтығыс және ресми дереккөздерге көбірек назар аударатынын көрсетті. Cottle (2008) наразылардың медиада көрінуі мен қоғам тарапынан заңды әрекет иесі ретінде қабылдануы саяси ортаға және медиа жүйеге қарай өзгеретінін атап өтеді. Gruber (2023) журналистік назар наразылықтың себебінен оның өткізілу тәсіліне ауысқанда осы парадигма күшейетінін көрсетті. Харлоу және Браун (2023) бұл үлгіні медиа өндірісі, мәтін және аудитория байланысын бірге қарастыратын сыни модельмен толықтырады.

Кейінгі зерттеулер адамға бағдарланған фреймдердің аудитория бағасына ықпал ететінін көрсетті. Masullo, Brown және Harlow (2024) наразылық білдірушілердің мақсаты мен тәжірибесін түсіндіретін материал олардың қоғамдық қабылдануын жақсарта алатынын анықтады. Жәбірленушіге, белсендіге немесе куәгерге сөз беру осы тұрғыдан редакциялық маңызы бар шешімге айналады. Сөз алған тұлға мәселені атауға, себепті түсіндіруге және ықтимал шешімді ұсынуға ықпал етеді. Демек, дереккөз таңдау мен сөз кезегін бөлу фрейм қалыптастыратын негізгі редакциялық тетіктердің бірі.

Қауіпсіздендіру теориясы саяси немесе әлеуметтік мәселенің аса қатерлі қауіп ретінде қалай ұсынылатынын түсіндіреді. Buzan, Waever және de Wilde (1998) қауіпсіздікті тек нақты қатермен емес, мәселені экзистенциялық қауіп деп жариялайтын дискурспен байланыстырады. Waever (1995) беделді тұлға құбылысты «қауіп» деп атағанда, ерекше шараларды негіздей алатынын көрсетеді. Balzacq (2005) мұндай риториканың әсері сөйлеуші тараптың беделіне, аудиторияға және саяси жағдайға тәуелді екенін атап өтеді. Сондықтан «террорист», «содыр», «қарулы топ», «ұйымдасқан шабуыл» сияқты атаулар жай сипаттама емес, олар қарсы тарапты қауіп ретінде көрсетуі мүмкін. Талдауда осы атауды кім қолданғаны, қандай дәлел келтірілгені және қандай шешім ұсынылғаны бірге қарастырылады.

Деректі фильмнің дауысы және мультимодальды дәлел

Деректі фильм шынайы оқиғаға сүйенеді, бірақ оқиғаны сол қалпында қайталамайды. Мағына кадр таңдау, сұхбаттарды орналастыру, диктор мәтіні, мұрағат бейнесі, дыбыс және монтаж арқылы құрылады. Nichols (1991, 2017) осы тәсілдердің жиынтығын деректі фильмнің «дауысы» деп түсіндіреді. Corner (1996) деректі фильмде шынайылық пен көркем баяндау қатар жүретінін көрсетеді. Aufderheide (2007) оның қоғамдық мәселені түсіндіру мүмкіндігіне назар аударады. Renov (2004) деректі фильм тіркеу, түсіндіру, сендіру және эмоциялық әсер ету қызметтерін атқаратынын айтады. Winston (2008) мұны автордың этикалық және кәсіби жауапкершілігімен байланыстырады.

Куәгер сөзі өздігінен бұлтартпас дәлел болмайды. Оның қалай қабылдануына сұхбат ұзақтығы, кадр жоспары, кейіпкер туралы титр, монтаж, диктор түсіндірмесі және мұрағат бейнесі әсер етеді. Жәбірленушінің сөзі құжаттармен, бейнежазбамен немесе басқа куәгерлердің сөзімен байланыстырылса, ол себеп пен салдарды түсіндіретін дәлелге айналады. Ал қайғы қысқа эмоциялық эпизод ретінде беріліп, одан кейін ресми мәлімет пен қауіп тақырыбы келсе, жәбірленушінің оқиғаны түсіндірудегі орны әлсірейді.

Сыни дискурс талдауы кімге сөз берілгенін және әрекет иесінің қалай аталғанын билік қатынастарымен байланыстырады. van Dijk (1993, 2008) ықпалды топтар қоғамдық тақырыпты, дереккөзді және «біз-олар» жігін қалыптастыруға әсер ететінін көрсетеді. Fairclough (1995) медиамәтінді тілдік таңдау, редакциялық өндіріс және қоғамдық құрылым тоғысатын кеңістік деп қарайды. Сөйлемде әрекет иесі нақты аталса, жауапкершілік те айқынырақ көрінеді. Мысалы, «полиция адамдарды ұстады» деген сөйлем әрекет иесін атайды, ал «адамдар ұсталды» деген құрылым оны көмескі қалдырады.

Деректі фильмде сөз бен бейнені жеке-жеке қарастыру жеткіліксіз. Lu et al. (2025) қақтығыс пен өзара қолдауды көрсететін көріністер аудиторияға әртүрлі әсер ететінін анықтады. Butler мен Larson (2025) зорлық көріністерінің наразылық қозғалысының қоғамдық бейнесін қалыптастыратын фреймдік құрал ретінде қызмет ететінін көрсетті. Zhong et al. (2025) авторитарлық медиада наразылық суреттерін іріктеу саяси жағдаймен байланысты екенін дәлелдеді. Сондықтан деректі фильмдегі мағына мәтін, бейне, дыбыс және монтаждың өзара әрекеті арқылы талданады.

Қаңтар туралы деректі фильмдерде мағына бірнеше арна арқылы беріледі: куәгер сөзі, диктор мәтіні, әуесқой бейне, мұрағат кадры, отбасылық фотосурет, титр, табиғи дыбыс, музыка және үнсіздік. Әр элементтің қызметі эпизодтың фильмдегі орнына қарай өзгереді. Мәселен, дене зақымы көрінісі бір фильмде күш қолданудың салдарын көрсетіп, жауапкершілік мәселесін көтеруі мүмкін. Екінші фильмде сол көрініс қауіптің салдары мен мемлекеттік көмектің қажеттігін негіздеуге қызмет етуі ықтимал. Сондықтан көрнекі материалдың санына қоса, оның қандай сөзбен, дыбыспен және кейінгі монтажбен байланысқаны да талданады.
Atton (2002) баламалы медиа азаматтық дереккөздерге сөз беріп, ресми ақпараттан тыс тәжірибелерді қоғамдық талқылауға шығара алатынын көрсетеді. Бірақ тәуелсіз медиа да бейтарап емес: ол материалды таңдайды, сұхбатты белгілі бір орынға қояды, кадрларды реттейді және дыбыстық сүйемелдеу қолданады. Сондықтан мемлекеттік және тәуелсіз деректі фильмдерді салыстыру олардың мәртебесін атаумен шектелмейді. Негізгі мәселе олардың әрқайсысыеың мағынаны қандай аудиовизуалды тәсілдермен құратындығында.

Қаңтар-2022 жөніндегі зерттеулер және ғылыми олқылық

Қаңтар-2022 жөніндегі зерттеулерді үш бағытқа бөлуге болады. Бірінші бағыт саяси және әлеуметтік себептерді талдайды. Kudaibergenova мен Laruelle (2022) наразылықты саяси легитимдіктің әлсіреуі, әлеуметтік теңсіздік, әділет талабы және элиталық өзгерістермен байланыстырады. Газ бағасының өсуі дағдарыстың бастапқы түрткісі ретінде қарастырылады. Екінші бағыт ресми баяндауға назар аударады. Karibayeva мен Lemon (2023) президенттік сөздерде Қаңтар терроризм, тұрақтылық және мемлекетті қорғау ұғымдары арқылы түсіндірілгенін көрсетті. Бірақ зерттеу жұмысы деректі фильмдегі куәгер таңдауы, музыка, мұрағат кадры мен монтажды талдамайды.

Үшінші бағыт әртүрлі медиадағы фреймдерді салыстырады. Kap және Slamgazhy (2026) мемлекеттік медиада қауіпсіздік пен тұрақтылық, тәуелсіз медиада адам құқықтары мен азаматтық салдар басым болғанын анықтады. Алайда олардың талдауы деректі фильм монтажын негізгі талдау бірлігі ретінде қарастырмайды. Mussa, Myssayeva және Brown (2025) ұлттық және редакциялық ортаның қақтығысты түсіндіруге ықпалын көрсетеді, бірақ зерттеу жаңалық медиасымен шектелген. Karibayeva мен Lemon (2023) ресми дискурстағы терроризм, тұрақтылық және мемлекетті қорғау фреймдерін талдайды, ал куәгер сөзі, бейне, дыбыс пен монтаждың өзара байланысын қарастырмайды. Troitskiy et al. (2024) сарапшылардың әлеуметтік желіде Қаңтарды қалай ұсынғанына назар аударады. Осы шолуда қарастырылған еңбектерде

мәтін, сөйлеуші тараптардың құрамы, әрекет иесінің аталу тәсілі, көрнекі материал, дыбыс, монтаж және Энтманның төрт функциясы бір салыстырмалы үлгіде қатар қолданылмаған. Зерттеу олқылығы осы тұста айқындалады: Қаңтар туралы мемлекеттік және тәуелсіз деректі фильмдерде оқиғаны түсіндіру өкілетінің кімге берілетінін және жәбірленуші тәжірибесінің жауапкершілік мәселесіне немесе қауіпсіздік шараларын негіздеуге қалай жалғанатынын салыстыру қажет.

«Интерпретациялық өкілет» ұғымы осы зерттеуде үш теориялық бағытқа сүйеніп, нақты талдау өлшемдері ретінде айқындалды: Энтманның мәселені анықтау, себепті түсіндіру, моральдық баға беру және шешім ұсыну функциялары (Entman, 1993), Nichols (1991, 2017) сипаттаған деректі фильмнің «дауысы», van Dijk (1993, 2008) пен Fairclough (1995) талдаған сөзге қолжетімділік және әрекет иесін көрсету мәселесі. Ұғым жаңа әмбебап теория ретінде ұсынылмайды. Ол осы зерттеуде оқиғаның мағынасын анықтауға кімнің көбірек мүмкіндік алғанын жүйелі түрде салыстыруға арналған талдау құралы ретінде қолданылады.

Тұжырымдамалық модель және негізгі ұғымдар

Зерттеудің талдау негізі – Энтманның төрт функциялы фрейм моделі (Entman, 1993). Бірінші функция мәселені анықтайды. Екіншісі себепті түсіндіреді. Үшіншісі моральдық баға береді. Төртіншісі ықтимал шешімді ұсынады. Осы мақалада «интерпретациялық өкілет» деген ұғым оқиғаға қатысты мәселені, себепті, бағалауды және ұсынылатын шешімді кімнің сөзі айқындайтынын білдіреді. Сондықтан талдауда кім сөйлейтіні, әрекетті кім жасағаны нақты атала ма, бейне мен монтаж қандай ретпен берілгені бірге қаралды. Осы өлшемдер фильмнің нені көрсеткенін және көрерменді қандай қорытындыға бағыттайтынын түсіндіруге мүмкіндік береді.

Кодтар екі негізгі фреймге топтастырылды: Human Rights және State Security. Human Rights адам өмірі, бейбіт жиналу, әлеуметтік және саяси талаптар, күш қолдану, азаптау, әділет пен жауапкершілік мәселелерін қамтиды. State Security қоғамдық тәртіп, қылмыс, терроризм, қарулы қауіп, мемлекеттік бақылау, күш құрылымдарының әрекеті және тұрақтандыру тақырыптарын қамтиды. «Жәбірленуші дауысы» деп жәбірленушінің, дене зақымын алған адамның, қаза тапқан адамның туысының немесе азаптау туралы куәлік берген адамның сөзі алынды. Егер осы сөз оқиғаның себебі мен жауапкершілікті түсіндірсе, ол оқиғаны түсіндіретін негізгі дәлел ретінде қаралды. Егер қайғыдан кейін баяндау қауіп пен тұрақтандыруға ауысса, жәбірленушіге қатысты эпизод қауіпсіздік фреймін күшейтеді деп түсіндірілді.

Сөз беру құрылымы кейіпкердің қалай таныстырылғанын және оның сөзіне қандай мәнмәтін берілгенін көрсетеді. Әрекет иесін көрсету – оқиғаның кімнің әрекеті ретінде берілгенін анықтау. Мысалы, «полиция адамдарды ұстады» деген сөйлем әрекет иесін нақты атайды, ал «адамдар ұсталды» деген құрылым жауапты тарапты көмескі қалдырады. Нарративтік ауысу эпизодтың бастапқы мағынасы кейінгі монтаж немесе түсіндірме арқылы басқа қорытындыға бағытталатын жағдайды білдіреді. «Аудиовизуалды фреймдеу» сөз, бейне, дыбыс, музыка, титр және монтаждың бірлесіп мағына жасауын сипаттайды. Осы ұғымдар сапалық талдаудың негізгі өлшемдері ретінде қолданылды.

Зерттеу әдіснамасы

Зерттеу дизайны және корпус

Зерттеуде сандық және сапалық контент-талдау мәтін, бейне, дыбыс және монтажды өзара

байланыста қарастыратын мультимодальды фреймдік талдаумен біріктірілді. Контент-талдау ұғымы мазмұн бірліктерін жүйелі тіркеу және олардың жиілігін өлшеу әдісі мағынасында қолданылды. Krippendorff (2018) осы әдістің медиамәтіндегі қайталанатын үлгілерді жүйелі анықтауға мүмкіндік беретінін көрсетеді. Алайда жиілік мәнмәтінді толық ашпайды. Richardson (2007) сандық көрсеткіштің астарлы мағынаны өздігінен түсіндіре алмайтынын атап өтеді. Деректі фильмде мағынаға бейне, дыбыс және монтаж да қатысатындықтан, сандық талдау сапалық талдаумен толықтырылды. Сандық бөлім HR (human rights) және SS (state security) кодтарының үлесі мен он минутқа шаққандағы жиілігін көрсетті. Сапалық бөлім кім сөйлегенін, әрекет иесінің қалай аталғанын, сөз, бейне және дыбыстың қалай байланысқанын, монтаждың фильм қорытындысына қалай жетелегенін талдады. Зерттеу таңдалған төрт фильмді жүйелі салыстыруға арналған және бүкіл медиажүйе туралы статистикалық жалпылау жасамайды.

Корпус мақсатты іріктеу арқылы құрылды. Іріктеу төрт өлшемге сүйенді. Біріншісі – материалдың Қаңтар-2022 оқиғасына тікелей арналуы. Екіншісі – деректі фильм немесе деректі бөлім форматында болуы. Үшіншісі – мемлекеттік және тәуелсіз медианы салыстыруға мүмкіндік беруі. Төртіншісі – толық нұсқасының ашық қолжетімді болуы. Осы өлшемдерге «Qazaqstan» ұлттық телеарнасының «Қаралы қаңтар» фильмінің екі бөлімі және «Просто журналистика» жобасының «Көтеріліс» пен «Қасірет» бөлімдері сәйкес келді.

Мемлекеттік корпусқа «Qazaqstan» ұлттық телеарнасының «Қаралы қаңтар» фильмінің екі бөлімі енгізілді. Бірінші бөлімнің ұзақтығы – 20 минут 42 секунд, екінші бөлімдікі – 19 минут 40 секунд. Жалпы ұзақтығы – 40 минут 22 секунд.

Тәуелсіз корпус «Просто журналистика» YouTube арнасының «Қаңтар» жобасындағы «Көтеріліс» және «Қасірет» бөлімдерінен тұрады. «Көтеріліс» – 2 сағат 14 минут 7 секунд, «Қасірет» – 1 сағат 58 минут 40 секунд. Екі бөлімнің жалпы ұзақтығы – 4 сағат 12 минут 47 секунд. Төрт фильмнің жиынтық көлемі 4 сағат 53 минут 9 секундты құрады. Талдау YouTube платформасындағы толық нұсқалар негізінде жүргізілді (Ахмедьяров & Упоров, 2024a, 2024b; Qazaqstan TV, 2022a, 2022b).

Корпустар ұзақтығы, жарияланған уақыты және форматы бойынша әртүрлі. Тәуелсіз жоба ұзақ форматта жасалғандықтан, онда кейіпкерлер мен оқиға желілері көбірек. Мемлекеттік фильм қысқа телевизиялық форматта берілген. Мемлекеттік фильмдер 2022 жылы, тәуелсіз жоба 2024 жылы шыққан. Сондықтан кейінгі сот, тергеу және куәлік материалдарына қолжетімділік те бірдей болмаған. Осы айырмашылықтарға байланысты шикі код саны тікелей салыстырылған жоқ. Негізгі салыстыру әр корпус ішіндегі фрейм үлесіне, он минутқа шаққандағы жиілікке және эпизодтардың баяндаудағы қызметіне сүйенді. Бұл ерекшеліктер зерттеу шектеуі ретінде ескерілді.

Кесте 1. *Зерттеу корпусы және бастапқы код саны*

Бөлім	**Ұзақтығы**	**HR, n**	**SS, n**	**VIS, n**	**Барлығы, n**
Көтеріліс	2:14:07	54	22	1	77
Қасірет	1:58:40	35	5	8	48
ҚҚ-1	0:20:42	7	12	0	19
ҚҚ-2	0:19:40	3	24	0	27
Барлығы	4:53:09	99	63	9	171

Ескерту. ҚҚ-1 және ҚҚ-2 – «Қаралы қаңтар» фильмінің бірінші және екінші бөлімдері. HR және SS – сандық фреймдік талдауға енгізілген кодтық белгілер. VIS белгілері (n=9) бөлек сақталып, көрнекі материал, дыбыс және монтаж байланысын қарастыратын сапалық мультимодальды талдауда қолданылды. Корпустардың ұзақтығы әркелкі болғандықтан, шикі жиілік негізгі салыстыру өлшемі ретінде алынбады.

Деректерді дайындау және талдау бірлігі

Төрт фильмнің толық транскрипттері пайдаланылды. Транскрипттерде сөйлеуші тараптың атауы немесе мәртебесі, уақыт коды, диктор мәтіні, кадр мазмұны, мұрағат дереккөзі, камера жоспары және естілетін дыбыс белгіленді. Техникалық өңдеу кезінде орфографиялық қателер түзетіліп, аралас тілдегі қолданыстар біріздендірілді. Бастапқы мағына өзгертілген жоқ. Талдауда үш деңгей ажыратылды. Кодтау бірлігі – аяқталған сөйлем немесе бір мағынаны білдіретін сөйлеу үзіндісі. Мәнмәтін бірлігі – сол үзінді кіретін толық аудиовизуалды эпизод. Сандық талдаудағы есеп бірлігі – кодтық белгілеу. Бірнеше сөйлем бір көрініс пен ортақ ойға бағынса, олар бір мәнмәтіндік блок ретінде қаралды. Бейне сөзді растаған, толықтырған немесе оған қайшы келген жағдайда арнайы мультимодальды белгі қойылды. Мұндай бөлу код санын бірегей эпизод санымен, экран уақытымен немесе сөйлеу ұзақтығымен шатастырмауға мүмкіндік береді.

Кодтау тәртібі және тексеру

Кодтау екі тәсілді біріктірді. Алдымен транскрипттер бірнеше рет оқылып, қайталанатын мағыналарға бастапқы кодтар берілді. Кейін осы кодтар Энтманның мәселені анықтау, себепті түсіндіру, моральдық баға беру және шешім ұсынумен секілді төрт функциясымен салыстырылып, Human Rights (HR) және State Security (SS) негізгі фреймдеріне біріктірілді. Бір үзінді бірнеше мағыналық қызмет атқарса, оған бірнеше код берілді. Сондықтан әр фильмге бір ғана басым фрейм тағайындалған жоқ. Код саны бірегей көрініс санын немесе экран уақытын білдірмейді.

Human Rights тобына адам шығыны, дене зақымы, бейбіт наразылық, әлеуметтік және саяси талаптар, күш қолдану, азаптау, әділет пен жауапкершілік кодтары кірді. State Security тобына тәртіпсіздік, терроризм, қылмыстық қауіп, арандату, қарулы топ, мемлекеттік бақылау, күш құрылымдарының әрекеті, мемлекеттік көмек және тұрақтандыру кодтары енгізілді. VIS санаты кадр, мұрағат бейнесі, дене зақымы немесе қайғы көрінісі, қару, қирау және өзге де көрнекі белгілерді қамтыды. HR/SS кодтары сандық салыстыруға, VIS кодтары мәтін, бейне, дыбыс пен монтажды өзара байланыста қарастыратын сапалық талдауға қолданылды.
Барлығы 171 кодтық белгілеу тіркелді: «Көтерілісте» – 77, «Қасіретте» – 48, «Қаралы қаңтардың» бірінші бөлімінде – 19, екінші бөлімінде – 27. Оның 162-сі HR немесе SS негізгі фреймдеріне, тоғызы VIS санатына жатады. Мағынасы жақын ішкі кодтар кодтар топтарына біріктірілді. Бастапқы код атаулары сапалық талдауда сақталды. Бір сегментке бірнеше код берілген жағдайлар қайталану ретінде жойылған жоқ, өйткені әр код үзіндінің бөлек мағыналық қызметін көрсетеді.

VIS кодтары төрт фильмге бірдей көлемде қойылмағандықтан, олар HR/SS пайызына және он минуттық жиілікке енгізілген жоқ. MAXQDA 2022 кодтарды жүйелеу, кодталған үзінділерді қайта табу және құжат-код матрицасын салыстыру үшін қолданылды. Бағдарлама көрсеткен жиілік дайын қорытынды ретінде қабылданған жоқ. Әр көрсеткіш сапалық мәнмәтінмен бірге түсіндірілді. Code Matrix Browser төрт фильмдегі кодтардың таралуын бір кестеде салыстыруға мүмкіндік берді.

Кесте 2. *Фреймдерді кодтау өлшемдері*

Санат	Анықтама	Кодтау өлшемі	Ескерту
Human Rights (HR)	Адам өмірі, дене зақымы, бейбіт наразылық, әлеуметтік/саяси талап, күш қолдану, азаптау, әділет және жауапкершілік.	Үзінді азаматтың құқығын, талабын, шеккен зиянын немесе жауапкершілік мәселесін ашса.	Қайғы көрінісі өздігінен HR деп есептелмейді; оның кейінгі баяндаудағы қызметі ескеріледі.
State Security (SS)	Қоғамдық тәртіп, қылмыс, терроризм, қарулы қауіп, мемлекеттік бақылау, күш құрылымдарының әрекеті, тұрақтандыру және мемлекеттік көмек.	Үзінді оқиғаны қауіп, тәртіп бұзу немесе мемлекеттік жауап шаралары арқылы түсіндірсе.	State Security фреймі бүкіл мақалада SS белгісімен берілді.
VIS	Кадр, мұрағат бейнесі, дене зақымы/қайғы көрінісі, қару, қирау және басқа көрнекі белгі.	Көрініс сөзді растағанда, толықтырғанда немесе оған қайшы келгенде.	VIS кодтары бірдей көлемде қойылмағандықтан, HR/SS пайызына кірмейді; тек сапалық талдауда қолданылады.

Ескерту. Бір үзіндіде бірнеше мағыналық белгі қатар көрінсе, оған бірнеше код берілуі мүмкін. Сондықтан код саны бірегей эпизод санымен, экран уақытымен немесе сөйлеу ұзақтығымен теңестірілмейді.

Кесте 3. *Жиі кездескен кодтар топтарының корпус бойынша таралуы*

Кодтар тобы	Тәуелсіз корпус, n	Мемлекеттік корпус, n	Барлығы, n
HR10 – күш қолдану және құқықтық шектеу	16	0	16
SS1 – қылмыстық сипат беру және қауіп	11	5	16
HR9 – әлеуметтік талап	13	0	13
HR13 – саяси ұран және билікке сын	12	0	12
HR4 – қаза, дене зақымы және өмірді қорғау	10	2	12
SS4 – бақылау және мемлекеттік жауап	6	4	10
SS5 – мемлекеттік көмек және шешім	1	9	10
HR20 – айыпқа күмән және дәлел	8	0	8
HR22 – азаптау	8	0	8
HR8 – бейбіт наразылық	6	0	6
Басқа HR/SS кодтары	25	26	51

Кодтар тобы	**Тәуелсіз корпус, n**	**Мемлекеттік корпус, n**	**Барлығы, n**
HR+SS барлығы	116	46	162

Ескерту. Кестеге жалпы жиілігі 6 және одан жоғары кодтар топтары енгізілді. Бір үзіндіге бірнеше код берілуі мүмкін, сондықтан n бірегей эпизодтар санын білдірмейді.

Деректерді есептеу және салыстыру

Сандық талдауда екі көрсеткіш қолданылды. Біріншісі – әр фильм немесе корпус ішіндегі фрейм үлесі: фрейм үлесі (%) = n(HR немесе SS) / [n(HR) + n(SS)] × 100. Нәтиже бір ондық таңбаға дейін дөңгелектелді. Екіншісі – фильм ұзақтығындағы айырманы ішінара ескеретін он минуттық жиілік: n(фрейм) / фильм ұзақтығы (минут) × 10. Бұл нәтиже екі ондық таңбаға дейін дөңгелектелді. Екі көрсеткіш кодтық белгілеулердің таралуын сипаттайды. Олар экран уақытының, сөйлеу ұзақтығының немесе бірегей эпизодтар үлесінің өлшемі болып саналмайды.

Он минуттық жиілік ұзақ фильмде код саны табиғи түрде көбірек болуы мүмкін екенін ішінара ескеру үшін қолданылды. Бұл есеп ұзақтық айырмасын азайтады, бірақ екі корпусты толық теңестірмейді. Корпус кездейсоқ іріктелмеген және бір сегментке бірнеше код берілуі мүмкін. Сондықтан кодтық белгілеулер бір-бірінен тәуелсіз статистикалық бақылау ретінде қарастырылмайды. Осы себепті статистикалық мәнділік тесттері жүргізілген жоқ. Сапалық талдау төрт қадаммен өтті. Алдымен сегменттің HR/SS фреймі анықталды. Кейін сөйлеуші тарап пен әрекет иесі белгіленді. Үшінші қадамда сөз, бейне және дыбыс байланысы қаралды. Соңында эпизодтың кейінгі монтаж арқылы фильмнің жалпы қорытындысына қалай қызмет еткені түсіндірілді.

Сенімділік және зерттеу этикасы

Сандық нәтижелер MAXQDA 2022-дегі құжат-код матрицасы арқылы қайта тексерілді. 171 кодтық белгі төрт фильм бойынша қайта саналып, HR, SS және VIS топтарының жалпы санымен салыстырылды. Кестелер бастапқы кодтау деректерімен де тексерілді. Кодтауды бір зерттеуші жүргізгендіктен, кодтаушылар арасындағы келісім коэффициентін есептеу мүмкін болмады. Сондықтан кодтау сенімділігіне қатысты тұжырымдар осы шектеуді ескере отырып түсіндіріледі. Сенімділікті күшейту үшін кодтау өлшемдері алдын ала бекітілді, даулы үзінділер қайта оқылды, уақыт кодтары транскриптпен салыстырылды және жиіліктер қайта есептелді. Кейінгі зерттеуде кодтау нұсқаулығын екінші кодерге тәуелсіз қолданып, келісім коэффициентін есептеу осы модельдің қайталанымдылығын тексеруге мүмкіндік береді. Зерттеу ашық жарияланған медиаматериалдарға сүйенеді. Жаңа сұхбат, сауалнама немесе жеке дерек жиналған жоқ. Қаза, дене зақымы және азаптау эпизодтары талдауға қажет көлемде сипатталды. Зерттеу куәліктің құқықтық ақиқатын анықтаудан гөрі, фильмде мағынаның қалай құрылғанын талдайды.

Авторлар осы зерттеудің бірқатар шектеулері бар екендігін мойындайды. Зерттеудің жеті шектеуі бар. Біріншіден, екі корпустың ұзақтығы тең емес. Әр фильм ішіндегі үлес пен он минутқа шаққандағы жиілік бұл айырманы ішінара ескергенімен, формат пен өндірістік мүмкіндік әсерін толық теңестірмейді. Екіншіден, кодтауды бір зерттеуші жүргізді, сондықтан кодтаушылар арасындағы келісім көрсеткіші есептелмеді. Үшіншіден, VIS (көрнекі материал) кодтары төрт фильмге бірдей көлемде қойылмаған. Осыған байланысты көрнекі материалға

қатысты нәтиже сапалық деңгейде талданды. Төртіншіден, барлық үзіндіде аяқталу уақыты мен сөйлеуші тарап туралы белгі бірдей толық тіркелмеген. Сондықтан экран уақыты, сөйлеу ұзақтығы және кодтардың нақты қатар кездесу матрицасы есептелмеді. Бесіншіден, мемлекеттік фильмдер 2022 жылы, тәуелсіз жоба 2024 жылы шыққан. Кейінгі сот, тергеу және куәлік материалдарына қолжетімділік, сондай-ақ деректі баяндауды құру мүмкіндігі бірдей болмаған. Осы себепті корпустар арасындағы айырманы медиа мәртебесінің дербес әсері деп қарастыруға болмайды. Алтыншыдан, бір сегментке бірнеше код берілуі мүмкін. Демек, кодтық белгілеулер бір-бірінен тәуелсіз статистикалық бақылау ретінде қарастырылмайды. Осыған байланысты статистикалық мәнділік тесттері жүргізілген жоқ, ал пайыздар сипаттамалық көрсеткіш ретінде берілді. Жетіншіден, қорытынды таңдалған төрт фильмге қатысты және бүкіл мемлекеттік немесе тәуелсіз медиажүйеге жалпыланбайды.

Зерттеу нәтижелері

Фреймдердің үлесі және он минуттық жиілігі

MAXQDA 2022-де 171 кодтық белгілеу тіркелді. Оның 162-сі Human Rights және State Security фреймдеріне, тоғызы VIS санатына жатты. «Просто журналистика» корпусындағы 116 HR+SS белгілеудің 89-ы Human Rights, 27-сі State Security болды. Үлесі тиісінше 76,7% және 23,3%. «Qazaqstan» корпусындағы 46 HR+SS белгілеудің 10-ы Human Rights, 36-сы State Security болды. Үлесі – 21,7% және 78,3%.

Жеке фильмдерде де осы айырмашылық көрінді. «Көтерілістегі» 76 HR+SS белгілеудің 54-і Human Rights, 22-сі State Security болды. Үлесі – 71,1% және 28,9%. Он минутқа шаққандағы жиілік тиісінше 4,03 және 1,64. «Қасіреттегі» 40 HR+SS белгілеудің 35-і Human Rights, бесеуі State Security болды. Human Rights үлесі 87,5%. Он минуттық жиілік – 2,95 және 0,42.

«Қаралы қаңтардың» бірінші бөлімінде State Security үлесі 63,2%, екінші бөлімінде 88,9% болды. Екінші бөлімдегі State Security жиілігі он минутқа шаққанда 12,20 болды. Бұл төрт фильм ішіндегі ең жоғары көрсеткіш.

Бұл көрсеткіштер экран немесе сөйлеу уақытының үлесін емес, HR+SS кодтық белгілеулерінің таралуын көрсетеді. Тәуелсіз жобада адам құқықтары, әлеуметтік талап, күш қолдану және куәгерлікке қатысты кодтар жиірек кездесті. Мемлекеттік фильмде қауіп, мемлекеттік жауап, көмек, тұрақтандыру және наразылықтың қоғамдық заңдылығын әлсірететін кодтар жиірек белгіленді. Бұл айырмашылық статистикалық мәнділік туралы қорытынды емес. Ол таңдалған төрт фильмдегі сипаттамалық таралуды көрсетеді.

Кесте 4. *Human Rights және State Security фреймдерінің нормаланған таралуы*

Фильм / корпус	HR, n (%)	SS, n (%)	HR / 10 мин.	SS / 10 мин.
Көтеріліс	54 (71,1)	22 (28,9)	4,03	1,64
Қасірет	35 (87,5)	5 (12,5)	2,95	0,42
Қаралы қаңтар–1	7 (36,8)	12 (63,2)	3,38	5,80
Қаралы қаңтар–2	3 (11,1)	24 (88,9)	1,53	12,20
Тәуелсіз корпус	89 (76,7)	27 (23,3)	3,52	1,07

Фильм / корпус	HR, n (%)	SS, n (%)	HR / 10 мин.	SS / 10 мин.
Мемлекеттік корпус	10 (21,7)	36 (78,3)	2,48	8,92

Ескерту. Пайыздық үлес әр фильмдегі HR+SS кодтық белгілерінің жалпы санынан есептелді. Он минуттық жиілік фильмнің толық ұзақтығына негізделді. VIS белгілері пайыздық есепке енгізілмеді. Көрсеткіштер экран уақытын немесе сөйлеу ұзақтығын білдірмейді.

Кодтардың мазмұнында да тұрақты айырмашылық байқалды. Тәуелсіз жобада әлеуметтік талап, күш қолдану, саяси сын, қаза және азаптау кодтары жиі кездесті. Мемлекеттік фильмде қауіп, шабуыл, мемлекеттік көмек және тұрақтандыру кодтары басым болды. Бірақ код саны эпизодтың көрерменге әсерін өлшемейді. Сондықтан жиілік уақыт коды, сөйлеуші тараптың мәртебесі және аудиовизуалды мәнмәтінмен бірге түсіндірілді.

Сандық және сапалық талдау бір бағыттағы айырмашылықты көрсетті. Тәуелсіз жобада оқиғаның мәнін белсенділер, куәгерлер, жәбірленушілер, туыстар, адвокаттар және журналистер түсіндіреді. Баяндаудың өзегі әлеуметтік талап, күш қолдану, әділет және жауапкершілік мәселелеріне құрылады. Мемлекеттік фильмде түсіндіру өкілеті көбіне ресми органдарға, полиция мен әскер өкілдеріне беріледі. Баяндау қауіп, тәртіпсіздік, қылмыс, мемлекеттік көмек және тұрақтандыру тақырыптарына бағытталады. Келесі бөлімдер осы айырмашылықты сөйлеуші тараптардың құрамы, әрекет иесінің аталуы, көрнекі материал және фильмнің қорытындысы бойынша талдайды.

Тәуелсіз жобадағы әлеуметтік себептер мен куәгер сөзі

«Көтеріліс» бөлімі Қаңтарды бұрынғы тарихи трагедиялармен байланыстыратын символдық прологтан басталады. Төңкерілген қазан бейнесі, Желтоқсан-1986 және Жаңаөзен-2011 туралы титрлар оқиғаны жай тәртіпсіздік ретінде емес, тарихи жалғастықта түсіндіреді. Кейін Жаңаөзендегі газ бағасына қатысты талаптар, жұмысшылар мен тұрғындардың пікірлері беріледі. 01:04-03:08 аралығында белсенділер митингінің басталуын, әкімдікпен келіссөзді және наразылықтың әлеуметтік себептерін түсіндіреді. Алғашқы минуттардан мәселе әлеуметтік теңсіздік, өндіріс байлығын бөлу және билік пен қоғам арасындағы сенім дағдарысы арқылы қойылады.

HR9 «әлеуметтік талап» коды 13 рет белгіленді. Фильм наразылықты газ бағасымен ғана байланыстырмайды. Жалақы, өндірістің тозуы, делдалдық және мемлекеттік жауапсыздық мәселелерін де көтереді. 06:21-07:08 аралығындағы аймақаралық қолдау, тамақ пен шұбат дайындау, жолдағы адамдарға көмектесу көріністері азаматтардың өзара қолдауын көрсетеді. HR11 «өзара көмек» және HR12 «жұмылу» кодтары наразыларды ретсіз топ емес, ортақ талаппен ұйымдасқан азаматтар ретінде көрсетеді.

Кейін фильмге арандату, әкімшілік ғимараттарға шабуыл, тонау, қару және қауіпсіздік тақырыбы кіреді. 39:35-42:24 аралығындағы Алматы әкімі мен Президент үндеулері қауіп, бақылау және заңсыз әрекет туралы ресми риториканы күшейтеді. Одан кейін берілген әуесқой бейнелер көшедегі тұрақсыздық пен күшпен ұстау көріністерін көрсетеді. Осы монтаж ресми мәлімдемелерді куәгер сөзі және оқиға орнындағы кадрлармен қатар қояды.

51:21 минуттағы Орал эпизодында журналист Тимур Умаров жарық-шу гранаталары мен арнайы жасақ әрекетін сипаттайды. Кейін Макс Боқаев бейбіт қатысушыларды әкімдікке бет алған топтан ажыратып, арандатуды тоқтатуға шақырғанын айтады. 1:12:09 минутта адвокат

Ләззат Жапашева талап қойған азаматтарды ғимараттарды өртеген топтан бөліп көрсетіп, күш құрылымдарының жауапкершілігін көтереді. 1:40:21 минуттағы Айдар Ерғали сөзі оқиға видеоларымен қатар беріледі. Осы тәсіл куәгер сөзі мен көрнекі материалды бір дәлел желісіне біріктіреді.

HR20 «айыпқа күмән және дәлел» коды ресми нұсқаны толық жоққа шығармайды. Оның барлық эпизодты түсіндіруге жеткілікті-жеткіліксіз екенін тексереді. Соның нәтижесінде фильм Қаңтарды қарапайым «халық-мемлекет» қарсыласуы ретінде емес, бейбіт қатысушылар, арандатушы топтар және күш құрылымдары қатар әрекет еткен күрделі қақтығыс ретінде ұсынады.

«Қасірет» бөлімінде назар наразылық барысынан оның адамдық және құқықтық салдарына ауысады. HR4 «қаза мен дене зақымы» он рет, HR22 «азаптау» сегіз рет, HR20 «айыпқа күмән» жеті рет, HR10 «күш қолдану» алты рет белгіленді. Жәбірленушілер, туыстар, зардап шеккен азаматтар және адвокаттар оқиғаны түсіндіретін негізгі дереккөздерге айналады. Олардың әңгімелері тергеу, қару түрі, ұстау, азаптау, медициналық салдар және сотқа сенім мәселелерін көтереді.

Тәуелсіз жобада жәбірленуші дауысы үш қызмет атқарады. Біріншісі – оқиғаның адамға тигізген салдарын көрсету. Дене зақымы, қаза және азаптау туралы сөздер статистиканы нақты адам тәжірибесімен байланыстырады. Екіншісі – себеп пен жауапкершілікті іздеу. Туыстар оқтың қай жақтан келгенін, тергеудің қашан басталғанын және қандай дәлел жиналғанын сұрайды. Үшіншісі – мемлекеттік және құқықтық институттардың әрекетін бағалау. Адвокаттар мен құқық қорғаушылар жеке оқиғаны тергеу сапасы, азаптау тәжірибесі және сотқа сенім мәселесімен байланыстырады. Осылайша жәбірленуші эмоциялық кейіпкер ретінде ғана берілмей, оқиғаны түсіндіретін дереккөзге айналады. Осы ерекшелік мемлекеттік корпуста жәбірленуші дауысының қандай баяндау желісіне қосылатынын салыстыруға негіз береді.

Мемлекеттік фильмдегі қайғыдан қауіпсіздік пен тұрақтандыру желісіне өту

«Қаралы қаңтардың» бірінші бөлімі адамдық трагедиядан басталады. 01:20 минуттан ағайынды Мәулен мен Дәуреннің ата-анасынан айырылуы баяндалады. Анасының портреті, отбасылық суреттер, өртенген көлік пен зират көрінісі қайғы фреймін күшейтеді. 07:06 минуттан Шолпан Бегайдарованың дәріхана іздеу кезінде оққа ұшып, дене зақымын алғаны көрсетіледі. Алғашқы тоғыз минутта қаза, дене зақымы, бейбіт тұрғын және отбасы қайғысына қатысты Human Rights белгілері басым. Бірақ күш қолданған тарап нақты аталмайды. «Адасқан оқ», «белгісіз атыс» және «қырғын» сияқты тіркестер әрекет иесін көмескі қалдырады. Жәбірленушілердің қайғысы көрсетілгенімен, оқиғаның себебі мен жауапкершілігі ашық қалдырылады. Осыдан кейін баяндау қауіпсіздік тақырыбына ауысады. 09:50 минуттан полиция мен әскерилерге төнген қауіп баяндалады. 10:32 минутта терроризм істері, жаппай тәртіпсіздік, күдіктілер мен қамауға алынғандар жөніндегі ресми статистика беріледі. Кадрда ұсталған адамдар, ұрланған техника және қираған нысандар көрсетіледі. 11:02 минутта полиция қызметкері қарсы тарапты есірткі немесе ішімдік әсеріндегі «содырлар» деп сипаттайды. Осылайша жеке қайғы қылмыстық статистика мен қауіпті топ бейнесіне ұласады.

Келесі блокта тонау, қирату және коммерциялық шығын алдыңғы қатарға шығады. Дүкен менеджері мүліктің әдейі жойылғанын айтады. Психолог тобыр әрекетін адамның жеке бақылауын жоғалтуымен түсіндіреді. Осы пікірлер әлеуметтік талапты кейінге ысырып, қатысушыларды саяси талап иелері емес, тәртіпсіз тобыр ретінде көрсетеді. SS1 «қылмыстық сипат беру және қауіп», SS7 «наразылықтың заңдылығын әлсірету» және SS13 «әрекет иесін көмескі беру» кодтары осы бағытты күшейтеді. 14:58 минуттан фильм қалпына келтіру мен

мемлекеттік көмек тақырыбына өтеді. Өртенген телеарнаны қалпына келтірген қызметкерлер, ардагерлер мен еріктілер көрсетіледі. Финалда шығынды өтеу, материалдық қолдау және мемлекеттік қамқорлық алға шығады. Соның нәтижесінде жеке трагедия жауапкершілікті анықтауға емес, тұрақтандыру шараларын негіздеуге қызмет етеді.

Екінші бөлімде State Security фреймі күшейеді. Музей қызметкерлері, зардап шеккен жауынгерлер және мәдени мұраны қорғау көріністері полиция мен әскерилерді қорғалуға тиіс топ ретінде танытады. Қару, арматура, бронежилет пен каска туралы мәліметтер жастар бейнесін қауіппен байланыстырады. 08:28 минуттан әскери бөлім командирі алаңдағы адамдардың қаруланғанын баяндайды. Жауынгерлердің дене зақымы, міндетке адалдығы және табандылығы қатар көрсетіледі. 09:34 минуттағы диктор сөзі алаңға шыққандардың нақты талап қоймағанын айтады. Әлеуметтік және саяси себептер айтылмаған соң, наразылық хаос пен арандату ретінде түсіндіріледі. 10:39-11:35 аралығында «содыр», «лаңкес», «жоғары деңгейде дайындалған», «снайпер» сияқты атаулар қолданылады. Қарсы тарап азаматтық қатысушыдан ұйымдасқан әскери қауіп бейнесіне ауысады. Полиция қорғанушы және тәртіпті қалпына келтіруші күш ретінде ұсынылады. Екінші бөлімде State Security кодтық белгілеулерінің үлесі 88,9%-ға жетуі осы бағыттың басымдығын көрсетеді.

Оқиға мағынасын кім түсіндіреді және жауапкершілік қалай бөлінеді?

Алдыңғы екі бөлімдегі фреймдер арасындағы айырмашылық сөйлеуші тараптарға берілген түсіндіру өкілеті мен жауапкершілікті атау тәсілінен де анық көрінеді. Екі медиада да қарапайым азаматтар сөйлейді, бірақ олардың баяндаудағы рөлі әртүрлі. «Просто журналистикада» белсенділер, куәгерлер, жәбірленушілер, туыстар, адвокаттар мен журналистер оқиғаның себептерін түсіндіретін негізгі сөйлеуші тараптар. Олар наразылықтың басталуын, талаптардың өзгеруін, күш қолдануды және кейінгі құқықтық үдерістерді өз тәжірибесі арқылы баяндайды. Пікірлер қайшы келгенде фильм бірнеше нұсқаны қатар береді. Ал, «Qazaqstan» фильмінде азаматтар көбіне жәбірленуші, куәгер, көмек алушы немесе қауіпке ұшыраған адам ретінде көрінеді. Себепті түсіндіру және шешім ұсыну өкілеті негізінен ресми органдарға, полиция мен әскерге беріледі. Мемлекет ақпарат көзі, қорғаушы, көмек беруші және тұрақтандырушы күш ретінде көрсетіледі. Наразылық ұйымдастырушылары мен белсенділердің дербес сөзі шектеулі.

Жауапкершілікті көрсету тәсілі де өзгеше. Тәуелсіз жобада әрекет иесі жиі нақты аталады: «полиция ұстады», «арнайы жасақ күш қолданды», «белгісіз топ ғимаратқа кірді», «азаматтар талап қойды», «билік жауап бермеді». Мемлекеттік фильмде азаматтардың қаза болуы мен дене зақымын алуына жауапты тарап көбіне нақты көрсетілмейді. Ал, тонау мен шабуыл белгілі бір қарсы топтарға жүктеледі. Соның нәтижесінде азаматтарға жасалған зорлық жалпы қасірет ретінде, ал мемлекетке қарсы зорлық нақты қауіп ретінде беріледі.

Нарративтік ауысу: эпизод мағынасының фильм бойындағы өзгеруі

Сөйлеуші тараптар мен әрекет иесін атаудағы осы айырмашылық монтаждағы баяндау бағытымен жалғасады. Екі медиада эпизод мағынасы фильмнің басынан соңына дейін әртүрлі бағытта өзгереді. Тәуелсіз жобада әлеуметтік талап пен куәгер сөзі кейін күш қолдану, азаптау және құқықтық жауапкершілік мәселесіне жалғасады. Осы реттілік жеке адамның тәжірибесін кең қоғамдық проблемаға айналдырады.

Мемлекеттік фильмде қаза мен дене зақымы алдымен эмоциялық өзек ретінде беріледі. Кейін баяндау қылмыстық қауіп, тонау, мемлекеттік көмек және тұрақтандыру тақырыптарына өтеді. Соның нәтижесінде қайғы жауапкершілікті анықтаудан гөрі қауіпсіздік пен қалпына

келтіру шараларын негіздеуге көбірек қызмет етеді.

Сөз, бейне, дыбыс және монтаждың бірлескен қызметі

Баяндау бағытының өзгеруін сөз, бейне, дыбыс және монтаждың өзара байланысы нақтылай түседі. Тәуелсіз жобада әуесқой бейне мен куәгер сөзі бірін-бірі толықтырып, дәлел ретінде беріледі. Мұрағат кадрлары кейіпкер сөзін растайды немесе ресми мәлімдememен қайшылыққа түседі. Ұзақ формат кейіпкерлердің ойын кеңірек беруге мүмкіндік береді. Кейіпкерді оқиға орнында немесе сөз болып отырған кеңістікте түсіру жеке тәжірибені қоғамдық жағдаймен байланыстырады. Мемлекеттік фильмде эпизодтар арасындағы байланысты көбіне диктор мәтіні жасайды. Қайғы эпизодтарында портрет, отбасылық сурет, зират және дене зақымы көріністері беріледі. Қауіп тақырыбында қару, қираған нысандар, ұсталған адамдар, ресми статистика және полиция сөзі қатар қолданылады. Финалда көмек, қалпына келтіру және мемлекеттік қолдау алдыңғы қатарға шығады. Осы реттілік баяндауды жеке қасіреттен қауіпке, одан тұрақтандыруға алып келеді.

Бірдей мазмұндағы кадр екі медиада әртүрлі қызмет атқарады. Тәуелсіз жобада дене зақымы көрінісі күш қолдану мен жауапкершілік туралы сұрақ туғызады. Мемлекеттік фильмде сол көрініс қауіптің салдары мен көмек қажеттігін көрсетеді. Тәуелсіз медиада мұрағат бейнесі ресми нұсқаны тексеруге қолданылса, мемлекеттік фильмде диктор сөзін бекітеді. Демек, кадр мағынасы оның мазмұнына, қандай сөзбен берілгеніне және монтаждағы орнына тәуелді.

Зерттеу нәтижелерін қорытындылайтын болсақ, сандық және сапалық талдау үш негізгі айырмашылықты айқындады. Біріншіден, тәуелсіз жобада Human Rights, мемлекеттік фильмде State Security фреймі басым. Екіншіден, тәуелсіз жобада себеп пен жауапкершілікті түсіндіруге куәгерлер, жәбірленушілер, белсенділер және адвокаттар көбірек қатысады. Мемлекеттік фильмде бұл міндет ресми дереккөздерге көбірек жүктеледі. Үшіншіден, дене зақымы, қирау немесе мұрағат кадры монтаждағы орнына қарай әртүрлі мағына атқарады. Нәтижелер әрекет иесін нақты атаудың, әртүрлі дереккөздерді бір өлшеммен тексерудің және көрнекі материалдың кейінгі баяндауда қандай қорытындыға қызмет ететінін ескерудің маңызын көрсетеді.

Талқылау

Алдыңғы бөлімде анықталған сандық және сапалық айырмашылықтар оқиғаның тақырыбынан гөрі оны кім түсіндіретініне, жауапкершіліктің кімге жүктелетініне және жәбірленушіге қатысты эпизодтың қандай қорытындыға жалғанатынына байланысты. Тәуелсіз корпуста Human Rights үлесі 76,7%, он минутқа шаққандағы жиілігі 3,52 болды. Мемлекеттік корпуста State Security үлесі 78,3%, он минутқа шаққандағы жиілігі 8,92 болды. Энтманның фреймдеу үлгісі бойынша «Просто журналистика» мәселені әлеуметтік талап, құқық бұзу және әділет мәселесі арқылы түсіндіреді (Entman, 1993). Себептер әлеуметтік теңсіздік, биліктің жауапсыздығы, арандату және күш қолданумен байланысады. Шешім ретінде әділ тергеу, сот, жауапты тұлғаларды анықтау және қоғамдық жады мәселелері алға шығады. «Qazaqstan» ұлттық арнасының деректі фильмі оқиғаны қауіпсіздік дағдарысы, қылмыс және ұйымдасқан шабуыл арқылы түсіндіреді. Себеп қарулы немесе арандатушы топтарға жүктеледі. Мемлекет қорғаушы және тәртіп орнатушы күш ретінде көрсетіледі. Шешім күш құрылымдарының әрекеті, тұрақтандыру, көмек және қалпына келтіру арқылы беріледі.

Бұл айырмашылықты алдымен наразылық парадигмасы арқылы түсіндіруге болады. Наразылық парадигмасы негізгі медианың ресми дереккөзге, қақтығысқа және тәртіп бұзу

белгілеріне басымдық беруі мүмкін екенін көрсетеді (Gitlin, 1980; Cottle, 2008; Gruber, 2023). Мемлекеттік фильмдегі «талап қойған жоқ» деген тұжырым наразылықтың саяси мазмұнын әлсіретеді және оны мәні жоқ зорлық ретінде көрсетуге жақындатады. Кімге сөз берілгені де осы фреймнің бөлігі. Тәуелсіз жобада куәгерлер мен белсенділер себепті өздері түсіндіреді. Мемлекеттік фильмде негізгі түсіндіру ресми тұлғаларға тиесілі.

Мемлекеттік фильмдегі қауіп фреймінің күшеюін қауіпсіздендіру теориясы нақтылай түседі. Қауіпсіздендіру теориясы мәселені аса қатерлі қауіп ретінде көрсету төтенше шараларды қажетті шешім ретінде қабылдатуы мүмкін екенін түсіндіреді (Buzan et al., 1998; Wæver, 1995). Мемлекеттік фильмнің екінші бөлімінде жастар біртіндеп қарулы, ұйымдасқан және талапсыз топ ретінде көрсетіледі. Ресми куәлік, қару атаулары және қирау көріністері осы қауіп бейнесін күшейтеді. Қауіп дискурсын монтаждың қызметімен бірге қарастырғанда, жәбірленуші бейнесінің мағынасы эпизодтың кейінгі баяндаудағы орнына тәуелді екені көрінеді. Қаза, дене зақымы немесе отбасылық қайғы өздігінен Human Rights фреймін білдірмейді. Егер мұндай эпизодтар кейін тонау, қылмыстық қауіп, мемлекеттік көмек және тұрақтандыру желісіне жалғанса, олардың баяндаудағы қызметі өзгереді. Сондықтан кадрдың мазмұнымен қатар жауапкершіліктің кімге жүктелетіні және эпизодтың қандай шешімге алып келетіні ескерілуі қажет.

Нәтиже Iyengar (1991) ұсынған эпизодтық және тақырыптық фреймдер айырмасымен сабақтас. Тәуелсіз жобада жеке адамның тағдыры азаптау, тергеу және мемлекеттік институттардың жауапкершілігі мәселесіне жалғасады. Мемлекеттік фильмде жеке қайғы қауіптің эмоциялық салмағын күшейтіп, кейін мемлекеттік қамқорлықпен байланысады. Демек, фрейм бағытын кейіпкердің өзі емес, оның оқиғасының қандай себеп пен қорытындыға жалғанғаны айқындайды.

Жауапкершіліктің қалай бөлінетінін түсіндіруде сыни дискурс талдауы әрекет иесін атау тәсіліне назар аударуға мүмкіндік береді. Сыни дискурс талдауы әрекет иесін жасырған сөйлемдердің мәнін түсіндіруге көмектеседі (Fairclough, 1995; van Dijk, 2008). «Оқ тиді», «көлік өртенді», «қазаға ұшырады» деген құрылымдар жауапты тарапты атамайды. Ал қарсы топтың әрекеті айтылғанда шабуыл жасаған субъект, қару және мақсат нақты көрсетіледі. Осы айырмашылық азаматтарға жасалған зорлықты жалпы қасірет, ал мемлекетке қарсы әрекетті нақты қылмыс ретінде көрсетуге ықпал етеді. Тілдік таңдау көрнекі материалмен ұштасқанда, деректі фильмдегі кадрдың өзі де белгілі бір түсіндіру қызметін атқарады. Деректі фильмдегі шынайы кадр да бейтарап дәлел емес. Оның мағынасы іріктеу мен монтаж арқылы қалыптасады (Nichols, 1991, 2017; Winston, 2008). Тәуелсіз жобада әуесқой түсірілім ресми мәлімдемені тексеруге қолданылады. Мемлекеттік фильмде мұрағат кадры диктор мәтіні мен ресми куәлікті бекітеді. Бір қирау көрінісі бір фильмде қақтығыстың күрделілігін, екіншісінде ұйымдасқан қауіптің ауқымын көрсетуі мүмкін.

Нәтижелер Қазақстан жөніндегі алдыңғы зерттеулермен сабақтас. Karibayeva мен Lemon (2023) ресми дискурста терроризм, мемлекеттілік және тұрақтылық ұғымдарының рөлін көрсетті. Kap and Slamgazhy (2026) мемлекеттік медиада қауіпсіздік, тәуелсіз медиада адам құқықтары фреймінің басымдығын анықтады. Mussa, Myssayeva және Brown (2025) редакциялық ортаның қақтығысты түсіндіруге ықпал ететінін көрсетті. Осы зерттеу аталған тұжырымдарды деректі фильм материалы арқылы нақтылап, фреймнің сөйлеуші тараптардың құрамы, әрекет иесінің аталу тәсілі, көрнекі дәлел және баяндаудың соңғы шешімі арқылы құрылатынын көрсетеді.

Алайда анықталған айырмашылықтарды медиа ұйымының мәртебесімен тікелей

байланыстыруға негіз жеткіліксіз. Мемлекеттік фильмдер 2022 жылы оқиғадан көп ұзамай қысқа телевизиялық форматта жарияланды, ал тәуелсіз жоба 2024 жылы ұзақ цифрлық форматта шықты. Екі жылдық уақыт аралығы тәуелсіз жобаға кейінгі сот материалдарын, куәліктерді және құқықтық бағаларды кеңірек енгізуге мүмкіндік берген болуы ықтимал. Ұзақ формат кейіпкерлердің себеп пен жауапкершілік туралы ойын толығырақ беруге жағдай жасайды. Қысқа эфирлік формат ресми дереккөздерді, оқиға хроникасын және тұрақтандыру желісін ықшам ұсынуға бейім. Сондықтан HR/SS үлестеріндегі айырмаға редакциялық ұстаныммен қатар жариялану уақыты, формат және дерекке қолжетімділік ықпал етуі мүмкін. Зерттеу осы факторлардың әрқайсысының дербес әсерін ажыратпайды, сондықтан фреймдер арасындағы айырмашылықты мемлекеттік немесе тәуелсіз медиа мәртебесінің тікелей салдары деп түсіндіруге болмайды.

Осы шектеулерді ескере отырып, нәтижелерден бірнеше практикалық қағида шығады. Практикалық тұрғыдан азаматтық шығын туралы эпизодта жауапты тарап анықталмаса, редакция осы белгісіздікті ашық көрсетуі қажет. Ресми және азаматтық дереккөздерден алынған дәлел бірдей тексеру талабына бағынуға тиіс. Жәбірленушінің сөзі эмоциялық әсер тудыратын үзінді ретінде қалып қоймай, көтерген құқықтық мәселемен бірге берілуі керек. «Террорист», «содыр» тәрізді қауіп атаулары нақты дерекпен негізделуі қажет. Монтаж арқылы әртүрлі топтарды біртұтас қарсы тарап ретінде біріктіру көрерменге оқиғаның құрылымы туралы жаңсақ түсінік беруі мүмкін.

Қорытынды

Мақала Қаңтар-2022 оқиғасына арналған төрт деректі бөлімді ортақ кодтау жүйесі және мультимодальды талдау арқылы салыстырды. MAXQDA 2022-де жүйеленген 171 кодтық белгілеудің 162-сі HR/SS сандық талдауына, тоғызы VIS сапалық талдауына кірді. Тәуелсіз жобада Human Rights кодтық белгілеулерінің үлесі 76,7%, мемлекеттік корпуста State Security үлесі 78,3% болды. Он минутқа шаққандағы жиілік мемлекеттік фильмнің екінші бөлімінде State Security кодтарының өте тығыз орналасқанын көрсетті. Тәуелсіз жобаның екі бөлімінде де Human Rights фреймі басым болды.

Негізгі айырмашылық код санынан көрінген үлеспен шектелмейді. «Просто журналистика» әлеуметтік талап, азаматтардың ұйымдасуы, күш қолдану, азаптау және құқықтық жауапкершілік мәселелерін куәгерлер, белсенділер, жәбірленушілер және адвокаттар сөзімен байланыстырады. Осы сөйлеуші тараптар мәселені атайды, себепті түсіндіреді және жауапкершілікке қатысты дәлел ұсынады. «Қаралы қаңтар» қаза мен дене зақымын эмоциялық тұрғыдан айқын көрсетеді де, кейінгі баяндауды қылмыстық қауіп, мемлекеттік қорғау, көмек және тұрақтандыру желісіне ауыстырады.

Зерттеудің тұжырымдамалық үлесі интерпретациялық өкілет пен жәбірленушіге қатысты эпизодтың кейінгі баяндаудағы қызметін бір үлгіде байланыстырудан көрінеді. Жәбірленуші бейнесі өздігінен Human Rights фреймін білдірмейді. Оның қызметін фильмдегі орны, әрекет иесінің аталу-аталмауы, кейінгі диктор мәтіні, кадрлар реті және қорытынды айқындайды. Тәуелсіз жобада жеке қайғы мемлекеттік институттардың жауапкершілігі мен әділет талабына жалғасады. Мемлекеттік фильмде жеке қайғы қауіпсіздік пен қалпына келтіру шараларын негіздеуге көбірек қызмет етеді. Нәтижелер таңдалған корпустардағы баяндау айырмасын көрсетеді. Алайда жариялану уақыты мен формат айырмасы толық бақыланбағандықтан, анықталған айырмашылықты мемлекеттік немесе тәуелсіз медиа мәртебесінің тікелей салдары деп түсіндіруге болмайды.

Практикалық тұрғыдан зерттеу деректі фильм редакцияларына төрт бағыт ұсынады. Біріншісі – әрекет иесін мүмкіндігінше нақты атау. Екіншісі – ресми және азаматтық дереккөздерді бірдей тексеру талабымен бағалау. Үшіншісі – жәбірленуші сөзін оның көтерген құқықтық мәселесінен ажыратпау. Төртіншісі – көрнекі материалдың белгілі бір топ туралы теріс бейне қалыптастыруға ықпалын бағалау. Кейінгі зерттеулерге екінші кодерді тартып, кодтаушылар арасындағы келісімді есептеу қажет. Экран және сөйлеу уақытын толық өлшеу, көрермен қабылдауын эксперимент арқылы тексеру және қаңтар оқиғасы туралы халықаралық деректі фильмдерді ортақ үлгімен салыстыру зерттеудің жалғасы бола алады.

Қаржыландыру

Зерттеу сыртқы гранттық қаржыландырусыз орындалды.

Мүдделер қақтығысы

Авторлар мүдделер қақтығысының жоқ екенін мәлімдейді.

Пайдаланылған әдебиеттер

Atton, C. (2002). *Alternative media*. SAGE Publications. https://doi.org/10.4135/9781446220153

Aufderheide, P. (2007). *Documentary film: A very short introduction*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/actrade/9780195182705.001.0001

Balzacq, T. (2005). The three faces of securitization: Political agency, audience and context. *European Journal of International Relations, 11*(2), 171–201. https://doi.org/10.1177/1354066105052960

Butler, M., & Larson, A. (2025). Images of violence: An analysis of visual frames in U.S. nightly national broadcast news coverage of Black Lives Matter protests. *Western Journal of Communication, 89*(3), 559–584. https://doi.org/10.1080/10570314.2025.2456469

Buzan, B., Wæver, O., & de Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers.

Corner, J. (1996). *The art of record: A critical introduction to documentary*. Manchester University Press.

Cottle, S. (2008). Reporting demonstrations: The changing media politics of dissent. *Media, Culture & Society, 30*(6), 853–872. https://doi.org/10.1177/0163443708096097

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication, 43*(4), 51–58. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x

Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Edward Arnold.

Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching: Mass media in the making and unmaking of the New Left*. University of California Press.

Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Harper & Row.

Gruber, J. B. (2023). Troublemakers in the streets? A framing analysis of newspaper coverage of protests in the UK 1992–2017. *The International Journal of Press/Politics, 28*(2), 414–433. https://doi.org/10.1177/19401612221102058

Harlow, S., & Brown, D. K. (2023). A new protest paradigm: Toward a critical approach to protest news analyses. *The International Journal of Press/Politics, 28*(2), 333–343. https://doi.org/10.1177/19401612231153377

Iyengar, S. (1991). *Is anyone responsible? How television frames political issues*. University of Chicago Press.

Kap, Y., & Slamgazhy, A. (2026). Framing Bloody January: A comparative analysis of state and independent media narratives in Kazakhstan. *Central Asian Survey*. 1-23. https://doi.org/10.1080/02634937.2025.2611918

Karibayeva, A., & Lemon, E. (2023). From Qandy Qantar to Tragic January: State framing of the January events. In J.-F. Caron (Ed.), *A revolt in the steppe: Understanding Kazakhstan's January events of 2022* (pp. 53-78). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-981-99-0783-0_4

Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology* (4th ed.). SAGE Publications.

Kudaibergenova, D. T., & Laruelle, M. (2022). Making sense of the January 2022 protests in Kazakhstan: Failing legitimacy, culture of protests, and elite readjustments. *Post-Soviet Affairs, 38*(6), 441–459. https://doi.org/10.1080/1060586X.2022.2077060

Kurambayev, B., Myssayeva, K., & Freedman, E. (2025). Boycotting in journalism: How journalists quietly protest in an authoritarian country. *Media Asia, 52*(1), 1–20. https://doi.org/10.1080/01296612.2024.2352956

Lu, L., Tao, R., Kwon, H., Kang, J., Zhou, Y., Xin, H., Duncan, J. D., & McLeod, D. (2025). Visual constructs of conflict and solidarity: The role of visual framing on public perceptions and engagement intentions with social protests. *Visual Communication Quarterly, 32*(1), 17–32. https://doi.org/10.1080/15551393.2025.2452959

Masullo, G. M., Brown, D. K., & Harlow, S. (2024). Shifting the protest paradigm? Legitimizing and humanizing protest coverage lead to more positive attitudes toward protest, mixed results on news credibility. *Journalism, 25*(6), 1230–1251. https://doi.org/10.1177/14648849231200135

Mussa, N., Myssayeva, K., & Brown, M. (2025). Framing conflict in Kazakhstan: A comparative analysis of Kazakh, Russian, and U.K. news outlets. *Media Asia, 52*(2), 192–210. https://doi.org/10.1080/01296612.2024.2361539

Nichols, B. (1991). *Representing reality: Issues and concepts in documentary*. Indiana University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctv32bm1p2

Nichols, B. (2017). *Introduction to documentary* (3rd ed.). Indiana University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctt2005t6j

Renov, M. (2004). *The subject of documentary*. University of Minnesota Press.

Richardson, J. E. (2007). *Analysing newspapers: An approach from critical discourse analysis*. Palgrave Macmillan.

Scheufele, D. A. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of Communication, 49*(1), 103–122. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1999.tb02784.x

Troitskiy, E. F., Pogorelskaya, A. M., Yun, S. M., Dunaeva, D. O., & Blaginin, A. L. (2024). Kazakhstan's January 2022 crisis: Representations by national experts via social media. *Journal of Eurasian Studies, 15*(2), 227–238. https://doi.org/10.1177/18793665231212575

van Dijk, T. A. (1993). Principles of critical discourse analysis. *Discourse & Society, 4*(2), 249–283. https://doi.org/10.1177/0957926593004002006

van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and power*. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-137-07299-3

Wæver, O. (1995). Securitization and desecuritization. In R. D. Lipschutz (Ed.), *On security* (pp. 46–86). Columbia University Press.

Winston, B. (2008). *Claiming the real II: Documentary: Grierson and beyond* (2nd ed.). British Film Institute.

Zhong, W., Chen, B., Liang, F., & Zhang, M. M. (2025). Picturing protest: Visual framing in authoritarian media on Twitter. *Digital Journalism*. https://doi.org/10.1080/21670811.2025.2571963

Зерттеу корпусы ретінде қолданылған деректі фильмдер

Ахмедьяров, Л., & Упоров, Р. (2024a, February 24). *Қаңтар. 1-бөлім: Көтеріліс* [Деректі фильм]. «Просто журналистика», YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=EPOaR9HSdUM

Ахмедьяров, Л., & Упоров, Р. (2024b, February 24). *Қаңтар. 2-бөлім: Қасірет* [Деректі фильм]. «Просто журналистика», YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=WKleW0-AlnE

Qazaqstan TV. (2022a, January 29). *Қаралы қаңтар. Деректі фильм. 1-бөлім* [Деректі фильм]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=tON04gunmiE

Qazaqstan TV. (2022b, January 30). *Қаралы қаңтар. Деректі фильм. 2-бөлім* [Деректі фильм]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=LvqKokmNAcA

References

Atton, C. (2002). *Alternative media*. SAGE Publications. https://doi.org/10.4135/9781446220153

Aufderheide, P. (2007). *Documentary film: A very short introduction*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/actrade/9780195182705.001.0001

Balzacq, T. (2005). The three faces of securitization: Political agency, audience and context. *European Journal of International Relations, 11*(2), 171–201. https://doi.org/10.1177/1354066105052960

Butler, M., & Larson, A. (2025). Images of violence: An analysis of visual frames in U.S. nightly national broadcast news coverage of Black Lives Matter protests. *Western Journal of Communication, 89*(3), 559–584. https://doi.org/10.1080/10570314.2025.2456469

Buzan, B., Wæver, O., & de Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers.

Corner, J. (1996). *The art of record: A critical introduction to documentary*. Manchester University Press.

Cottle, S. (2008). Reporting demonstrations: The changing media politics of dissent. *Media, Culture & Society, 30*(6), 853–872. https://doi.org/10.1177/0163443708096097

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication, 43*(4), 51–58. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x

Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Edward Arnold.

Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching: Mass media in the making and unmaking of the New Left*. University of California Press.

Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Harper & Row.

Gruber, J. B. (2023). Troublemakers in the streets? A framing analysis of newspaper coverage of protests in the UK 1992–2017. *The International Journal of Press/Politics, 28*(2), 414–433. https://doi.org/10.1177/19401612221102058

Harlow, S., & Brown, D. K. (2023). A new protest paradigm: Toward a critical approach to protest news analyses. *The International Journal of Press/Politics, 28*(2), 333–343. https://doi.org/10.1177/19401612231153377

Iyengar, S. (1991). *Is anyone responsible? How television frames political issues*. University of Chicago Press.

Kap, Y., & Slamgazhy, A. (2026). Framing Bloody January: A comparative analysis of state and independent media narratives in Kazakhstan. *Central Asian Survey*. 1-23.https://doi.org/10.1080/02634937.2025.2611918

Karibayeva, A., & Lemon, E. (2023). From Qandy Qantar to Tragic January: State framing of the January events. In J.-F. Caron (Ed.), *A revolt in the steppe: Understanding Kazakhstan's January events of 2022* (pp. 53-78). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-981-99-0783-0_4

Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology* (4th ed.). SAGE Publications.

Kudaibergenova, D. T., & Laruelle, M. (2022). Making sense of the January 2022 protests in Kazakhstan: Failing legitimacy, culture of protests, and elite readjustments. *Post-Soviet Affairs, 38*(6), 441–459. https://doi.org/10.1080/1060586X.2022.2077060

Kurambayev, B., Myssayeva, K., & Freedman, E. (2025). Boycotting in journalism: How journalists quietly protest in an authoritarian country. *Media Asia, 52*(1), 1–20. https://doi.org/10.1080/01296612.2024.2352956

Lu, L., Tao, R., Kwon, H., Kang, J., Zhou, Y., Xin, H., Duncan, J. D., & McLeod, D. (2025). Visual constructs of conflict and solidarity: The role of visual framing on public perceptions and engagement intentions with social protests. *Visual Communication Quarterly, 32*(1), 17–32. https://doi.org/10.1080/15551393.2025.2452959

Masullo, G. M., Brown, D. K., & Harlow, S. (2024). Shifting the protest paradigm? Legitimizing and humanizing protest coverage lead to more positive attitudes toward protest, mixed results on news credibility. *Journalism, 25*(6), 1230–1251. https://doi.org/10.1177/14648849231200135

Mussa, N., Myssayeva, K., & Brown, M. (2025). Framing conflict in Kazakhstan: A comparative analysis of Kazakh, Russian, and U.K. news outlets. *Media Asia, 52*(2), 192–210. https://doi.org/10.1080/01296612.2024.2361539

Nichols, B. (1991). *Representing reality: Issues and concepts in documentary*. Indiana University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctv32bm1p2

Nichols, B. (2017). *Introduction to documentary* (3rd ed.). Indiana University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctt2005t6j

Renov, M. (2004). *The subject of documentary*. University of Minnesota Press.

Richardson, J. E. (2007). *Analysing newspapers: An approach from critical discourse analysis*. Palgrave Macmillan.

Scheufele, D. A. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of Communication, 49*(1), 103–122. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1999.tb02784.x

Troitskiy, E. F., Pogorelskaya, A. M., Yun, S. M., Dunaeva, D. O., & Blaginin, A. L. (2024). Kazakhstan's January 2022 crisis: Representations by national experts via social media. *Journal of Eurasian Studies, 15*(2), 227–238. https://doi.org/10.1177/18793665231212575

van Dijk, T. A. (1993). Principles of critical discourse analysis. *Discourse & Society, 4*(2), 249–283. https://doi.org/10.1177/0957926593004002006

van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and power*. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-137-07299-3

Wæver, O. (1995). Securitization and desecuritization. In R. D. Lipschutz (Ed.), *On security* (pp. 46–86). Columbia University Press.

Winston, B. (2008). *Claiming the real II: Documentary: Grierson and beyond* (2nd ed.). British Film Institute.

Zhong, W., Chen, B., Liang, F., & Zhang, M. M. (2025). Picturing protest: Visual framing in authoritarian media on Twitter. *Digital Journalism*. https://doi.org/10.1080/21670811.2025.2571963

Documentary films used in research corpus

Akhmedyarov, L., & Uporov, R. (2024a, February 24). Qañtar. 1-bölim: Köterilis [January. Part 1: Uprising] [Documentary film]. Prosto Zhurnalistika, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=EPOaR9HSdUM

Akhmedyarov, L., & Uporov, R. (2024b, February 24). Qañtar. 2-bölim: Qasiret [January. Part 2: Tragedy] [Documentary film]. Prosto Zhurnalistika, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=WKleW0-AlnE

Qazaqstan TV. (2022a, January 29). Qaraly qañtar. Derekti film. 1-bölim [Tragic January. Documentary Film. Part 1] [Documentary film]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=tON04gunmiE

Qazaqstan TV. (2022b, January 30). Qaraly qañtar. Derekti film. 2-bölim [Tragic January.

Documentary Film. Part 2] [Documentary film]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=LvqKokmNAcA

IRSTI: 19.41.41

Interpretive Authority and Narrative shift: Framing January Events in State and Independent Documentaries

Yessengul Kap
SDU University, Kaskelen, Kazakhstan
email: yessengul.kap@sdu.edu.kz

Baghdat Sultan
SDU University, Kaskelen, Kazakhstan
email: 241308002@sdu.edu.kz

Abstract

This article compares how the January events are framed in state and independent documentary films through interpretive authority, attribution of agency, and narrative shift. The corpus consists of two episodes of "Qaraly Qantar" produced by Qazaqstan national TV channel and the "Koterilis" and "Qasiret" episodes of the Qantar project produced by Prosto Zhurnalistika YouTube channel. The four films have a combined running time of 4 hours, 53 minutes, and 9 seconds. Full transcripts were examined at sentence, semantic-segment, and audiovisual-episode levels. The coding results were organised in MAXQDA 2022 as a hierarchical code system and document-code matrix and compared through the Code Matrix Browser. In total, 171 code assignments were recorded: 162 under Human Rights or State Security and nine retained for qualitative visual analysis. Since the corpora differ substantially in duration, within-document frame shares and rates per ten minutes were reported together. Witnesses, victims, activists, and lawyers in the independent project receive greater interpretive authority to define causes and responsibility. The state documentaries connect personal grief to threat, criminal framing, state assistance, and stabilisation. The study's conceptual contribution is to show how similar victim-related episodes can support different final arguments depending on their placement and subsequent narrative development. As coding was conducted by one researcher, the conclusions are limited to the four selected films.

Keywords: January 2022, documentary film, framing, interpretive authority, security discourse, multimodal analysis.

МРНТИ: 19.41.41

Интерпретационная власть и нарративный сдвиг: фреймирование январских событий в государственных и независимых документальных фильмах

Кәпқызы Есенгүл
SDU University, Каскелен, Казахстан
email: yessengul.kap@sdu.edu.kz

Сұлтан Бағдат
SDU University, Каскелен, Казахстан
email: 241308002@sdu.edu.kz

Аннотация

В статье сопоставляется фреймирование январских событий 2022 года в государственных и независимых документальных фильмах через интерпретационную власть, обозначение действующего субъекта и нарративный сдвиг. Корпус включает две части фильма «Қаралы қаңтар» телеканала Qazaqstan, а также фильмы «Көтеріліс» и «Қасірет» проекта «Қаңтар» YouTube канала «Просто журналистика». Общая продолжительность четырех фильмов составляет 4 часа 53 минуты 9 секунд. Полные транскрипты анализировались на уровне предложения, смыслового сегмента и аудиовизуального эпизода. Результаты кодирования были систематизированы в MAXQDA 2022 в виде иерархии кодов и матрицы «документ-код» и сопоставлены с помощью Code Matrix Browser. Всего зафиксировано 171 кодовое присвоение: 162 относятся к Human Rights и State Security, девять использованы в качественном визуальном анализе. Из-за различий в длительности корпусов представлены внутридокументные доли фреймов и частота на десять минут. В независимом проекте свидетели, пострадавшие, активисты и адвокаты получают больше интерпретационной власти при объяснении причин и ответственности. Государственные фильмы связывают личное горе с угрозой, криминальным фреймированием, государственной помощью и стабилизацией. Концептуальный вклад исследования состоит в объяснении того, как сходные эпизоды виктимности поддерживают разные итоговые аргументы в зависимости от их места в монтаже и последующего развития нарратива. Поскольку кодирование проводил один исследователь, выводы ограничены четырьмя выбранными фильмами.

Ключевые слова: Январь-2022, документальный фильм, фреймирование, интерпретационная власть, дискурс безопасности, мультимодальный анализ.

Келіп түсті: 22 тамыз, 2026
Қабылданды: 28 қыркүйек, 2026